

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése október 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

A nagy X.

Budapest, október 4.

Holnap Aradra utazik Berzeviczy Albert, hogy a képviselőház nevében megkoszorozza a vértanúk sírját. Különös találkozás. A vértanúk emlékének, akiknek vértanukka kellett lenniök, mert különbek voltak másoknál, hódolni fog a parlament nevében az az elnök, aki szintén vértanuságra van predesztinálva, mert különb a többinél. Berzeviczy, aki elnöki minőségében halálra van ítélve, megkoszorozza az aradi vértanukat: a tizenegyedik vértanú a tizenhármadik.

Mert nagyon közel esik a feltevés, hogy ez az aradi aktus lesz utolsó szereplése a képviselőház mai elnökének. Ő ugyan ma egy nagyon óvatos és nagyon diszkrét nyilatkozatban nem erősíti meg a távozásáról szóló híreket, de nem is czáfolja meg őket. Ettől a nyilatkozattól ugyan senki sem lesz okosabb, mert egy gyufányi világosság abból nem árad ki a helyzet homályába. Berzeviczy azt mondja, hogy az elnöki állásba a többség bizalma emelte s

ugyancsak a többség lehet az, mely onnan kiemelheti, de egyben azt is mondja, hogy aki az ő multját ismeri, maga megállapíthatja, mi az, amire ő vállalkozhatik s mi az, amire nem vállalkozhatik. Hát ki lát e nyilatkozat után világosabban? Azt jelenti a nyilatkozat, hogy Berzeviczy marad, vagy azt, hogy bucsuzik? Berzeviczy maga vagy nem tudja még, vagy nem akarja megmondani. A helyzet homályos, mint azelőtt. És Berzeviczy, a tizenegyedik vértanú elmegy megkoszorozni a tizenhárom vértanú emléket.

Közben pedig a sokszorosán bejelentett erőszak tudatában mindenki azt kutatja, ki lesz az új elnök. Tisza István? Tallián Béla? Kicsoda? Tisza István azoknak, akik baráti körben meginterpellálták, azt felelte, hogy ő ugyan nem tud a maga elnökségéről, de nincs kifogása ellene, ha mumusnak használják fel. Tallián Bélát nem is interpellálták. Tisza István nyilatkozatából azonban érdekesen ugrik ki a vallomás, hogy az új elnök nem elnök lesz, hanem mumus. Ugy küldik a renitens iskola nyakára, hogy már pusztá megjelenése is ijesztszen. S mert minden mumusok között legfőbb mumus Tisza István volna: azért kísérleteztek előbb az ő nevével. Ha azonban mégis eltekintenek az ő elnöki jelölésétől, akkor ezzel csak azt célozhatják, hogy az ellenzék ne vadul-

jon meg azonnal, hanem engedjen az új elnöknek egy kis időt, míg vállalt kötelességének teljesítéséhez egy kis bátorságot szedett magába. De bizonyos, hogy akárki lesz az új elnök: csak az erőszakos intézkedés szándékával jöhet. Mert ha nem gondolnának erőszakra, akkor mért kellene vértanuságot szenvednie Berzeviczynek?

Az új elnök: a nagy X. Ismeretlen. De mihelyt meg fog mutatkozni, nemcsak személye, hanem szándékai szerint is ismeretes lesz. A nevével együtt a terveit is megtudjuk. Pusztá megjelenése teljes bizonyossággal fogja jelezni az erőszakra való áttérés kezdetét. S ebben a bizonyosságban van valami megnyugtató. Mert ha az ellenzék és a nemzet annyit mégis bizonyosra vehet, hogy míg Berzeviczy ül az elnöki székben, törvénytelen erőszaktól nem kell tartani: akkor semmiféle fordulat sem lepheti meg. A fordulathoz a kormánynak új emberre van szüksége s annak az új embernek eljövételéhez, legyen az bárki, lesz szava az ellenzéknek, sőt emberi és politikai számítás szerint a többség ama részének is, mely Berzeviczy Albert álláspontját helyesli. Egyszerűen lehetetlenség ugyanis, hogy Berzeviczy Albert teljesen elszigetelten álljon a munkapártban. Ha a kormány feje olyan tervben fő, melyhez Berzeviczy Albert nem kapható, akkor lehetetlen-

Az ideál.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tlios.)

Még látszott a távoli tanyák füstje, még ki-kibukkant a kukoriczák zöld táblái közül a kis fehér ház, amelyben ezt a gyönyörű nyarat töltöttem... Sohasem hittem volna, hogy úgy meg lehet szeretni egy kis, nyomorult fészket, egy nádfödeles házat és egy mályvakkal viruló egyszerű falusi kertet... Ez a ház, ez a kert megtanított rá...!

Ezt sóhajtottá Géres Gáspár, mikor a rozoga parasztszékér befordult a dülőtről a köves országútra... Valamint ez a puha, fekete anyaföld elmarad tőle s ezentul fehér perral lépő országút pora szállong körülötte, úgy marad el mögötte a boldogság és a hétköznapi élet ezer baja lepi lelkét, amely tele volt egy kedves képpel, egy lány képével, akit ott tanult megismerni a tanyán, egyszerű sorban, de elbájoló ifjú szépségben. Elhatározta, hogy ezentul ez lesz az ideálja.

Hívta a kötelesség. Pest vár és az egyetem kapui tárulnak. Az éhes lelket jól kell tartani tudománnyal. Ment tehát, amerre sorsa kényszerítette.

A kocsikulcsban hanyatt dülve ábrándozott és verseket csinált... Nem volt ugyan sok értelme a vers-csinálásnak, mert Juezi, úgy látszik, nem nagyon értette a hozzá írott verseket s Gáspárt az lepte meg a legkellemetlenebbül, mikor legszebb ódái egyikével az öregbéresné, akinek Juezi a leánya volt, a törött ablakot ragasztotta be. Sándor, a

kisebbik diák, aki éppen úgy ábrándozott a „természet szabad leányáról“ mint Gáspár, azt állította ugyan, hogy ezt Juezi csinálta, hogy a kedves sorok mindig előtte lebegjenek, de a szó szoros értelmében lebegtek, mert a esiriz rosszul fogott és a szél ki-s belengette a poémát, amelynek ez volt az egyedüli szárnyalása.

Amint a koci befordult a bezdáni uton, végkép eltűnt a tanya képe s vele az ifjú jó kedvének utolsó maradványa. Mihez fogjon már most? Honnét merítsen ihletet a költészethez? Honnét lelkesedést a tudományok iránt?...

Idilli kis viszony volt az. A félős, barnapiros arcú, szerény parasztlány, aki alig mert az urfi szemébe nézni s tágra nyílt szemekkel bámult aztán, mikor Gáspár eleinte a Petőfi verseiből vett idézetekkel ostromolta, később a maga verses termékeivel, Gáspár néma bámulatnak tartotta, holott a legtisztább meg nem értés volt az. De mind egy. Az ifjú szívnek elég a hit és Gáspár, hitt, bizott, szeretett.

A Sándor gyerek már előre ment. Együtt fognak lakni Pesten, egy szobát vettek ki a Szerb-utczában. Közelebb lesznek az egyetemhez és tovább alhatnak, mert csak át kell ugrani a tanterembe. A Szerb-utca nagyon kedvelt diák-lakóhely. Olesó és szerény szobák vannak benne, az igaz, de aztán közel is van a minden tudományok kútfőjéhez.

Wienerné, a szállás-adó asszony varróné volt és a kilencedik szám alatt volt a lakása. Ez a kilencedik szám nagyon nevezetes hely. Egy végtelen hosszú udvarból áll, amelynek két oldalán a régi Pest romjaiból tákolt nyo-

moruságos földszinti vityillók dülöngének. Az egyikben volt a két diák szobája. Sándor és Gáspár egy fél nap alatt berendezkedtek és aztán neki adták magukat az ábrándozásnak.

Nagyon nehéz volt ábrándozni. Nem mintha a fiatalságnak ez valami különös fáradságába kerülne, hanem mert a szomszédjuk rézműves volt és reggel hat órától fogva kalapált. Az alattuk levő pinczében hádogos ütött tanyát, a jobb szomszéd becsületes mestersége pedig a lakatosság. Mikor aztán ezek hárman összefogtak, akkor nehéz mesterség volt ábrándozni. Még Beethovent is zsenirozták volna, pedig az süket volt szegény, mint a föld.

Éjjel kellett tehát a költészetnek áldozni. Gáspár rőfös verseket alkotott, mind „Judithoz...“ Beszélt bennük Holofernesről, akinek a fejét vette Judit, a hajdani. En is Holofernes vagyok — zengi az ifjú poeta — te a fejemet vetted. Már most mivel gondolkodjam én terólad? A szívemmel fogok rád gondolni!...

Sándornak rendkívül tetszett ez a gondolat. A heti öt krajczáros levélbélyeg felváltva vétetett általuk, amely részvételnél ellenében Sándornak szabad volt a Juezi válszeit elolvasni.

Csunya ákombákomok voltak ezek a levelek, amelyek eleinte gyakran, aztán mindig ritkábban szállingóztak a Bácska sík vidékéről fölfelé. Amint ki lehetett betűzni belőlük, Juezi nem nagyon apréziálta a dolgot, Holofernesről semmit sem tudott s mivel az urfi azt panaszkolta, hogy a feje fáj, hát ajánlott neki tárnisgyökeret. Ott nálunk az-

ség, hogy ne legyenek a többségben mások is, akik Berzeviczy aggodalmait osztják. Mert hiszen, ha Berzeviczy érezné, hogy skrupulusaival egészen magára maradt, akkor meg hagyná magát győzni. Tehát sokan vannak, akik Berzeviczyvel éreznek. S akkor az erőszakhoz kiszemelt elnök bevonulása nem lesz olyan egyszerű művelet. Ahoz lesz szava az ellenzéknek és lesz szava a többség skrupulózusabb disszidenseinek is. S akkor még az sem bizonyos, hogy az új elnök, a nagy X. be tud-e vonulni.

De a legfontosabb körülmény az marad, hogy az erőszak nem jöhet meglepetésszerűen, hanem világosan bejelenti magát. Mikor Berzeviczy elhagyja az elnöki széket, akkor szándékozik beleülni az erőszak. Nos, ez a pillanat készen fogja találni a nemzetet és az ellenzéket. S akárkinek hijják az új Perczel Dezsőt, aki még ott rejtézik valahol az éji homályban, azt bizonyosra vesszük, hogy ezt az új Perczelt még hamarabb utóléri végzete, mint a régit. Berzeviczy, ha megy, pártatlanságának vértanuja lesz. De aki a helyébe akar ülni: az erőszak szándékával jön s készen lehet arra a sokkal, de sokkal szomorubb vértanuságra, melyet a Perczel Dezsők már átszenvedtek.

Budapest, október 4.

Zalamegye új főispánja. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a belügyminisztérium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztésére dr. Balás Béla miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott igazságügyminisztériumi miniszteri titkárt Zala vármegye főispánjává kinevezte.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház gazdasági bizottsága október 12-én d. u. 5 órakor az elnöki fogadóteremben ülést tart. — A képviselőház könyvtári bizottsága október hó 10. napján délután hat órakor a képviselőház elnöki fogadótermében ülést tart.

zal gyógyítják a marhákat. Talán embernek is használ.

Nagyon lehütötte a Gáspár forró szívét az efféle válasz, de ő kitartó hűséggel imádkozta a maga falusi madonnáját. Délelőtt egyetem, délután egyetem, este színház, avagy kávéház, ábrándozással tarkítva, mikor a cigányzene mélabus hangja mellett fel lehetett sóhajítani:

— Haj, Juczikám, Juczikám!... én távol ragyogó csillagom!

Juczi ugyan nem nagyon ragyogott, mert akkortájt az ökör-istállót takarította, de Gáspár fantáziájában most is ott bolyongott a pipacsok között, melyek „bibora megsegyenülve bujt el a vetés közé, mikor a Judit arcát meglátta.” Ez volt egy legújabb költemény alapeszméje. Föl is olvasta Gáspár a Bölcsészethallgatók önképző körében.

Mert akkorában még volt ez is. A bölcsészethallgatóknak nagyon tetszett s érdeklődtek Juczi személye iránt. Gáspár aztán megvett valami antikvárius boltjában egy szinnyomatot, mely „kalász-szedő leányt” ábrázolt s azt függesztette a falra, mint Juczit. Megbámulták. Hatalmas egy figura!

Karácsonyra minden áron haza akart menni Gáspár. A Sándor gyerek is fészkelődött, de a hajók nem jártak s akkorában még nem vitt vasút az alföldre, csak a gombos-bogojevai gőzkompon át. Az pedig befagyott. Be volt tehát fagyva a Sándor reményvirága is, amely lelkében nőtt, de a zord tél elhervasztotta. A második felolvasott vers alapeszméje ebből indult ki. Ez is nagyon tetszett.

Már Sándor is kezdett verselni. Mindig

Visszavonul az erőszak.

Auffenberg közvetítő szerepe.

— Hírek a politikai küzdőtérrel. —

Budapest, október 4

A politikában ma váratlanul békésebb áramlatok kerekedtek felül. Az a nagy harczi láрма, amelyvel a munkapárt fiatal óriásai Khuen multkori fenyegető kijelentéseit — és különösen azoknak a házszabályok szigorítására vonatkozó részét — fogadták, ma már jó részben elült és úgy látszik, mintha a munkapárt politikai temperamentumának e hirtelen lesüllyedésével a házszabályrovízió kérdése is némiképp háttérbe szorult volna.

Erre vall Khuennek az a legújabb kijelentése is, amit Lovranába való utazása előtt tett:

— Egyelőre nem történik semmi. Várok.

A miniszterelnöknek ez a kijelentése ismét lehütötte a parlamenti erőszak híveit, akik az erőszak megkezdésének időpontját most már október huszadikáról november végére helyezték át.

Ebbe a hosszú terminusba esik bele Auffenberg lovag tervbevetett budapesti látogatása, majd a király huzamosabb magyarországi tartózkodása. És politikai körökben mindkettőnek azt a jelentőséget tulajdonítják, hogy összefügg az erőszakos tervek váratlan visszavonulásával.

Auffenberg lovag budapesti bemutatkozása alkalmával — mint azt félhivatalosan is közölték, — nemcsak a kormány tagjainál tevényt látogatást, hanem az ellenzéki pártok vezéreinek is. Ez a látogatás pedig, egy bécsi hírforrás szerint, nemcsak udvariassági tény lesz, hanem egyúttal informatív jellegű is, mert Auffenberg lovag az ellenzéki vezetők kijelentéseiből közvetlenül akar meggyőződést szerezni a véderőjavaslatok parlamenti tárgyalásának esélyeiről és kilátásairól.

Az ilyképp szerzett információk után következnek azután az uralkodó budapesti tar-

bajosabban hozták össze a kétszer öt krajczárokat, amelyekkel a levelet küldeni kellett s a másikat a levélbe zárni, mert Juczikák másképp nem levelezhetnek. Egy hun-czud bácsi, aki holmi karácsonyi kalácsot hozott a fiuknak, nagyot nevetett ugyan a dologon s azt mondta, hogy azokat az ákombákom leveleket nem a Juczi írja, hanem a vén szakácsné, akivel jó barátságban van. Gáspár nem hitte. Annál kevésbé hitte el azt, hogy a tehenes nagyon ólálkodik Juczi körül. Pedig erre nézve Sándornak is voltak aggodalmi, mivel már ottlétük alkalmával néhány napján az ökör-istállóban lepte meg őket. Ugy látszik a tehenes jobban tudott a nyelvén beszélni.

Ez fájó tördelés volt a Gáspár szívének. Hangot változtatott s az áspis kigyórój szólt a dal, aki szíve vérért szívja ki. A tehenes helyett egy idegen treubadour szerepelt a dalban, aki nem trágyahordással foglalkozott, hanem trikóban járt és dalolt, alatta azonban ugy Sándor, mint Gáspár a tehenest értették, aki hétköznapi mezitláb jár. De hát Juczi is ugyanugy eszelekedett, ami eleget fáj Gáspárnak, mivel szerette volna „tenyéren hordani az ideált, hogy földi szenny ne érje kis lábait...” Bár elég érte, dolgozván ő is az ökör-istállóban.

A „Hütlenség dalai” sorra jelentek meg: már egy divatlap, a „Nefelejts” is lekötött egyet, mert Gáspár megígérte, hogy előfizetőket szerez. De nem tudott szerezni, mert mikor a nagybácsinak haza küldte a számot, melyben dala „Juczi köszívchöz” foglaltatott, a bácsi haragosan azt írta vissza, hogy meddig tart még ez a marhaság? És neki ne ilyen butaságokat küldjön, hanem valamit

tőzkodása, amikor is a helyzet tisztázása épp az Auffenberg által szerzett információk alapján várható.

E hiradások alapján ma váratlanul kompromisszumhírek is kerültek forgalomba, amelyeket azonban az ellenzéki pártok részéről határozottan megczáfoltak.

Mai híreink egyébként a következők:

Khuen üdülése.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma reggel háromnegyed kilenc órakor a rendes budapesti gyorsvonattal Láng Lajos országgyűlési képviselő és dr. Bárczy István miniszterelnökségi titkár társaságában Fiuméba érkezett. A miniszterelnök a vasuti pályaudvarról az Adamich molóra hajtatott, ahol gróf Wickenburg István kormányzó, Verneda Emil kormányzóügyi titkár, Rödiger Ernő miniszteri osztálytanácsos, révkapitány és Sablich Podesto alkapitány fogadták. A miniszterelnök azonnal az Előre nevű kormányzóügyi gőzösre szállott, melyen negyed tíz órakor Lovranába utazott. A miniszterelnök Lovranában a Villa Jeanettában lakik.

Berzeviczy az elnökválságról.

Azok a harczi hírek, amelyek a házszabályrovízió kérdésével kapcsolatban bejárták a sajtót, szükségképpen Berzeviczy Albertet, a képviselőház elnökét állították az események előterébe, mint ekről tudva van, hogy a házszabályok erőszakos magyarázatára, vagy parlamenti erőszakra egyáltalában nem kapható. Az erőszakos tervek érvényesülésének útjában tehát elsősorban a Berzeviczy személye áll és így érthető, ha az erőszakos tervek helyeslői mindjárt elnökválságról is beszéltek, mert ez az erőszaknak szükegszerű folyamánya lett volna.

Berzeviczy Albert ma egy újságíró előtt nyilatkozott ezekről a válsághirekről és a következőket mondotta:

— Arra igazán nem én vagyok hivatott, hogy a jövőre nézve politikai prognosztikont állítsak föl. Én a többségnek bizalmából, a kormányval való teljes egyetértésben ülök az elnöki széken s konstatalhatom, hogy *nemni bizalommal találkozom az ellenzék részéről is.* Az természetesen minden elnökkel megtörténhetik, hogy a Ház többségének bizalma elfordul tőle. Magától értetődik

a baromtenyésztésről, meg az új Vidacs-ekéről. Akkor még ujak voltak a Vidacs-ek.

Gáspár meghökken. Hát ilyen a világ? Mert a fiatal ember, ha megdicséri valaki: rózsaszínből látja, ha leszidja valaki: megátkozza a világot. Neki mindig az a világ, akivel legutóbb beszélt.

Mégis nem illett most már egyszerűen lefújni az ideált. Ki kellett tartani mellette zordonan. Verseiben már most zörgő lánczokróról beszél, amelyek súlyával egy köszívchöz van lánczolva s amely szívet fogja kitépni egy napon. Mert Judit szíve szikla és míg őse Holofernes fejét, addig ez a Judit az ő beleit fogja kitépni.

Csak ezt nem értette a Sándor gyerek, hogy miképpen lehet valakinek a fejét kitépni? De Gáspár megmagyarázta neki, hogy ez a trópus kedvéért van. Hanem azt elfelejtette megmagyarázni, hogy mi a trópus?

Végre is kicsattant a tavasz. A szerb-utcai lakás petrifikált pulykatojásokból összerótt köveze között fű kezdett kisarjadni s az egyetemen már eseresznyt árultak. Következett a hazamenetel.

Gáspárban újra lobbot vetett minden, ami már-már hamu alá takartnak látszott, sőt valljuk meg, hogy a pesti gyalázatos erkölcsellenes környezet pusztító hatással volt az idealizmusára, mert holmi erotikumokról kezdett zengeni s szobortestét emlegette a grációzus Juditnak, aki felé vére forr, mint a tenger árja és megrendül belé a velő agyában... Ez a két sor ugyan, mintha a „Vén Czigány”-ra emlékeztetne, de Gáspár nem emlékezett rá. Sándor azonban emlékezett és ebből nagy összeveszés lett. Alapjában a Ju-

tehát, hogy én, akit a többség bizalma ültetett az elnöki székre, csak addig maradhatok ott, míg ez a bizalom megvan.

— A mikor először fölmerült a hirtelen, hogy a Ház elnöki méltóságáról le fogok mondani, a hirt magam ezáfoltam meg. Tudom magam is, hogy sokféle engem is érintő híresztelés merült föl azóta, de minden apró-cseprő dolgot igazán nem lehet lecáfolni. *A velem kapcsolatos híresztelésekre csak annyit mondhatok, hogy aki az én személyemet, politikai múltamat és működésemet ismeri, nagyon jól tudhatja, hogy egyáltalában mire vállalkozom és vállalkozhatom s mire nem.*

Egyéb aktuális kérdésekről a képviselőház elnöke nem óhajtott nyilatkozni.

Mosdatják Tomasicsot.

Hosszas huza-vona és több parlamenti interpelláció után végre elszánta magát a kormány arra, hogy a Tomasics, horvát bán ellen felhozott vádakra érdemileg nyilatkozzék. Ez a kormánynyilatkozat — mely egész bátran beállik szerecsenmosdatásnak — ma jelent meg egy félhivatalos köznyomatásban és pontról-pontra foglalkozik a sajtóban Tomasics ellen emelt vádakkal.

A nyilatkozatokból kiemeljük a következőket:

„Tatárjárás Horvátországban“ cím alatt a „Pesti Hírlap“ cikksorozatban felhozott különböző vádak, melyek dr. Tomasics Miklós horvát bán ellen irányultak. Az e cikksorozatban foglalt és ennek alapján a sajtó többi részében közzétett közleményekben Tomasics bán ellen ellangzott vádak egytől-egyig hamis információkon alapultak, mert a valódi tényállás minden kétségen felül igazolja, hogy a bán ellen felhozott vádak kizárólag a valóságnak meg nem felelő állításokból konstruáltak.

A vádak első pontja úgy szól, hogy dr. Kramer József királyi közjegyzőt a hétszemélyes királyi tábla csúszás és sikasztás után jogerősen örökös szilenciáumra ítélte s a bán nyolcz nap múlva rendelkezései után megengedte, hogy dr. Kramer közjegyzői irodáját félv multán újra megnyithassa. Dr. Kramer fegyelmi ügyének valódi tényállása a következő: A királyi tábla 1911. márczius 29-én dr. Kramer Józsefet hivatalos kötelességeinek megsértésében mondta vétkesnek s őt a hivataltól való elmozdítás fegyelmi büntetésével sújtotta, mely ítéletet a királyi hétszemélyes tábla is megerősítette. Dr. Kramer a büntetés enyhítését célzó kérvényt adott be a bánhoz, aki ezt a kérvényt véleményadás végett a királyi állami főügyésznek adta ki. A királyi állami főügyész véleményében a büntetés enyhítése mellett foglalt állást, amire a bán a dr. Kramer József közjegyző ellen kiszabott büntetést a királyi közjegyzői hivataltól leendő határvai felfüggesztésre enyhítette.

A második vád abban áll, hogy a bán rendeletet adott ki, amelyben parancsolja a hatóságoknak, hogy az általuk kezelt alapokat az ő bankjánál, a Jelzálogbanknál kötelesek elhelyezni és hogy csakis a Jelzálogbank közvetítésével vásárolhatnak értékpapirokat. Ez az állítás elejétől végéig nem igaz. Az ország vagy az országos kormány kezelésében álló alapoknak rendelkezésre levő pénzkészleteinek időleges vagy állandó elhelyezése nemcsak a horvát-szlavon országos jelzálogbankban és a horvát-szlavon országos központi takarékpénztárban történhetik, hanem más pénzintézeteknél is.

Egy másik vád arról szól, hogy Vancas Elek királyi állami főügyész helyébe Gaj Svetisláv nyugalmazott törvényszéki elnököt nevezték ki. A valódi tényállás az, hogy Vancas maga kérte nyugdíjazását, minthogy megerősített munkálkodása erősen megviselte szervezetét. Helyébe Gaj Svetisláv nyugdíjazott zágrábi törvényszéki elnököt nevezték ki, akit annakidején nyugdíjazása alkalmából ő felsége a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntetett ki. Az e kinevezést javaslatba hozó felterjesztésben a bán hangsúlyozta azt a körülményt, hogy Gaj kinevezése mellett a takarékosági szempont is szól, amennyiben Gaj nyugdíja, amely Vancas nyugdíjával egyenlő, megszünik, s így az országos költségvetés új megterhelésétől mentesül. Mikor Gajt kinevezett főügyészre, a régi fizetési osztályába került.

A Gaj Bozsidár, Gaj Svetoslav, Laszovskij Emil, Chavrak Zdenko kinevezéséről, illetve előléptetéséről szóló hírek is hamisak. Egészen hamis az a közlemény, amely a vukovári második királyi közjegyzőségre vonatkozik. Ez állás szervezését 1910. július 20-án a bán tábla hozta javaslatba. A szervezés után Ticsak M. dr.-t nevezték ki. Hogy áll a bán trescerovaci birtokának kérdése? Egészen másképpen, mint az a megnevezett újság közleményeiben előadva volt. Mindenek előtt ki kell jelenteni, hogy nem igaz, hogy a trescerovaci birtok területén halastó volna. Dr. Tomasics még banná történt kinevezetése előtt a maga költségére egy károlyvárosi vállalkozóval 4—4,5 méter átmérőjű betonmedencét építtetett — aranyhalak számára. A lakóház előtt van egy alig fél-háromnegyed katasztrális hold, amelyet a bán még kinevezése előtt parkírozottatott és Durchanek S. Vince kertész személyes ellenőrzése mellett díszfákkal ültetett be. Mióta dr. Tomasics bán lett, Durchanek hétszer-nyolcszor Trescerovacra járt, hogy megtekintse a művet. Az utóköltés és a fáradozás díjazása a bán magánvagyonából folyósítottat, ugyisint a park részére szükséges anyagot a bán beszerezte Klenert, Barbier és más cé-

gektől. A birtokon van egy kertész, aki a bánról 90 korona havi fizetést és teljes ellátást kap.

Smit Ottó telekkönyvvezető fegyelmi ügye is egészen másképpen áll, mint a megnevezett lap ezt közölte. Smit Ottó telekkönyvvezetőt a varasdi királyi törvényszék, mint fegyelmi bíróság 1911. július havában a fegyelmi eljárás megindítása után az illetmény beszüntetése mellett ideiglenesen felfüggesztette s a fegyelmi vizsgálat ez idő szerinti még folyamatban van.

Azt állította Pesti Hírlap, hogy Tomasics a Frank-párti dr. Elegovicsnak adományozta a bródi második királyi közjegyzőséget és Elegovics azóta csendes ember. Ez az állítás a hozzáfűzött kommentárokkal együtt merő kóhalmány. A bródi második királyi közjegyzői állást báró Rauch Pál horvát bán szervezte és adományozta.

E nyilatkozat, amelynek kétségtelenül az volt a célja, hogy Tomasics bán intakt konfidentségát a felhozott vádakkal szemben bebizonyítsa, semmi bizonyító erővel nem bír. Minden egyes vádpontnál beismeri, hogy ez megtörtént, csak hogy — és ez az egyetlen, amit mondhat — másképp, mint ahogy a sajtóközlemények mondják. És ezzel a nyilatkozat a tények mesterséges szőpítgetésébe fulad és minden tárgyilagosságát elveszíti.

Minden objektíve gondolkodó ember, aki a nyilatkozatot el fogja olvasni, azt találja majd, hogy Tomasicsnak a bizonyítás nem sikerült és most már meg fogja érteni azt is, hogy miért nem akarta Tomasics a sajtóbírókhoz elvinni az ellene emelt vádak, mert az ránézve a legteljesebb kudarccsal járt volna. Politikai körökben azt tartják a nyilatkozatról, hogy az éppen nem szerelele a bán ellen megindult támadásokat, mert azok e nyilatkozat következtében még nagyobb vehemenciával fognak tovább folyni.

Auffenberg puhatolódik.

Már jelentettük, hogy lovag Auffenberg Móricz hadügyminiszter október hó 11-én vagy 12-én Budapestre érkezik a magyar Kormány tagjainál való bemutatkozása céljából. Auffenberg hadügyminiszter budapesti utazásának azonban az udvariasság követelményeinek teljesítése mellett van egy másik célja is: az ellenzéki pártvezetőknek meglátogatása. A hadügyminiszternek feladata és szándéka teljesen tájékozódni a helyzetéről. Báró Schönaich véderőjavaslatának várható sorsáról, a különféle pártoknak a véderőreform dolgában elfoglalt álláspontjáról, különösen pedig arról, vajjon ezeknek a véderőjavaslatoknak visszavonása, módosított és bővített formában újból való beterjesztése milyen fogadtatásra talál a magyar képviselőház különböző pártjainál. Csak a hadügyminiszter által teljesített ezen „felderítő szolgálat“ után fog a magyar kormány parlamenti akcióba kezdeni. Auffenberg tapasztalataitól függ, milyen lesz az az akció. Éppen azért az erről az akcióról való összes kombinációk még teljesen koraiak. A tény ma annyi, hogy a magyar parlamenti helyzetben várható változásokat nem a kormánypártnak mai házszabályszigorító terve irányítják, hanem a hadügyminiszternek szándékai a mostani véderőjavaslatoknak visszavonásáról és súlyosbító módosításáról. A kérdés már e hó második felében fog eldőlni.

A Justh-pártkörből.

A függetlenségi és 48-as Justh-pártkörben fennjárt képviselők az óbecsei és nádudvari kerületben bekövetkező képviseléválasztások kérdésével foglalkoztak és örömmel tárgyalták mindkét kerületből a függetlenségi és 48-as párt jelöltjeinek sikeres kilátására vonatkozó híreket. Az óbecsei választásra az este folyamán még több képviselő utazik le a párt tagjai közül. Szó volt ezután Pestvármegye állandó választmányának ma délután tartott üléséről, ahol az ellenzék nagy többséggel győzött a Kormánypártiakkal szemben, amennyiben 16 szóval három ellenében azt a határozatot hozta, hogy Versecz városának azon átírtatást, amely az obstrukció elítéléséről szól, írtatárba helyezze. Az állandó választmány ilyen értelemben tesz javaslatot a közgyűlésnek. Foglalkoztak azután a politikai helyzetre vonatkozólag újabbán szárnyra kelt hírekkel, amelyek a kormány taktikájának megváltoztatásáról szólnak. Az az ellenőrizhetetlen hír is elterjedt, hogy

ezin veszteg össze, Vörösmarty csak palástul szolgált a testvérviszályhoz...

Csak a gőzhajón bekültek meg, mikor hazafelé indulván, Gáspár nem bírta a pakk-táskáját cipelni s Sándor készségesen segített neki.

Ezért jutalmul félreventta a hajó egyik szögletébe és felolvasta neki legújabb költeményét.

„Átok reád — nem viszály hona, de szerelmeim hazája... Átok reád, te partos Dunasik...”

Gyönyörű. Mikor végig olvasta, Gáspár megkérdezte Sándort:

— Nem érzed semmit?

— De igen... Avas olajszagot.

— Nem úgy értem, Nem érzed benne a realizmus lehelletét?

— Erzem azt is, de a avas-szagot jobban. Menjünk innen. És nagy disputa fejlődött ki közöttük, a realizmus és idealizmus fölött. Mind a kettő megegyezett végül abban, hogy ők véres realisták, de csak holnap kezdik el az igazi realizmust, majd ott, a Juczi közelében.

Es alkalmasint tisztességtelen szándékokat forgattak gyerek-eszükben. Ekközben megérkeztek... Amint befordulnak a tanya határába, ott találják a gulyást.

Rákiáltanak. Sztipó bácsi!... Sztipó bácsi!...

Sztipó éppen kicsiholt... Szél ellen állott, hát időbe került, míg megfordult.

— No, mi a?...

Első kérdésük természetesen Juczit illette.

— Mit csinál a Juczi?

Sztipó beletömökdte az égő taplót a pipájába. Flegmatikusan felelt:

— Szül...

A két diáknak leesett az álla

— Mit csinál a Juczi?

— Szül...

No, ennek fele sem tréfa.

— Mit szül?

— Mit... hát — gyereket... Eppen most szüli...

A két szerelmes arca elborult. Nesze neked, realizmus.

— Hogy lehet az?

— Hát, nem tudom, de úgy van...

— Különbben mi újság?

— A Juczi a télen himlőbe esett. Kiverte a ragya. Olyan a pofája, mint a szájtás...

Ennél tovább már nem hallgatta a két realista, hanem hajtottak befelé.

Mikor másnap a béresház előtt elmentek, be se mertek szólani... Egy rettentően rücskös ábrázat mosolygott rájuk a kis ablaküvegen át s az öregbérésné nagy díszkedve mondogatta nekik:

— Ifjurak!... Ikrek!... Ikrek!...

A Gáspár arca elborult... Eppen akkor formálta azt a verset, hogy: „Bájonásid édes képe Gyermekedben újra él...“ ámbár csak „gyermekedben“ helyett azt kell tenni, hogy „gyermekidben“ és helyén van a dolog, de az ablakon át való látomány után elment a kedve a versről. Még csak annyit kérdezett meg sugva a béresház végében:

— Ki az apjuk?...

Panna asszony díszkedve kiáltotta az elszyntyolodott szerelmesek után, hogy:

— A tehenes!...

Lovranába Láng Lajoson kívül még a munkapárt néhány vezető embere is leutazott és állítólag ott a kormány jövődő magatartására nézve is bizalmas tanácskozások folyának. Beszélgettek gróf Visza István képviselőházi elnökségének lancirozásáról és a hír komolyságára nézve a legjellemzőbbnek azt találták, hogy éppen munkapárti forrásból tiltakoztak ellene és czáfolták meg a legenergikusabban.

Pestmegye az ellenzék mellett.

Pestmegye állandó választmánya ma délutáni ülésében foglalkozott az obstrukciót elítélő veresezi átirattal és tizenhat szóval három ellenében elhatározta, hogy azt irattárba téteti. Az állandó választmány ily értelemben tesz javaslatot a közgyűlésnek.

A véderőreform ellen.

A kiskörösi függetlenségi és 48-as Népkör és a szociáldemokrata pártszervezet október hó 8-án, vasnap reggel 9 órakor együttes népgyűlést rendez a Katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő, titkos választói jog érdekében. A gyűlésre meghívták a függetlenségi pártokat, a Választójog Országos Szövetségét, a magyarországi szociáldemokrata párt központját, a szomszédos községek függetlenségi és szocialista szervezeteit.

A kőbányai függetlenségi és 48-as kör mult hónap 28-án tartott rendkívüli választmányi ülésén foglalkozott a napirenden levő aktuális kérdésekkel s Minke Béla elnök ajánlatára egyhangú lelkesedéssel határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a katonai terhek elviselhetetlen fokozása ellen, amely a kisebb vagyonú és keresetű adófizető polgárság zömét, a nemzet derekát sújtaná és törné össze. Bizik a kör az ellenzékben, hogy ennek a végzetes véderőreformnak törvénybe iktatását minden erővel megghusítja. Követeli továbbá az általános, titkos választójog megalkotását úgy, hogy a magyar nemzet egysége, fensősége meg ne bontassék. A kör ebben az értelemben föllíratot küld a képviselőházhoz.

Báró Wesselényi nyilatkozata.

Szilágymegye közgyűlésén történt az a nevezetes esemény, hogy báró Wesselényi Miklós, a szent korona öre, állást foglalt a kormány, a véderőjavaslat ellen és az ellenzék harca mellett. Kormánypárti és bécsi hangok keservesen feljajdultak erre az állásfoglalásra. Azt írták, hogy ilyen előkelő zászlós urnak, a szent korona öréneke, nem lehet állást foglalnia a kormány ellen, vagy ha ezt teszi, le kell vonnia a konzekvenciákat és el kell hagynia magasrangú méltóságát. Ezekre a közvetett felszólításokra báró Wesselényi Miklós Szilágymegyről táviratban így nyilatkozott:

— A koronaöri méltóság nem kormánykegy, hanem közjogi méltóság. Viselőjét meggyőződése nyilvánításában királyhűségén és hazaszereteten kívül senki sem irányíthatja.

Az osztrák huskérés.

Ma délelőtt folytatták a földmivelésügyi minisztériumban a huskérés dolgában megindított tanácskozást, de eredményre még nem jutottak. A két kormány szakreferensei holnap délután folytatják a hustárgyalásokat.

Belgrádból jelentik, hogy a „Stampa“ hiradása szerint a szerb kormány Nikolajevics és Makovics belgrádi sertésexportöröknek, akiknek a magyar kormány engedélyt adott arra, hogy 15.000 darab sertést az autonóm tarifa 30 koronás teljes tétele alapján Bécsbe vagy Budapestre szállíthassanak, megtagadta a kiviteli engedélyt.

A kiviteli tilalomra vonatkozóan Bécsből a következőket jelentik nekünk: A szerb kormánynak egyáltalán nem szándéka, hogy a 15.000 disznának a szállítását megakadályozza, hanem csak az a célja, hogy a feloszlásról előbb tárgyaljon a szerb exportörökkel. Ennek megtörténte után a szállításnak semmiféle akadálya nem lesz.

Belgrádból jelentik nekünk: Ma indították utnak Ausztria-Magyarország felé a kontingentált marlahusmmennyiség utolsó szállítmányát és ezzel végleg megszűnt a mérsékelt vámtarifa. Miután az

osztrák-magyar monarchia részéről több szerb kiviteli czég nagyobb mennyiségű szerbiai hus behozatalára kapott engedélyt az autonóm vámtarifa mellett, az itteni exportörök biznak benne, hogy a szerb kormány ezentul nem fogja hátráltatni a kivitelt és az exportkérdés a legrövidebb idő alatt rendeződni fog.

Budapest, október 4.

Az óbecsei választás. A Radovanovics György halálával megüresedett óbecsei választókerületben holnap, csütörtökön lesz a képviselőválasztás. A választás elnöke Kleiner Lajos vármegyei tb. főjegyző, helyettes elnök dr. Székely Ignác. A jelöltek Dungserszky Bogdán munkapárti és Zsótér Zoltán Justh-párti. Utóbbinak támogatására a kerületbe leutaztak: Lovász Márton, Mádi-Kovács János, Györffy Gyula és Hock János képviselők. A választási küzdelem hevesnek ígérkezik.

A délszláv konferenzia. A monarchia különböző délszláv országaiból Zágrábba érkezett jogpárti bizalmi férfiak ma folytatták a péntekre egybehívott érdemleges konferenzia előkészítő tanácskozásait. A jogpártok bizalmi férfainak mai konferenciáján résztvett a három dalmát képviselő, míg Bosznia részéről csak Perisica képviselő volt jelen. Az isztriai jogpártiak Laginje, Crvar és Szlokovic bizalmi férfiakat küldték a központi választmányba, akik azonban nem jelentek meg személyesen, hanem egy horvát képviselőt bíztak meg helyettesítésükkel. A párttanács ideiglenes elnökévé Prodan dalmát képviselőt, ideiglenes jegyzőjévé Zagorac horvát képviselőt választották. A többi nyolcz boszniai delegátus csak pénteken érkezik ide és csak akkor fognak a beérkezett indítványok felett határozni.

EGYHÁZAK.

— (A tiszáninneni református egyházkerület közgyűlése.) A tiszáninneni református egyházkerület ma tartotta őszi közgyűlését Dókus Ernő főgondnok és Fejes István püspök elnöklele mellett Sátoraljaújhelyen.

A gyűlést tegnap a vármegyeiháza tanácskozó-termében nyitották meg, a hol az egyházkerület összes egyházi és világi előkelősége megjelent. A tanácskozást, melynek több fontos tárgya volt, Dókus Ernő világi elnök, az egyházkerület főgondnoka nyitotta meg nagy hatást keltező beszéddel, amelyben első sorban a konvent elhunyt nagy elnökéről, báró Bánffy Dezsőről emlékezett meg. A főgondnok beszédében üdvözölte Firczak Gyula munkási gör. kat. püspököt is, aki most töltötte be lelkesítő működésének ötvenedik esztendejét. Ezután Fejes István püspök tett fölbrendbeli előterjesztést, melyet egyhangúlag elfogadott a kerület. Radácsy György főjegyző az előző napon megtartott lelkeszszenelésről és lelkeszképesítő vizsgákról tett jelentést. A sárospataki főiskola egyházi gondnokává nagy lelkesedéssel és egyhangúlag Révész Kálmán esperest választották meg. Lelkeszi és tanítói díjlevelek, adás-vételi szerződések megerősítése, különböző egyházmegyei előterjesztések elintézése töltötte ki a gyűlés további részét s megalakították a bíróság két időszakú tanácsát is. Dókus Ernő főgondnok szívélyes zárószavaival és Fejes István püspök imájával a kerület őszi közgyűlése véget ért s a gyűlés tagjai az elnökök éltetésével oszlottak szét.

— (A csongrádi plébánia körül.) Porubszky József halálával megüresedett csongrádi plébániát a csongrádiak Hegyi Antallal akarják betölteni s e végből a képviselőtestület határozata szerint Hegyi érdekében gróf Csáky Károly püspöknél és gróf Károlyi Lászlónál, mint a plébánia kegyuránál eljárta. A püspök azonban nem szívesen látná Hegyi Antalt a csongrádi plébánián s Porubszky utódjának Podhorányi József gödöllői plébánost szánta s kijelentette újlag, hogy még az esetben sem nevezné ki Hegyi Antalt csongrádi plébánosnak, ha gróf Károlyi László most öt mutatná be ezen javadalomra. Gróf Károlyi László egyelőre szintén nem akarja Hegyit, annak idején, miként a püspök, ő sem akarta fogadni a Hegyi érdekében deputált csongrádi képviselőtestület tagjait, a város azonban szintén nem akar engedni. Miután ugyanis úgy a püspök, mint a kegyur ok nélkül mélyen megsértette Csongrád közönségét azért, hogy még csak nem is akarták fogadni a hozzájuk meneszteni szándékolt küldöttséget s így a város levélben volt kénytelen velük határozatát tudatni, a város sem fogja fogadni az akarata ellenére ki-

nevezendő plébánost s fizetését a közgyűlés nem fogja kiutalni. A város katolikus közönsége körében nagy az elkéserevés a váci püspök ellen s miután ragaszkodnak Hegyi Antal személyéhez s azt a tanácsot pedig, hogy más felekezetre térjenek át, nem fogadták meg, elhatározták, hogy a hercegsprimáshoz fognak fordulni, akitől a helyzet szánálását bizton remélik.

Még mindig háboru.

— Tripolisz és Preveza bombázása. — A békekezező lassan halad. — Anglia vállalná a békeközvetítést. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 4.

A tripoliszi vár fokára kitiűzték az olasz lobogót. Olaszország akeziója sikerrel járt és most már semmi sem akadályozza a megkezdendő béketárgyalásokat. De Olaszország elég érthetetlenül még mindig azon van, hogy a végsőkig feszítse a helyzetet, sőt — mint a legujabb táviratok jelentik — olyan lépéseket tett, amelyek ellenkeznek néhány nappal ezelőtt tett nyilatkozatával. Az adriai olasz hajóraj parancsnoka, az abruzzói herceg ultimátumot küldött Prevezának és ma megkezdte Preveza bombázását. Olaszország kijelentette napokkal ezelőtt, hogy Törökország európai partvidéke ellen nem fog semmiféle támadást megkísérleni s ime most érthetetlenül olyan területre is viszi a háborút, amely területen ez egyáltalában nem indokolt, sőt további bonyodalmak szülőoka lehet.

Az európai diplomácia erősen fáradozik a békén. Az egész civilizált világ titkos együttérzéssel Törökország mellett áll, nem is annyira a porta iránt érzett szimpátiából, hanem inkább Olaszország indokolatlan eljárása feletti felháborodásból. Tegnap két előkelő nagol államférfiu is a külügyi helyzetről szóló beszédében Olaszország eljárása ellen nyilatkozott. Európa közvéleménye nem szentesíti Itália viselkedését. A prevezai okatlan incidens is el fog mulni, de kérdéses, hogy nem lesz-e erős hatással a további eseményekre és első sorban az amugy is néhezen készülő békére.

Távirati jelentéseinket a mai eseményekről itt adjuk:

A harcztérről.

Tripolisz bombázása.

Róma, október 4.

Tripolisz bombázása tegnap délután negyedfél órakor kezdődött. Az olasz hajók arra ügyeltek, hogy a házakat megkíméljék. A világító torony, amely közvetlenül egy török ágyúüteg mellett állott, teljesen elpusztult. A bombázás tegnap éjjel tizenkettőfél óráig tartott. Egy glaszgovói czég tripoliszi képviselője fényjelekkel tudatta, hogy az osztracár teljes s hogy az olasz hadihajók a várost több helyen bombázzák. A város lakói menekülnek.

Hivatalosan jelentik, hogy Tripolisz bombázása tegnap délután három óra harmincz perczkor kezdődött. A törökök felelték a bombázásra, de golyóik a vízbe estek. A kikötőben tűz ütött ki. A világító torony elpusztult. A bombázást ma folytatják és valószínűleg be is fejezik.

Róma, október 4.

Tripolisz előtt a pánczélosok kezdtek az ágyuzást. Csak a közepes nagyságu ágyukat szólaltatták meg, azt is nagy időközben. Kí volt adva a rendelet, hogy a mecsetekre, templomokra és házakra nem szabad czélozni.

Ultimátum Prevezának.

London, október 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Korfuból: Az abruzzói herceg a prevezai parancsnoknak ultimátumot küldött azzal a tartalommal, hogy

az olasz flotta a várost bombázni fogja, ha a kikötőben őrzött hadihajókat át nem adják.

Szaloniki, október 4.

Prevezából jelentik, hogy olasz hadihajók ismét megjelentek Prevezával szemben és többször sortűzet adtak, anélkül azonban, hogy az erődöt megtámadták volna, majd ismét eltűntek. Az olaszok eljárását tüntetésnek tekintik.

Athén, október 4.

Az olasz hajóraj parancsnoka felszólította a prévezai kormányzót, hogy az ambrakiai öbölben levő török torpedóhajókat azonnal szolgáltassa ki. A parancsnok huszonnégy órai határidőt adott s kijelentette, hogy e határidő után meg fogja kezdeni a vár bombázását. A parancsnok egyúttal utasította a prévezai kikötőn kívül levő olasz torpedóhajókat, hogy a legelső parancsszóra menjenek be az ambrakiai öbölbe. Mindegyik torpedóhajón egy szakasz olasz tengerészeti gyalogság van.

Bombázták Prevezát.

Páris, október 4.

Korfuban ma délben feladott távirat hírül hozza, hogy az abruzzói herceg parancsnoksága alatt álló torpedóflotta rövid ideig bombázta a prévezai erődöket. A támadásra az olasz hajórajnak, állítólag az adott okot, hogy a prévezai kormányzó vonakodott kiszolgáltatni az olasz torpedóflottának a kikötőbe menekült három török torpedó-vadászhajót.

Czáfolják a prévezai bombázást.

Berlin, október 4.

Az a hír, hogy Prevesa kikötőjét ismét bombázták, illetékes olasz forrásból származó kijelentés szerint nem felel meg a valóságnak. Az abruzzói herceg tegnap két különböző szikratáviró-állomás, valamint egy külön e célból kirendelt torpedónaszád útján utasítást kapott, hogy tartózkodjék mindennemű ágyuzástól. Bizonyos, hogy ez az utasítás idejében érkezett a herceghez.

Harc a tengeren.

Konstantinápoly, október 4.

Szélteőben híresztelik, hogy a török flotta ma éjszaka (október 4-én) kifutott a Dardanellákból és Mytilene környékén harcra elegyedett az olasz hajórajjal. A Medusia páncéloshajó beérkezett a Dardanellákba, ahol még két csatahajó, két páncélos és három torpedónaszád horgonyzik. Ezek a hajók az Aseari Tervik és a Bekki Swafet kivételével el fogják hagyni a Dardanellákat, csak ez a két hadihajó marad Konstantinápoly előtt a főváros védelmére. Két orosz gőzhajó visszatért a kikötőbe, hogy Jemenből csapatokat szállítsanak, de visszarendelték őket, nehogy az olaszok elkövetkezzenek.

Elfogott török hajók.

Athén, október 4.

Leuka közelében tegnap reggel két olasz torpedóhajó elfogott két nagy török szállítóhajót, amely minden ellenállás nélkül megadta magát. A szállítóhajókon sok katoná, ló és hadiszemle volt. Mind a két hajót Brindizibe vitték.

Róma, október 4.

A Sába gőzösön kívül, amelyet tegnap este hoztak Tarentóba, olasz torpedóhajók elfogták a Néva gőzöst s egy névtelen yachtot, amelyeket szintén Tarentóba vitték. Ezek a hajók, amelyeket Korfu közelében fogtak el, hamis lobogó alatt mentek és sok török katoná és fegyver volt rajtuk. Eddig mindössze négyszáz törököt fogtak el. Egy orvost, továbbá asszonyokat és gyermekeket szabadon bocsátottak. A tisztelket és a katonákat a tarentói tüzérségi kaszárnya négy termében helyezték el. A lapok azt írják, hogy a fogoly katonák semmit sem beszélnek és minden reggel szappannal mosakodnak.

Elkobzott angol gőzös.

Róma, október 4.

Olasz hadihajók feltartóztatták a Sheffield nevű angol gőzöst, amelynek fedélzetén hat török

tiszt utazott. Átkutatták a hajót s mivel fegyvereket és löszereket találtak rajta, amelyek a török hadsereg számára voltak szánva, elkobozták a gőzöst, a kapitányt azonban szabadon engedték, mert igazolni tudta, hogy jóhiszeműen vette fel hajójára a szállítmányt.

Elfogták a szultán jachtját.

Páris, október 4.

Az a török yacht, amelyet olasz torpedóvadászhajók elfogtak és Tarentóba vontattak, Mchamed szultáné. Ugyanakkor két más, kisebb török hajót is elkoboztak az olasz hadihajók és ezeket is Tarentóba vitték. A török hajókon csekély számú katonaság volt s velük utazott Hassan Tervik őrtörzsorvos, az első hadtest orvoskarának főnöke néhány tiszttel és a tisztek családjával. A török tisztek a legnagyobb nyugalommal vették tudomásul, hogy hadifoglyok, néhányan közülük, akik francziául beszélnek, lapokat kértek, mert hetek óta nem olvastak újságot.

Tengerbe sülyesztett török hajó.

Konstantinápoly, október 4.

A tripoliszi partokon szolgálatot teljesítő Szejad-i—Deria ágyunaszádot a legénység, miután a fegyvereket biztonságba helyezte, a tengerbe sülyesztette, nehogy az olaszok kezébe jusson.

A világitó-tornyok.

Fiume, október 4.

A canei osztrák-magyar konzulátus távirati jelentése szerint a konstantinápolyi világitótornyok igazgatósága megbizta ügynökségeit, hogy Kréta szigetén valamennyi világitótornyot üzemben kívül kell helyezni. Azonban ennek a parancsnak az európai államok konzulai nem tesznek eleget és ez ellen óvást emelnek, mert ezáltal a hajózás veszélyeztetve volna.

A jenikői osztrák-magyar nagykövetség táviratilag közölte a fumei révhivatallal, hogy a török kormánytól vett értesülés szerint a hadiállapotravaló tekintettel a Dardanellákban a jeddepebári és piunkalei világitótornyok között elterülő vonalon túl a hajóközeledést napnyugta után tiltották és a világitótornyokat a két part között kioltották.

Konstantinápoly, október 4.

A hajózási kamara a diplomáciai képviseltekhez tiltakozást intézett Törökország azon intézkedése ellen, amelylyel a világitó tornyok működését megszüntette és idegen hajók számára való szénszállításokat betiltotta. A hajózási kamara kijelenti, hogy ez szinte a levantei hajóforgalom abszolút megbénítását jelenti és kéri a portát, hogy az idegen hajókat vegye ki a tilalom alól.

Az első partraszállás.

Konstantinápoly, október 4.

A Jeni Gazettának táviratozzák Tripoliszból, hogy az olasz flotta tegnap szállította partra Tripoliszból első 700 emberét.

Viharok Tripoliszból.

Konstantinápoly, október 4.

A porta tegnap táviratot kapott Tripoliszból, amely szerint megkezdődtek a mostani évszakban szokásos viharok. Azt hiszik tehát, hogy az olaszok gyorsítani fogják műveleteiket. Tripolisz védelmére megtörténtek az összes intézkedések.

Mérgezett lópor.

Konstantinápoly, október 3.

Az Ikdam felszólítja kormányt, hogy tiltakozzék a nagyhatalmaknál, amiért Olaszország a háborúban mérgezett lóport használ, amint ez kétségetlenül be van bizonyítva.

Az áruló polgármester.

Róma, október 4.

A volt tripoliszi polgármester, Kara Manli herceg, az előbbi arab dinasztianak sarja eltűnt. A polgármester egy olasz hajóra menekült, hogy országát elárulja.

Az események Törökországban.

A török kormányalakítás.

Páris, október 4.

Hír szerint Said basának sikerült a kormányt megalakítani. Konstantinápolyi legjobbnak nevezett forrásból az a hír érkezett, hogy Said basának megvan a bátorsága hozzá, hogy szembeszálljon azon veszélyekkel, melyek a mohamedán fanatizmus részéről fenyegetik.

Konstantinápoly, október 4.

A szultán elé a következő miniszteri listát terjesztették szentesítés végett:

A volt Jaha kádi sejk-izlam, Resid pasa volt bécsi nagykövet külügyminiszter, Dsclal drinápolyi váli belügyminiszter, Hairi eddigi vakuf-miniszter e tárcza megtartásával igazságügyminiszter, Sinatian földművelésügyi miniszter, Horaid pasa tüzérségi tábornok tengerészeti miniszter, az eddigi hadügyi, pénzügyi, közoktatásügyi, középítkezési és postaminiszterek megtartják tárczáikat. A görögök nem voltak hajlandók a kormányalakításban résztvenni.

Pallavicini örgróf a nagyvezérnél.

Konstantinápoly, október 4.

Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövét ma meglátogatta a nagyvezért és biztosította arról, hogy Ausztria-Magyarország minden intézkedést megtett a Balkánon a béke és a status quo biztosítására.

A török kormány rendelkezései.

Konstantinápoly, október 3.

A kormány elrendelte, hogy minden megszerhető kor és személynységet a flotta és a hadikikötők számára fog lefoglalni. Konstantinápolyban háromezer tonna szénkészlet van, tehát ez a rendelet az amugy is csekély ipar megbénítását jelenti és a szénárak olyan hallatlanul fel fognak szökni, amire még példa nem volt. Egyidejűleg eltiltotta a kormány mindennemű olyan árucikk eladását, melyek a hadihajók számára is szükségesek, így a vastag köteleket, a hajók bevonására való festéket, a gyapothulladék és hajóolaj árusítása is tilos, sőt egy körjegyzékben felszólítja a kormány a külföldi követeket, hogy az ottomán alattvalók bocsássák hazájuk rendelkezésére az ilyen készleteiket. Mindebből azt következtetik, hogy a flotta nemsokára ki fog futni a Dardanellákból.

Török kombinációk.

Konstantinápoly, október 3.

Hiábavalók a sajtó hazafias cikkei, a lakosság teljesen közömbös és maga a kormány már csak abban bizakodik, hogy az európai hatalmak mégis rászánják magukat az intervencióra Törökország érdekében. Halavány az a remény, tekintve, hogy Franciaország válasza hidegen udvarias, Angolországé kitérő, Németország békeközvetítési kísérlete pedig máris kudarcra végződött. Az ifju-törökök abban bizakodnak, hogy Ausztria-Magyarország konfliktusba keveredik Olaszországgal. A komité ellenségei azt hirdetik, hogy Angolország csak akkor hajlandó intervenálni, ha Kiamil lesz a nagyvezír, az aztán szégyenletes békét fog kötni, amennyiben elfogadja az olasz feltételeket és kiszolgáltatja Tripoliszt.

A gazdasági háború.

Konstantinápoly, október 4.

A gazdasági háború megkezdődött. A keleti vasutakat kényszerítették, hogy nyolcszáz olasz alkalmazottját, köztük sok olyan hivatalnokot, akik a vasutat már évek óta szolgálják, bocsássák el. A vasuton a szolgálat és forgalom biztonsága ez által nagyon szenved. Az anatóliai vasutak százötven hivatalnokát bocsátották el, és ezenfelül több száz olasz munkást, akik a bagdadi vasutnál dolgoztak. A török vasútépítésknél is tömegesen bocsátják el az olasz munkásokat, ami ezeket a munkálatokat egészen megbénítja. Az üzleti forgalom is teljesen pang, mert az anatóliai vevők, akikből sok itteni kereskedő élt, a háborútól való félelem miatt elmaradnak. A szalonikii vasutgáz-

gatóságot utasították, hogy a kocsi-parkot, az ellen-ség esetleges támadásai elől másfelé helyezze biz-tonságba.

Az itteni piacz gazdasági kára máris igen nagy. Csaknem egy félmillió török font értékű megrendelést visszavontak. A szénkészletek lefog-lalását a nagykövetek közbenjárása folytán, hatá-lyon kívül helyezték.

A török nagyvezér körlevele.

Konstantinápoly, október 4.

A nagyvezér ma este körlevelet intézett a török birodalom külföldi képviselőihez, melyben ki-jelenti, hogy *Olaszország eljárása a nemzetközi jognak flagrns megsértése*. Olaszország hadüze-net megtétele nélkül megkezdte az ellenségeskedéseket. Ezért a török kormány jogosultnak tartja, hogy a hadijog szokásos határain kívül is minden megengedett vagy szükséges eszközökkel éljen Olaszországgal szemben. Mindazonáltal reménytér-nek ad kifejezést, hogy a háborút mégis el lehet kerülni. A porta, ameddig lehet, nem az említett eszközökhöz, hanem *appellál a jog és humanizmus nevében az összes nagyhatalmakhoz*.

Egy furesa ajánlat.

Konstantinápoly, október 3.

Izzed Fuad pasa tábornok, a lovasság felügye-lője, aki azelőtt Madridban követ volt, furesa nyílt levelet tett közzé. Arra hivatkozva, hogy az olasz szárazföldi hadsereg eddigelé még mindig vereséget szenvedett, eredeti párbajt ajánl a két haderő között. Az a terve, hogy semleges katonai attasék legyenek a párbaj segédei s ők döntsék el, hogy melyik hadsereg az erősebbik és kiválóbbik, a háboru színterét pedig Olaszország határozhatja meg. Csakis ilyen próbaháboruban kerülheti el Olaszország, hogy olyan vereség ne érje, amely öök szégyene volna.

A béke-ajánlat.

A török békeajánlat.

Konstantinápoly, október 4.

A nagyvezér megvárja a nagyhatalmaknak vá-laszát a néki küldött jegyzékre, azután nyomban *az olasz ultimátum alapján elfogadható békeajáva-latot fog tenni*. Meglehet, hogy ez már holnapután meg fog történni. Konstantinápolyban nagy ked-vetlenséget keltett, hogy a tripoliszi arabok nem alkotnak önkéntes csapatokat. Ezzel el van temetve a törököknek legnagyobb reménye.

Konstantinápoly, október 4.

A diplomata körök azt hiszik, hogy a további vérontást el lehet kerülni. Nagy fontosságot tulaj-donítanak az angol nagykövet két órai látogatásá-nak a nagyvezérnél. A nagykövet azt a sürgős taná-csot adta, hogy *Törökország törődjék bele Tripolisz elvesztésébe s igyekezzék Olaszországgal mentül előbb békét kötni*.

Anglia vállalná a közvetítést.

Konstantinápoly, október 4.

Sir Edvard Grey angol külügyminiszter-nek a londoni török nagykövet előtt tett kije-lentése ügyében a török külügyminiszterium-ból az a hír terjedt el, hogy sir Edvard Grey azt is mondotta:

Ha a porta a tárgyalásokra megfelelő alapot talál, úgy Anglia, amennyiben lehetsé-ges, vállalná a közvetítést, hogy e tárgyalások Törökország méltóságának megvédése mellett lehetőleg kedvezően fejeztesse be. A nagy-vezérrel való találkozás alkalmával az angol nagykövet állítólag kijelentette, hogy Anglia a tárgyalásoknál szükség esetén fáradozni fog abban az irányban, hogy Törökországnak anyagi és erkölcsi előnyöket biztosítson. Porta-körökben azt hiszik, hogy ezalatt évi tributu-mot és a török szuverenitás megvédését gondol-ják. A nagyvezér, hir szerint, megelégedéssel fogadta e kijelentést.

Vilmos császár távirata.

Konstantinápoly, október 4.

Vilmos császár a következő táviratban válaszolt a szultán közbelépését kérő sürgő-nyére:

„Felséged és országod iránt a legmélyebb tisztelettel és szeretettel eltelve, mélyen fáj-lalom a válságot, amely most meglátogatta.

Meghagytam kormányomnak, kísérelje meg, *nem volna-e kikerülhető a bonyodalom*. Fára-dozásaink azonban — sajnos — *nem jártak eredménnyel*. Isten segítségével azonban megérjük azt a pillanatot, hogy a válság meg-lesz oldható.“

A békefeltételek.

Páris, október 4.

Tripolisz megszállása után előrelátható-lag már a legközelebbi napokban meg fognak indulni a béketárgyalások, még pedig a követ-kező alapon: *Törökország elismeri Tripolisz okkupációját Olaszország által, viszont Olasz-ország valamilyen formában garantálja a szul-tán szuverenitását ebben a tartományban és megfelelő pénzbeli kárpótlást fizet. A diplomá-czia csak Tripolisz megszállására vár, mert addig a békekötvetítés nem kecsgethetne eredménnyel. Oroszország távol fogja magát tartani a békítéstől, mert a pétervári kor-mánynak az az álláspontja, hogy az orosz bi-rodalmat csak abban az esetben érintené a tri-poliszi akciók, ha miatta a Balkánon bonyodal-mak keletkezének.*

Százmillió lira Törökországnak.

Róma, október 4.

A politikai körök azt hiszik, hogy *Tripo-lisz megszállása után lehetséges lesz a béke-kötés*. Olaszország *nyolcvan-száz millió lirát* hajlandó Törökországnak Tripoliszért fizetni. Mihelyt Törökország Tripolisz elfoglalását el-ismeri, az olasz kormány hajlandó ezen az ala-pon tárgyalni.

Az interparlamentáris Unió.

Páris, október 4.

Az interparlamentáris Unió irodája ma ülést tartott *Bernaert* volt belgiumi miniszter-elnök elnöklése alatt. Ausztriából *Plener* és *Roschkowski*, Magyarország részéről gróf *Ap-ponyi Albert* jelent meg. Törökország képvise-lője is jelen volt az ülésen s ő hozta szóba Olaszország jogosulatlan támadását, amely el-len tiltakozott s felszólította az uniót, hogy *forduljon a nagyhatalmakhoz békés közvetítés céljából*. Az iroda határozatot hozott az elnök javaslata alapján, amely sajnálkozását fejezi ki, hogy az ellenségeskedés megkezdése olyan birtelen és váratlanul jött, hogy a kormányok megakadályozta a béke művében s remé-nyét fejezi ki, hogy a haladéktalanul megindít-landó béketárgyalások hamarosan véget fognak vetni a háborúnak.

A nagyhatalmak.

A hatalmak semlegessége.

Athén, október 4.

A francia kormány hivatalos nyilatkozatban tudatta semlegességét. E nyilatkozat világosan ki-mondja, hogy Franciaország semlegessége a fran-czia kikötők és révpártok kivételével a gyarma-tokra és a francia védelem alatt álló gyarmatterü-letekre terjed ki, az utóbbiak közé értve Kréta-szig-etét is. Az angol és az orosz kormány kijelentet-ték, hogy a Franciaország által elfoglalt álláspon-tot magukévé teszik. Ily módon *Kréta a semleges területek közé van sorozva*. Az e kérdésben kifejtett teória értelmében, amely Kréta semlegességének pontos meghatározását célozza, Olaszország, mint kréti védőhatalom, a háborus állapot tartalmára ki van kizárva.

Oroszország.

Konstantinápoly, október 4.

A *Tanin* jelentése szerint *Oroszország is mozgolódik* és a Kaukázusban már több fontos csá-patszolgálatot végeztetett.

Angol államférfiak a helyzetről.

London, október 4.

Churchill miniszter tegnap Dundeeben beszé-det mondott és a következőket jelentette ki:

— Az európai helyzet képe ridegebb és borzas-tóbb lett, mint évek óta bármikor. Örvendtes, hogy a visszatartó erők a legerősebbek a legnagyobb nemzeteknél és hogy Anglia, Németország és Fran-cziaország éppen azok a hatalmak, melyeknek a leg-rehezebben esnék a békét megszegni. E napokban

nyugtalan, kritikus volt a helyzet, mely még sok-kal nyugtalanabb és kritikusabb lett volna, ha a brit flotta nem lett volna elég erős nekünk a vi-tathatlan és kétségkívül a tényleges uralmat a ten-geren ne tudta volna biztosítani. Az Olaszország és Törökország közti konfliktus olyan stádiumba lépett, amidőn, sajnos, *már szavak fölöslegese-k*. Ami a marokkói nehézségeket illeti, Nagy-Britan-nia politikáját oly politikának lehet tekinteni, amely — mint Asquith miniszterelnök és Lloyd George kincstári konzellár kijelentették — telje-sen *egyenes és becsületes politika*. Komolyan óhajt-juk, hogy Franciaország és Németország oly meg-állapodáshoz jusson, mely mindkét félre kielégítő és előnyös és ráuk nézve nem hátrányos.

London, október 4.

Mac Kenna, az admirális első lordja, tegnap Monmouth grófságban beszédet mondott, amelyben a következőket fejtette ki:

— A háborus hírek helyébe most a háboru lé-pett. Az egész világ érdeklődése arra irányul, hogy a béke helyreálljon. Nincs oly külügyminiszterium Európában, aki ne osztoná az a közös reményt, hogy *kielégítő feltételeket kell találni a konfliktus megszüntetésére*, még mielőtt emberéletet pusztu-lását kellene siratni. Arra a kérdésre, vajjon elő-mozdítaná-e Németországgal való flottakorlátozási egyezményt, *Mac Kenna* azt válaszolta, hogy sem-minek sem örülne jobban a kormány, mint annak, ha sikerülne megállapodást létesíteni, melyek a tengeri és szárazföldi fegyverkezéseket korlátozni alkalmasak volnának.

A Balkán.

Szerbia mozgolódik.

Belgrád, október 4.

Milovanovic szerb külügyminiszter a mai nap folyamán több óra hosszat tanácskozásokat folyta-tott a belgrádi orosz követtel. Utána miniszterta-nács volt, amelyen a hadügyminiszter kijelentette, hogy *a szerb hadsereg teljesen harcra kész* s felsze-relése jobb, mint valaha. A minisztertanácsban szóba kerültek azok az üldözések is, melyekben a szerb-ek Törökországban részük van s *Milovanovic* ki-fejtette, hogy ez üldözések arra kényszerítik Szer-biát, hogy talán még ma a török kormányhoz for-duljon aziránt, hogy garanciákat nyújtson a szer-bek Törökországban való biztonságára.

Belgrád, október 4.

Szerbia abban a biztos reményben, hogy az európai diplomáciának mihamarabb sikerülni fog a tripoliszi konfliktust lokalizálni és a háborus veszedelmét elhárítani, a török-olasz viszályból ipar-kodik *gazdasági előnyöket szerezni*, amennyiben arra törekszik, hogy Törökország kötelező ígérte-t tegyen a *Duna-Adria vasút tervének* hathatós tá-mogatására. Azt is reméli a szerb kormány, hogy Szerbia semlegessége rokonszenves lesz Törökor-szágnak és a szerb lakosság helyzete O-Szerbiában és Macedóniában javulni fog.

Legu'abb.

Konstantinápoly, október 3.

Csarikow orosz nagykövet ma délután hosz-szabb ideig tanácskozott a nagyvezérrel, mely al-kalommal közölte Oroszország válaszát a porta fel-kérésére. Mostan már az összes nagyhatalmak vá-lasza megérkezett. A külügyminiszteriumból származó hírek szerint a *válaszok meg-egyeznek abban, hogy ezidőszent minden közvetítés ki van zárva*, annál is inkább, mert *Olaszország nem hajlandó Tripolisz okkupációjáról lemondani*. Báró *Marschall* német nagykövet is tanácskozott délután a nagyvezérrel. Hir szerint ki-jelentette, hogy a német kormány a lehetőség ha-tárain belül kísérletet tett a konfliktus megakadályozására. Minthogy ez nem sikerült, min-dent meg fog tenni a konfliktus lokalizálására és annak az európai és ázsiai török területre való át-terjedésének megakadályozására. Bizonyos körök-ben optimisztikusan ítélnek meg a helyzetet. A tőzs-dén a török konzolok ára kissé emelkedett.

A szultán megerősítette a miniszteri listát, mely annyiban változott, hogy Ibrahim Sását, egy szíriai keresztényt neveztek ki a posta és táv-írdügyi miniszterré.

Hir szerint Szamotraki szigete közelében, az aegai-tengeren, hol tegnap olasz hadihajókat lát-tak, ma ágyuzást hallottak. Valószínűleg a Darda-nellákon kívül maradt török hadihajókat bom-bázták.

Monarchista mozgolódás Portugáliában.

— A fiatal köztársaság nehézségei. —

Budapest, október 4.

Portugáliában a klerikálisokkal és reakzionáriusokkal szövetkezett monarchisták az utolsó napok alatt ismét erőszakos kísérleteket tettek arra, hogy a királyságot visszaállítsák. Amint már megírtuk, Portugália északi határán Conceira százados vezényelte alatt mintegy négyezer főnyi királypárti tört be az országba. Ezt a csapatot a köztársasági katonaság szétszórta. Conceira százados a sereg maradékával dél felé vonult és sikerült neki magában az országban is szövetségeseket találni: négy város proklamálta a királyságot s csapataik a betörő bandához csatlakoztak. Tulságos komolyan nem lehet venni az egész kalandot, Manuel és Carlos király reakciós garázdálkodásai még hosszú időre kompromittálták a monarchikus kormányformát Portugáliában s a híreket annál nagyobb fentartással kell fogadni, mert a táviratokat az a klerikális sajtóiroda ontja, amelyik már nehányszor felültette a sajtót a portugál köztársaság végnapjairól szóló híreivel.

Ma a következő táviratok érkeztek:

Brüsszel, október 4.

Lisszaboni forráskól jelentik, hogy Portugáliában tegnap a monarchiát proklamálták. A legnagyobb négy északi városban nagy lelkesedéssel üdvözölték Conceira századost és ennek a négy városnak csapatai hozzácsatlakoztak. Conceira folytatja útját dél felé.

Lisszabon, október 4.

Az anarchisták több helyen megkísérelték a vasut megrongálását. Az ország minden részében folytonosan sok embert tartóztatnak le. Szedubában nagy zavargás volt, a tömeg megtámadta a katolikus klubhelyiséget és több kápolnát elpusztított.

Lisszabon, október 4.

Lehetetlen alapos értesülést szerezni az északi kitért ellenforradalomról, mert az újságoknak csak hivatalos híreket szabad közölniök. Oportóól jövő emberek sokkal komolyabbnak mondják az eseményeket, mint amilyenek a Kormány hirdeti. A forradalmi mozgalom Portugália északi részében tört ki. A monarchistáknak az volt a céljuk, hogy szombaton éjfélkor mindenütt megszállják a városokat és proklamálják a monarchiát. Ezzel egyidejűen a monarchista csapatok a spanyolországi Galiziából betörték volna Portugáliába. Általános az a hiszik, hogy az északi mozgalomnak még nincs vége. Az egész északi papok uralma alatt áll. Ezek a szentháborút hirdetik a köztársaság ellen.

Lisszabon, október 4.

A kormány a forradalom évfordulója alkalmából röpiratot osztat szét a nép között, mely azt igyekszik bizonyítani, hogy az elmúlt esztendő tanúsítja, mennyi tekintélyt tudott a köztársasági kormány szerezni az államnak, melyet mostani Kormányformájával együtt minden európai hatalom elismert.

Lisszabon, október 4.

Az oportói monarchista mozgalomról jelentik, hogy egy valóban jól szervezett mozgalomról van szó, miért is a köztársasági kormány lázas gyorsasággal intézkedett csapatok odaküldéséről. A haditörvényszék is odautazott a forradalom által fenyegetett vidékre. Az oportói VI. gyalogezred összes altisztjei bele vannak keveredve az összeesküvésbe, de csak azoknak gyors letartóztatása által sikerült a legénységet kivonni a forradalmi mozgalomhoz való csatlakozástól.

KÜLFÖLD.

A mexikói elnökválasztók választása. Az a tegnapi jelentés, hogy Maderót Mexikó elnökévé választották, nem egészen helyes, mert vasárnap nem az elnökválasztás, hanem éppen úgy, mint az Egyesült-Államokban, az elektorok, vagyis az elnökválasztók választása történt meg. Harmincz-

ezer elektort választottak és általánosan elismerik, hogy ilyen tiszta választás harmincz esztendő óta nem volt Mexikóban. A tulajdonképpeni elnökválasztás október 11-én lesz és Madero győzelmét biztosra veszik. Alelnökjelöltek a következők: Gomez, Peira, Suarez és De la Barra.

Madridi képek.

(Puskaporos levegő. — A „hadiállapot” humora. — Színház és mozi. — Új Zarzuelák. — Dinnyeszüret.)

Madrid, október elején.

Emlékszem egy régi vicezlap illusztrációjára, a francia-német háború idejéből. A kép egy puska-poros hordót ábrázolt, melyen az európai hatalmakat jelképező alakok táncoltak. Most is ilyen kán-kán járja világszerte. Az olasz-török háború kitörésében van, a Balkán idegeskedik, Portugáliában monarchikus szelek fujnak és ide — Spanyolországba — átesapott a szomszédék köztársasági hangulata. De azért a hatalmak békés szándékokat hirdetnek, az uralkodók tréfalóznak és a kormányok úgy ugrándoznak, mintha táncoznának, pedig talán csak félelmükben rugdalóznak.

A szép Madridban is úgy élünk, mintha már benne lennénk a hadiállapotban, mert a mi békénk veszedelmesen hasonlít a hadiállapothoz. Alig mulik el nap, hogy arra ne ébrednénk, hogy valamelyik lapot el ne kobozták volna. És az a legnevezetesebb, hogy leginkább a mérsékelt hangú ellenzéki lapokat éri ez a kiténtetés. Mert ezek nem énekelnek a radikális sajtó furfangjával s egyenesen kimondják azt, ami a begyüket nyomja.

Azok a „véresszájú” lapok ellenben már régen megtalálták a kibúvót. Óvatosan kerülnek azt a határozott szókimondást, amelyért beverik a fejét. Burkolt szavakban fejezik ki gondolataikat. Személyeket nem neveznek meg, hanem általánosítanak. Képleteket használnak, melyekért nem vonhatják felelősségre s melyekből az olvasó mégis megérti s kiérzi, hogy miről és kiről van szó.

Igy — hogy egy példát említek — a dühös *Espana Nueva* egyik cikke hemzseg az efféle kifejezésektől: „Szegény bolond!” „Nincsenek mind benn” (t. i. az örültek házában) „Hagyjátok, teljesen elment az esze!” A szegény cenzor persze jól tudja, hogy a lap a miniszterelnököt érti „a bolond”, „az észelős”, a „beszámíthatatlan neuraszténikus” kifejezésekkel, de lehetetlen jelentésébe ezeket írni: „Az *Espana Nueva* cikke egy meg nem nevezett örültől szól; e passzust kihuztuk, mert az esakis a miniszterelnök urra vonatkozhatik”. Így hát kénytelen a goromba cikket sértetlenül hagyni.

A hadiállapotnak, amint látni tetszik, meg van a humora is, mert az olvasóközönség jól mulat ezen a burkolt szókimondáson és a rászédett cenzor kinszenvedésén. Mäskülönben is azt tapasztalom, hogy a madridiak jó kedve mit se szenvedett.

Ezt leginkább a színházak és mozik látogatottsága bizonyítja. A spanyolok színházi mániájának egyik okát különben az alig egy órá, rövid előadásokban találom. A színházak így akarnak a mozik erős konkurrencziája ellen védekezni. Nem mondhatnám, hogy a védekezés ez a módja használna a színészet nivójának. A mozihoz való alkalmazkodás rontja az izlést s ma már — sajnos — a spanyol színházak a kávéházak színvonalára sülyedtek. A közönség mind a két helyet ugyanazzal az intencióval, éppen olyan sürün és egyazon csekély kiadással látogatja. Egy tuczt kinemonaik állandóan jó bevételei vannak, viszont egy másik tuczt színházban este héttől éjjelig egyik „Zarzuela” követi a másikat a színpadon.

A spanyol Zarzuela nem egészen azonos az igazi operettel. Három fő ismertető jele van: tisztességes, minden logikától mentes és háromnegyed óráig tart. Ehez járul a többé-kevésbé lopott könnyed zene és némi kiállítás.

Az ezidő szerint divatban levő Zarzuelák tömegéből kihálaszom a „Los Chicos de la Escuela” (Iskolásgyerekek) címűt. Ebben egy hatalmas ur fia beleszeret a tanító leányába. A gazdag apa, természetesen, ellenzi ezt a szerelmet, mert hát spanyol fogalmak szerint a tanító a társadalmi rang-

létra legalsó fokán áll. A szerző úgy szegényesíti meg a gögös potentátot, hogy a saját leányát légyotthon lepik meg. Minthogy azonban ilyesmi felnőttembevek között illetlen lenne, gyermekesnyre fordítja át. Az öreget ez a leezke se lágyítja meg, de a fia ennek ellenére is hü marad a kis tanítóeseméthez, ami nagyon tetszik a demokrata érzésű publikumnak.

Egy másik Zarzuela, melynek czime „La Suerte de Isabelita” (Isabella szerencséje), egy kis divatárus leányka körül mozog. A szép Isabelita tizezer pezetát nyert a lutrin. Első dolga, hogy Svájcba utazzék, természetesen egy tiszteletreméltó matróna „gardedámsága” mellett. Ott egy madridi posztókereskedővel találkozik, akivel elhitebi, hogy ő előkelő márkinő. Az urhatnám kereskedő kurizál neki, el is jegyzi, de amint megtudja, hogy bolonddá tették, faképnél hagyja a masamódot. Közben a nyert pénz elfogyott, Isabelita visszatér Madridba és — mivel a kiszabott háromnegyed óra is letelt — a posztókereskedő mégis feleségül veszi.

A madridi Campillo de las Vistillas, egy hatalmas tér a palota mellett, ezidő tájt emlékeztet a mi augusztusi Dunapartunkra. Most van itt a dinnyeszézón deleléje. Hatalmas halmokban tornyosulnak a különféle görög- és czukordinnyék egymás mellett. Az egész teret édes dinnyeillat lengi át — csak úgy, mint nálunk odahaza: itt is éppen úgy található a milliomos dusan megrakott asztalán, mint a nyomorult koldus dohos szobájában; itt is eldobott dinnyehéjakon csuszik meg a járókelő, mint Budapesten. A dinnye itt is a legdemokratikusabb gyümölcs s nem csoda, hogy a hálás spanyolok — mint minden jó istenadományát — a szent Szűznek, vagyis a Manzanares-part egyik remeteségében tisztelt „Virgen del Puerto”-nak ajánlják föl.

Az őszi divat

vagy

ami nincs a divatlevélben.

A monoklis: Én most már mindent tudok az őszi divatról. . . Én tudom, hogy ebben a szezonban a férfidivatban ugyanazok a színek divatosak, mint a női divatban. . .

A cvikkeres: Ez érdekes. . . Majd csináltak egy kombinált ruhát, aztán hol én hordom, hol a feleségem. . .

A monoklis: Én tudom, hogy a főszi nek barnás árnyalatok váltakoznak, gyakran zöldes melirozásokkal. . .

A cvikkeres: Zöldes melirozás. . .

A monoklis: Én tudom, hogy a zakkok hosszú, szűk kihajlásuak, a fazonnal paralell külső zsebkendőzsebbel.

A cvikkeres: Ezt majd én is fölírom. . .

A monoklis: Én tudom, hogy a nadrágokon a főlhajtás elmarad és az eddiginél szűkebb formák lesznek divatosak. . .

A cvikkeres: Ez nagyon fontos. . .

A monoklis: Én tudom, hogy az egysoros redingót ugyszólván teljesen kiszorítja a kétsoros formát. . .

A cvikkeres: Még ma kidobom a kétsoros. . .

A monoklis: Én tudom, hogy a selyem mellényekről ezuttal se szabad hiányozni a „Napoleon kivágás”-nak. . .

A cvikkeres: Miért kezd minden mondatot így: én tudom. . .

A monoklis: Mert én csakugyan a legapróbb részletekig tudom, hogy milyennek kell lenni a legújabb divatu ruhának.

A cvikkeres: Ezért nem kell mindig azt mondani: én tudom. . .

A monoklis: De kell. . . Mert én most tépelődöm és sorra elvonultatom azt, amit tudok. Van tudniillik valami, amit nem tudok.

A cvikkeres: És ami a divatra vonatkozik?

A monoklis: Igen. . . Én tudniillik nem tudom, hogy hol lakik az a balek szabó, aki nekem egy öltözet ruhát hitelez.

Ray.

TÁVIRATOK.

Orosz csapatok Mandzsuriában.

Peking, október 4.

A kormány jelentést kapott, hogy a mandzsuri orosz lakosság védelme czimén orosz csapatok vonultak be a tartományba. Eddig már két bennszülöttekből álló ezred szökött át az oroszokhoz.

Irkuck, október 4.

Az orosz kereskedelemügyi miniszter 80.000 munkást rendelt ki az Amur-vasut építésének gyors befejezése czéljából.

Perzsiái harcok.

Teherán, október 4.

A fiatal sah nyári palotájából visszatért rezidenciájába. Ez is egyik bizonyítéka annak, hogy az exsah kalandja balsikerűnek tekinthető.

Simla, október 4.

A dél-perzsiái állandó zavarok miatt a brit kormány erősíteni fogja a brit konzulátus őrségét. E czélra két indiai lovasezred parancsot kapott, hogy készenlétbe helyezze magát, mert a perzsa úrbólbe fogják hajón vinni.

Teherán, október 4.

Két orosz instruktor vezetésével 350 perzsa kőzük két ágyúval és gépfegyverekkel Kazán felé indult Naib Hussein rablóbandájának üldözésére. E bandával Perzsiá kormányai már harmincz éve harczban állanak. Legutóbb Naib Hussein a baktiárok fogságába jutott, de ismét elmenekült és újból elfoglalta Kazánt, ahonnan az iszpháni uton haladó karavánokat sarcolgatta.

Anglia és Németország.

London, október 4.

Sir Frank Lascelles volt berlini nagykövét Henleyben egy gyűlésen mondott beszédében hangzott az annak szükségét, hogy az Anglia és a Németország közötti hangulatot meg kell javítani. Az ez idő szerint fennálló lehangoltság könnyen azt a hitet ébresztheti, hogy addig a megegyezés és a szívély viszony nem állhat helyre, amíg háboru nem állapítja meg végképpen a két nép pozícióját. A háborura azonban nincsen ok és nincsen oly kérdés, amelyet ne lehetne tárgyalás útján elintézni, ha el lehetne ejteni azt a gondolatot, hogy mindkét országot az a veszély fenyegeti, hogy a másik meg fogja támadni, akkor ha nem is szívélyes barátság, mégis jó egyetértés állhatna fenn a két nép között. Sürgősen inti arra a két nemzet minden tagját, hogy törekedjenek egymásnak jobb megismerésére, melynek segítségével azután sok félreértést lehet majd elkerülni.

ÜJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, október 5.

Róm. kath.: Placid vi. — Prot.: Jelántha. — Görög-orosz: szeptember 22. — Főka pk. vt. — Zsidó: Tisri 13. — A nap két reggel 6 óra 3 perczkor, nyugszik este 5 óra 32 perczkor. — hold két délután 4 óra 53 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 23 perczkor.

A miniszterelnök: mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad délután 12 órakor.

A védelmi miniszter fogad délután 12 órakor.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad délután 12-2 óráig.

Petőfi-ház (Bajza-uteza 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Házipari Szövetség kiállítás (Kegyő-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állatára 9-2-ig. — Aquincumi Múzeum 9-4-ig. — Erzsébet Múzeum 9-4-ig. — Földtani Múzeum 10-1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Néprajzi kiállítás az iparesarnokban 3-7 óráig. — Ráth Múzeum 10-4-ig. — Széchenyi Múzeum 10-12-ig. — Tanszermuzeum 9-7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3-7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon őszi kiállítása. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Italo Brass és Lándori Vilmos kiállítása a Művészházban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Vészi Margit és Kubinyi Sándor gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-uteza 37-39.) Nyitva 9-7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10-2-ig.

Öngyilkos a templomban.

Pazar pompában csillog az oltár
Szemet kápráztat arany, ezüst;
Aranynyal átszótt talárban ott áll
A főpap s száll az oltári füst...
Száll, mint az ige, légbe oszolva,
A füllök hallja, orrunk szagolja.
Elnémul a chorus, a templom ürül:
Benne s szívünkben egyforma az ür.

Óh nem: a szívek ime vidulnak,
A hogy az ajtók szárnya kinyíl;
Hangzik a bókja a sok ficsurnak
S a mise vége: boldog idyll.
Menyvi esinos hölgy tapadó selyemben
Bódul a férfi, amint meglebben;
Mily szép, ha malaszt, hit hevíti a nőt!
— Itt a találka a templom előtt.

Oszlik a hü nyáj — rajtok az áldás —
Benn orgoná bűg, kiinn gerleakcazaj:
Egyszerre lövés, rá vészkiáltás —
S benn a szentélyben rémült riadal;
Rongyos napszámos — elkárhoz' a lelke —
Fegyverét homlokának emelte;
S most önvérébe borulva hörög,
Mig ajkára esend száll, néma, örök, -

S a néma ajak mintha perelne,
Nemesak beszél, de vádlón kiált:
„Nem kellesz nékem, lét szörnyű terhe,
Inkább óhajtom én a halált.
Ti csillogó gyertyák, ezüstök,
Selyemmel ékes gömbölyű püspök, —
Mit érsz örök üdv s ti többi mesék?
Ha nincs ruha rajtam, ha nincs eleség.

Pompás paloták kényén heverték:
— Számomra csak egy kuczkó se terem!
Tíetek a kincsek, a sok százezrek:
— S nekem alig van falat kenyérem.
Ti rangban dolyfős földi királyok:
— Koldus csavargó vagyok én hozzátok!
Hol itt az egyenlőség, szeretet?
Mit Jézus a szívek földjébe vetett.

És az igazság, hol, merre székel?
Nincs itt igazság, csak hatalom.
Mint bán' az erős velünk gyöngékel —
E hiú küzdést nem bírja karom.
Óh jobb nem élni, bármí legyen ott tul'
Uram, nem félek sujtó haragodtul';
Nem fáj: meggyógyít engem e seb...
Egy féreggel a földön kesebb."

Szegény csavargó, tébolyodott volt,
S ime most a templom: szentségtelen.
Öngyilkos vére rajta piszok, folt;
Gyalázatot ejt a szent helyen.
Biboros érvek újra megáldja,
Az ördögöt onnan exorcisálja...
S mintha nem is történt volna mi se:
Kezdődhetik újra találka, mise. —

Benedek János.

A háboru profétái.

* * *

Vannak tragikus, sőt nagyon tragikus dolgok, amelyekbe belevegyül a humor. Ennek az elemnek a belekeveredése nem enyhíti a tragikumot, de észrevevődik s a szemlélőt, akármiilyen komor legyen is az, okvetlenül földeríti.

A háboru minden bizonynyal a nagyon tragikus dolgok közé tartozik. Talán a legtragikusabb, ami ezen a világon végbemegy. Nemesak ezernyi érdekről, de kimondhatlan szenvedésről és vérontásról is van szó. Sokszor nemzetek és fajok existenciája forog kockán. Dinasztikiák remegnek; trónok inogni kezdenek; koronák vannak veszélyben; tömegesáldok néznek az inség és pusztulás elő. Oriási sirt jelent a háboru és akár távol állunk tőle, akár nem, megrendülés nélkül nem kísérhetjük figyelemmel a háboru fejleményeit.

S mégis belevegyül ebbe a nagystilű, majdnem mindent abszorbeáló eseménybe most is a humor, mely éppen olyan nagystilű, mint maga a háboru.

A humort a háboru jóvendómondói képviselik. Mindenhol akadnak ilyen jóvendó-

mondók, akik a képzelhető legfantasztikusabb módon szinezik ki a háboru s ugyanigy jóvendólik meg a bekövetkező eseményeket. Amig ezek a jóvendómondók csak magánszemélyek, addig jóvendómondásuk nem fejez ki nagy humort és nem ragadja kaczagásra a világot.

De azonnal nagy humorrá változik, mi-helyt hivatott diplomaták veszik át a jóskos szerepét. Ma például kacagnak Északon és Délen, Keleten és Nyugaton a ballplatzi jósokon is. Ott ugyanis, mint mindeuki tudja, kínos fejtűnést keltett a prevezai betörés. Egyszerű tévedésnek minősítették Olaszország részéről Preveza megtámadását s az albán vizekre való elkalandozást. S megjóvendólték hamarosan, hogy nincs szükség egyébre, csak félhivatalos tiltakozásra és a prevezai dolog azonnal jelentéktelen incidenssé zsugorodik össze.

Megfogalmazták tehát a tiltakozást és intést magában foglaló kommunikét és azután nyugodtan lefeküdtek aludni. Egész biztosra vették, hogy az olasz hadihajók gyönyörűen el fognak takarodni az albán vizekről s a hadmiveletek legfőbb az afrikai vizekre fognak szoritkozni.

S ma arra ébredt a világ, hogy az abruzói herceg, mint az olasz tengeri haderő főparancsnoka, ultimátumot küldött a prevezai parancsnoknak, hogy adja át a kikötőben levő hadihajókat, különben Prevezát bombáztatni fogja.

Kacagnánk mi is rajta, ha nem a mi bőrünkre menne a dolog. Mert magában véve magas humort jelent, hogy a velünk ugynevezett szövetségben álló hatalom milyen sokat ad külügyi hivatalunk tiltakozó szavára. Másrészt pedig a ballplatzi jóskos jóvendólési képességét tünteti föl gyönyörű színben. Ha a kecskeméti politikus eszmadia jósol holondokat, az hagyján. De amikor egy nagyhatalom külügyminisztériuma teszi ezt, akkor bizonyára az egész világ kaczagásra fakad s annál több, annál nagyobb joggal, mert elképzelhető, milyen savanyu ábrázatot váganak a ballplatzi palotában, amikor tudomásul veszik, hogy nagyhangzú és nagyképi tiltakozásuknak milyea pompás visszhangja támadt. (t.)

— Kossuth Ferencz Budapesten. Kossuth Ferencz, a 48-as függetlenségi Kossuthpárt vezére, aki tegnap este Budapestre érkezett, most már teljesen jól érzi magát. A dél-előtt folyamán meglátogatta a pártvezért a házi orvosa is báró Müller Kálmán főrendiházi tag is.

— Justh Gyula állapota. Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, ma már annyira jobban érezte magát, hogy föl is kelt az ágyból. Orvosa tanácsára azonban még kimélnie kell magát. Valószínű, hogy Justh Gyula egészsége néhány nap múlva teljesen helyreáll.

— Purjesz professzor Budapesten. Purjesz Zsigmond udvari tanácsos, a kolozsvári egyetem nagyhirű belgyógyász-tanára, kolozsvári tanszékétől megváltván, állandó tartózkodásra Budapestre költözött.

— Az új szerajevói hadtestparancsnok. Bécsi jelentés szerint a király Aussenberg Móricz lovagnak hadügyminiszterre történt kinevezése folytán megüresedett szerajevói 15. hadtestparancsnoki állásra bojni Borowics Szvetozár altábornagyot, a zágrábi I. honvédkerület parancsnokát nevezte ki.

— Novemberi előléptetések. Bécsi jelentés szerint a hadügyminisztérium már megtette a szükséges intézkedéseit a novemberi előléptetésekre. Ez az előléptetési tervezet még Schönaich volt hadügyminiszter munkája, amelyen meglátszik a volt hadügyminiszternek az a szándéka, hogy az előléptetési viszonyokat megjavítsa. A gyalogságban most több századosi előléptetés lesz, mint volt májusban, főhadnagyi ugyanannyi, hadnagyi mintegy negyvennel kevesebb. Századosi előléptetéseiket várhatják 1902. évi májusi 1-i rangsorral előléptett főhadnagyk Szárics Miklós főhadnagyg bezárólag; főhadnaggyá az 1906. évi májusi rangsorral bíró hadnagyk Paisiu Jánosig bezárólag; hadnaggyá az 1908. évi novemberi rangsorral bíró zászlószóló Weigl Gyuláig bezárólag.

— A király nevenapja. A király nevenapját a hagyományos módon ünnepelték meg ma a fővárosban. Az összes állami, megyei és városi középületekre kitűzték a nemzeti lobogót és a templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak. A hivatalos főistentisztelet délelőtt 10 órakor volt a budavári koronázó Mátyás-templomban, amely előtt *Beniczky* Tamás rendőrfelügyelő vezetésével díszruhás rendőrök ügyeltek a rendre. A templomban *Kubinyi* őrnagy és *Halász* százados parancsnoksága alatt alabárdos koronaőrök alkottak sorfalat. A szentély padsoraiban foglaltak helyet *Lukács* László, *Székelly* Ferencz, gróf *Zichy* János, gróf *Serényi* Béla, *Hazai* Samu miniszterek, *Berzeviczy* Albert, a képviselőház elnöke, *Günther* Antal, a Kuria, *Wlassics* Gyula, a közigazgatási bíróság és *Csathó* Ferencz, a királyi tábla elnöke, *Kazy* János és *Imling* Konrád államtitkárok, báró *Forster* Gyula v. b. t. t. főrendiházi tag, *Andor* György pápai prelátus, *Hollán* Sándor, *Végh* Mihály, *Barthos* Andor és *Bosnyák* Zoltán miniszteri tanácsosok, *Boda* Dezső főkapitány, *Barát* Ármin királyi tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke, *Fülepp* Kálmán főpolgármester, *Rényi* Dezső tanácsnok, *Fazekas* Ágoston Pest vármegye alispánja, *Maurocordato* herceg orosz alkonzul, *Fröhlich* Izidor tudományegyetemi, *Rados* Gusztáv műegyetemi és *Hutyra* Ferencz állatorvosi főiskolai rektorok a tanács tagjaival, *Várdai* Szilárd a Képzőművészeti Főiskola igazgatója és még számos előkelőség. Az ünnepi istentiszteleten a hercegprímás képviseletében dr. *Nemes* Antal prelátus, *Berger* Márk kanonok, *Csárszky* István primási irodai igazgató és *Halaszky* Zoltán primási titkár segédletével. A templomi ének- és zenekar *Vavrínek* Mór O-moll miséjét adta elő, melynek magánzólamait *Grimm* Ferenczné, *Brunner* Irén, *Unghváry* Eszter, *Juhász* Ferencz, *Várdai* Sándor és ifj. *Odry* Lehel énekelte. Az orgonán *Brunner* Ilona játszott. Míse végeztével a kóruson a Király-himnusz énekelték, melyet a gyülekezet állva hallgatott meg. A templomból a notabilitások a miniszterelnöki palotába hajtottak, ahol a kitett gratulációs íven aláírták neveiket. A katonaság a budavári helyőrségi templomban ünnepelte meg a király nevenapját, ahol *Várdai* Géza apát, tábori főpap celebrálta az ünnepi misét. A templomban *Schreiber* Viktor hadtestparancsnok és *Wernhardt* báró városi parancsnok vezetésével megjelentek a helyőrség összes tisztjei.

— **Dr. Hertzka Tivadar gyászja.** Hertzka Tivadarné, Modern Jozefint, kinek elhunytáról már megemlékeztünk, e hó 5-én délután 3 órakor fogják Bécsben, a Szentháromság plébánia-templomból eltemetni. Az elhunyt finomlelkű urnó iránt, ki valamikor a bécsi társaságnak egyik ünnepelt szépsége volt, s aki szalonjában előbb Bécsben, majd Budapesten a politikai, irodalmi és társadalmi élet előkelőségeit éveken át egyesítette, általános nagy részvét mutatkozik. Az elhunyt családját mindenünne elhalmozzák részvétirattal és táviratokkal Hertzka Tivadarné tetemeit csütörtökön délután a bécsi Szentháromság plébánia-templomban történt beszentelése után a bécsi központi temetőben helyezik örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozat e hó 6-án délelőtt 10 órakor a említett plébánia-templomban fog bemutatni.

— **A pápa és a világi uralom.** A milánói „Perzeveranza“ a napokban római levelezőjének beszélgetését közölte egy vatikáni főpappal, aki előtt a pápa kifejtette az ugynevezett „római kérdésről“ szóló véleményét.

— **Vannak itt emberek,** — mondotta a pápa a főpappnak, — akik ebből a világból egy országhoz szeretnének juttatni. Van nekem, öreg embernek, amúgy is elég bajom. Ha világi hatalommal rendelkeznek, ma természetesen alkotmányosan kellene kormányoznom, nemcsak képviselőkre és szenátorokra volna szükség, de minisztereket és államtitkárokat kellene kineveznem és a képviselőket a népek kellene választani. Mit használna nekem ily körülmények közt a világi uralom. Hiszen csak azt tehetném, amit a képviselők és a miniszterek és a nép. Talán emelné egyházi méltóságomat? Nem emelné. Nem kell nekem se ország, se világi hatalom, teher volna mind a kettő.

E pápai nyilatkozatok közlése a Vatikánban kellemetlenül hatott és Merry del Val államtitkár eltöltötte a prelátust a sajtóval való érintkezéstől.

— **Fejér vármegye a hírlapíróknak.** Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága a nyáron tartott évnegyedi közgyűlésén pénzügyi czimén megtagadta bármily összegnek a Hírlapírók Nyugdíjintézete részére való megszavazását. A feltűnést keltő határozatot a vármegye hétfőn tartott közgyűlése megváltoztatta, amennyiben dr. Horváth Gyula orsz. képviselő indítványára egyhangulag 200 koronát szavazott meg a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének.

— **Miklós császár ezrede.** A belgrádi udvar az európai udvarokat ellátja pletykákkal. Ez az érdekes hír és eset is Belgrádból származik. Amikor Péter király hazakerült Pétervárról, ahol a leánya eljegyzésen volt jelen, belgrádi udvari körökben azt beszélték, hogy nemcsak Miklós császár ajándékozott Péter királynak egy orosz gyalogos ezredet, hanem a szerb király is felajánlotta a császárnak a 16. szerb gyalogezred főparancsnokságát. Katonai körökben, ahol jól ismerik a szerb hadsereg szervezetét, ez a hír méltán feltűnést keltett, mert köztudomású, hogy béke idején a szerb hadsereg tizenhatodik gyalogezrede csak papíron létezik. Nyílt kérdés marad tehát, miért éppen ezt az ezredet ajánlotta fel Péter király Miklós császárnak, miért éppen ezt, mikor egész esomó olyan tényleges szerb ezred van, amely még egy uralkodó tulajdonát sem képezi. Ki sem fejezhető feltűnést keltett azonban, mikor a szerb hadsereg hivatalos lapja közölte, hogy Miklós császár megengedte, hogy a nevezett ezred ezután a „II. Miklós császár nevével viselő 16. szerb gyalogezred“ czímet vegye fel. Megengedte. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy megengedte ugyan, hogy az ezred az ő nevével viselhesse, de az ezredparancsnokságot nem fogadta el. Ez világosabban azt jelenti, hogy Miklós császár még nem látja elérkezettnek azt az időt, hogy önmaga és a szerb hadsereg között ilyen intim köztételt létesítsen, nem látja elérkezettnek az időt, hogy a szerb hadseregnek ily módon tagjává legyen. Katonai szakfőnök mondják, hogy ilyen eset sohasem fordult még elő az európai hadseregek történetében.

— **Lakoma Márk Lajos tiszteletére.** Művészek és írók s a művészet és irodalom barátai ma este lakomát rendeztek Márk Lajosnak, a kiváló festőművésznek tiszteletére az Andrássy-uti Bokros-féle vendéglő különtermében. Márk Lajos néhány nappal ezelőtt jött haza látogatásból Amerikából, ahol nagy művészi sikereket ért el. Ebből az alkalomból rendezték barátai a lakomát, amelyen néhány százan jelentek meg, közöttük a hivatalos világ előkelőségei és a társadalom számos kitünőségei is.

— **Október hatodika.** Az Egyetemi Kör elnöksége az október hatodikai matiné programját végleg a következőkben állapította meg. Az egyetemi ifjuság október 6-iki ünnepélye pénteken pont fél 11 órakor kezdődik a Fővárosi Vigadó nagytermében. Az ünnepélyen mint közreműködők részt vesznek *Jászai* Mari, a Nemzeti Színház örökös tagja, B. *Andor* Mária, *Kóczé* Antal és zenekara, az Egyetemi Énekkarok. Az ünnepi beszédet dr. *Negyessy* László egyetemi tanár, a megnyitó beszédet pedig *Oláh* Kálmán mondja. A nagytermet a közönség számára 10 órakor nyitják meg, külön belépőjegy nem szükséges.

— **Megsértett magyar ezimer.** A nyitramegyei közigazgatási bizottságnak a pöbedényi ezimer-sértés ügyében hozott határozata alapján *Rákóczy* Lajos vágújhelyi főszolgabíró tegnap kiszállt Pöbedényben és a községi elöljáróság s az iskolaszék jelenlétében ünnepélyesen elhelyezte az új magyar ezimert és az iskolai fölíratot.

— **A halott titka.** Megirtuk, hogy Kisvárdán egy urias öltözött, ismeretlen ember agyonlőtte magát és névtelen levelet hagyott hátra, hogy ne keressék a titkát. Uri ember volt valamikor, de letört. Temessék el. A halott titka most végre mégis kiderült. A fényképe után felismerték, hogy dr. Szűcs Bálint szoboszlói közjegyzői segéd volt az illető. A nagytettségű, egykor előkelő irodájú ügyvéd annyira elzúllott, hogy sikkasztás miatt már büntették is. Padrah közjegyző fogta pártját a széptetőségű, de letört embernek, aki azonban jöltevéje bizalmával is visszaélt, a közjegyzői iroda egyik ügyfelétől ezer koronát sikkasztott. Mintán Debreczenben elkártyázta a pénzt, Kisvárdára szökött s ott agyonlőtte magát.

— **Köhler Félix meghalt.** Bécsből jelentik nekünk: Badenben (Bécs mellett) ma meghalt *Köhler* Félix Károly a „Neue Freie Presse“ felolós szerkesztője. Három évtizeden át töltötte be ezt az állást és csak súlyos betegségére ütötte ki a tollat a kezéből. Hosszasan betegeskedett Badenben, mig nem most megváltotta szenvedéseitől a halál 74 éves korában.

— **A nők választói joga.** A nők választójoga érdekében küzdő férfiliga meghívására dr. C. V. *Dyrsdale* ma délután előadást tartott: Mit tettek az angol férfiak a nők választójogáért? czimmel. Dr. C. V. *Dyrsdale*, aki azelőtt a londoni műegyetem tanára volt és igen elismert tudós, egyike a legteljesebb és legkitünőbb agitátoroknak, akik a nők választójogáért küzdenek. A kiváló férfiú szívesen tett eleget a budapesti férfiliga meghívásának és ma délután hat órakor tartotta meg előadását a Pesti Lloyd-társulat dísztermében, amely egészen megtelt nagy és előkelő közönséggel. Az elnöki emelvényen dr. *Dirner* Gusztáv és *Zipe* *novszky* Károly egyetemi tanárok ültek.

Dr. *Dirner* Gusztáv, a nők választójogáért küzdő férfiliga elnöke rövid szavakkal vezette be *Dyrsdale* előadását.

Hosszas éljenzés és taps fogadta dr. *Dyrsdale*t, aki mosolygva köszönte meg az üdvözlést, azután megkezdte előadását.

Nagyon örülök — kezdte dr. *Dyrsdale* — hogy a magyar közönség előtt a nők választójogának fontos társadalmi kérdéséről beszélhetek. Az angol férfiliga 1906. februárban alakult, keletkezését annak a rokonszenvnek köszönhettem, amelyet számos férfi azok iránt a nők iránt érzett, akiket börtönbe vetettek, mert a képviselőháztól jogukat követeltek. *Herbert* Jacobs ügyvéd volt az, aki néhány börtönből kiszabadult hölgy tiszteletére rendezett lakoma alkalmával indítványozta a férfiliga megalakítását; néhány nap mulva a társaság többi tagja megindította a szervezkedést, amely állandóan fejlődött; ma a ligának és vidéki fiókjának több ezer tagja van. Munkánknak több ága volt. Segítették a nők meetingjeinek rendezését és később külön agitáltak a nők választójogáért a társadalomban és a parlamentben. A nők gyűlésein a rendezést vállalták, tüntető meneteikben a nagy zászlókat vitték, férfi-előadókat szolgáltattak mindezekhez. A Queens-Hallban nagy gyűléseket tartottak férfielőadókkal és hetenkint London parkjaiban gyűjtötték össze a közönséget szabad ég alatt. Ugyanílyen módon működtek vidéki fiókjuk is. De az utolsó két évben a hasznos tevékenységnek új tere nyílt meg számukra. Legfőbb törekvésük volt alakulásuk óta, hogy a liga tagjainak választói hatalmát kihasználják a mozgalom javára és minden pótválasztás alkalmával teljes erőnkkel munkálkodjunk arra, hogy a férfiak szavazatait olyan jelöltek számára biztosítsák, akik hűvei a nők választójogának. Bár a tagok nagy többsége a liberális párthoz tartozik, tulajdoni többséggel fogadtak el a múlt évben egy olyan határozatot, amely tiltakozott a kormány eljárása ellen. Azóta minden választásban a kormány ellen küzdöttem, amíg a miniszterelnök Mr. *Asquith* meg nem ígérte, hogy alkalmat ad a választójogi törvényjavaslat tárgyalására. Működésük legnagyobb sikere az ugynevezett Comités alakítása. Ez a bizottság nagy energiával dolgozott olyan törvényjavaslat tervezetén, amely legjobban egyeztetné össze a különböző politikai érdekeket. Munkájuk eredménye a „Conciliation-Bill“ kitünően szolgálja ezt a célt és kétszer jutott el nagy többséggel a második felolvasásig. Ezen a szavazatok aránya 255:88, ami sokkal nagyobb többség, mint amilyent bármely kormány előterjeszt és kapni szokott. A férfiliga tagjai vállalva dolgoztak azon, hogy ez a törvényjavaslat döntő szavazásra bocsáttassék és most amidőn a miniszterelnök beleegyezett, a javaslat remélhetőleg törvénynyé válik a jövő évben. Megemlékezés méltó, hogy az angol férfiliga alakulása ugyanilyen szervezkedésre bírta Hollandia, Franciaország, Németország, Magyarország és az Egyesült-Államok férfiliga; mindezeknek képviselői a stockholmi nőkongresszus alkalmából találkoztak ezidén és megalakították a férfiliga világszövetségét, amelylyel egyidejűleg megalakult a svéd férfiliga is.

Az érdekes előadást lelkes éljenzés és taps követte. Ezután *Glücklich* Vilma, a Feministák Egyesületének elnöke, tolmácsolta magyar nyelven az előadást.

— **Egy orosz kém.** Krakóban a rendőrség egy orosz kémét fogott el. Az egyik krakói szállodában letartóztatták *Wagner* Szigmond 27 éves volt orosz vasúti hivatalnokot, éppen abban a pillanatban, amikor a varsói orosz vezérkar részére jelentést készített. *Wagner* mindenféle kompromittáló iratokat és egy zseb-fényképező készüléket foglaltak le. Kiderült róla, hogy már a felsőmagyarországi őszi hadgyakorlatokon kémkedett és azután a krakói és przemysli erődök kikémlelésével foglalkozott. A *Wagner* elköszönt iratok alapján a kromsi nafta-társaság egy könyvelőjét is elfogták, akit az a gyanu ér, hogy a kémkedésnél kezére járt *Wagner*nek.

— A kolera, Budapesten a kolera veszedelme elmúlt és ma sem történt a fővárosban megbetegedés. Ujpesten a Váci-ut 36. számú kolerafélszekrő ma a járványkórházba szállították *Pacsek* György hatéves fiút. Most már különben alig van lakója a két újpesti kolera bérkaszárnának, amelyekből a járványkórházon keresztül csendesen elköltöztek a kolera temetőbe. Le is bontják a két házat, amelyekből kiindult a fekete halál pusztító útjára. A vidéken történik még itt-ott kolera megbetegedés. A belügyminiszter jelentése szerint Törökbesén, Adonyban, Bázison, Berzaskán és Mohács-Margittán egy-egy ember betegedett meg kolera gyanusán.

Törökbesén ma hét újabb kolera gyanus megbetegedés fordult elő. Halálosat ma nem történt. A Tiszát a csendőrség elzárta. Kaiser egészségügyi felügyelő a városban tartózkodik és személyesen ügyel fel az óvintézkedések megtételére.

Temesvárról jelentik: Az Al-Duna melletti Plaviseviczán ma két kolera gyanus tünetek közt megbetegedett egyént szállítottak egy hajóról a járványkórházba. Dubován, Törökbesén és Orsován a mai napon nem fordult elő újabb kolera eset. Az iskolákban az előadások szünetelnek, ugyancsak a közhivatalokban is beszüntették a tárgyalásokat.

— A megvárdolt mentőigazgató. A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület mai napon tartott ülésén, amelyen gróf Karátsanyi Jenő elnök, Rohonczy Gedeon és lovag Falk Zsigmond alelnökök, dr. Brüll Ignác, Fuchs Lajos, Vuk Gyula, Darányi Béla, Hagenmacher Árpád, Vajda Adolf és Baránszky Gyula vettek részt, folytatódott a foglalkozott dr. Kovács Aladár igazgató-főorvos által önmaga ellen beadott fegyelmi kérvénnyel. Az egyesületi elnök bejelentette, hogy nem lát okot a fegyelmi vizsgálat elrendelésére, de a közönség megnyugtatósára előzetes vizsgálat megejtését tartja szükségesnek, melyre Rohonczy Gedeon elnökléte alatt 5 tagú bizottságot kért föl az igazgató-ságból. Ezen vizsgálat fogja megállapítani, forog-e fenn ok fegyelmi eljárásra. Rohonczy Gedeon indítványára pedig elhatározta, hogy a közönség tájékoztatására a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Egy budapesti esti lap a Mentő-Egyesület igazgató-főorvosát nemcsak ebben a minőségében, de egyéni tisztességében is meggyanúsította, megvádolta. A fölhozott vádak az egyesület elnökségére és igazgatóságára is, mint akik az állítólagos visszaéléseket éveken át türték, árnyat vehetnek. Ez okból a mai napon megtartott igazgatósági ülés a következő kijelentést teszi: *Legjobb meggyőződésünk, hogy egyesületünk végcélja, a mentési szolgálat hű és kötelességszerű teljesítése* úgy alkalmazott működő orvosaink és tisztviselőink részéről, mint egyesületünk érzetlenül, minden anyagi érdek nélkül működő tagjai révén, kifogástalan. *Ki jelentjük, továbbá, hogy legjobb tudomásunk szerint visszaélés vagy inkorrekttség egyesületünkkel elő nem fordult*, mindazonáltal az általánosságban elhangzott vádakra nézve az előzetes vizsgálatot elrendeltük. Budapest, 1911. október hó 4. Gróf Karátsanyi Jenő s. k., v. b. t. t. elnök, Rohonczy Gedeon s. k., alelnök, lovag Falk Zsigmond s. k., alelnök.

— A touleni temetés. A „Liberté” áldozatainak temetése sem folyhatott le izgalom és katasztrófa nélkül. Most utólagosan jelentik az újabb izgalmakat. Az arzenál szocialista munkásai vörös zászlóval vonultak ki, mire a rendőrség erőnek erejével el akarta venni a zászlót. Ebből összeütközés keletkezett, a gyászmenet kocsiainak lovai megbokrosodtak és a tömeg közé rohantak. Menekült mindenki hanyatt-homlok, Maga Fallières elnök is a rohanó sokadalom közé került és elsodorta a nép. A színházterem az elnököt kiszabadították s aztán visszatérhetett a fogadóba. Azalatt a nagy néptömeg nekiment a tribúnnek, amely beomlott. *Néhány száz ember lezuhant és kétségbeesetten javjeszékelt. 232 megsebesült, közülük harminczan súlyosan.*

— Utazás a vasuti kocsitetején. Kmotyó Károly napszámos Szerencséről Miskolcra akart utazni, hogy a kórházba felvétesse magát, miután azonban pénze nem volt, felült Szerencsén egy vasuti kocsitetejére és úgy tette meg az utat Miskolcig. A miskolci állomáson azonban észrevették, amikor a kocsirolt le akart mászni, bevitték a rendőrségre, ahol az eljárást megindították a szerencsétlen ember ellen.

— Pusztuló magyarok vészkiáltása. A magyarság egykori büszke fellegvárából, a kienes Erdélyből nem szűnik meg a pusztuló magyarság vészkiáltása. Ilyen megható segélykiáltás hangzik fel mostan az alsófehérmegyei Örményszékes községből is, ahol a református templomot, a magyar templomot még 48-ban felégették az oláhok. A környék oláhsága ma már a pusztuló templom népet is eltemetéssel fenyegeti, akik azonban állják az élet-halál harcot. Bár szegényen, bár megfoghatkozva fel akarják építeni a magyar templomot, de mivel ehhez a saját erejük nem elég, a magyar társadalom segítségét kéri. Esdő szavukkal a magyar társadalomhoz fordulnak, hogy segítsen rajtuk jótékony fulléréivel, mert különben ur lesz fölöttük a pusztulás s rövid időn ismét *egy magyar faluval kevesebb lesz Erdély büszke bércei közt.* A jótékony adományok a református egyház gondnoki hivatalához küldendők *Örményszékesre*, utolsó posta: *Ladamos*, Alsófehér vármegye.

— A fátyolos hölgy regénye. A zalamegyei Letenye egy rejtélyes és szövevényes bűnügyi regénynek lett a színhelye. A regény hősnője egy fiatal, fátyolos urileány. A regény első fejezete Szombathelyen kezdődött. A múlt hét elején egy Gáspár Ferencz nevű fiatal szobafestősegéd sétált az utcán az esti órákban, amikor egyszerre megszólította egy ismeretlen, urruhás, fátyolos hölgy:

— Akar-e a barátom lenni? — kérdezte tőle.

Gáspár nem utasította vissza, sőt kérésére elutazott vele Nagykanizsára. Feltűnt neki a szép leány ideges viselkedése s nagyon meglepte, amikor azzal állt elő, hogy — ölje meg a letenyei járásbíró, Szivesen megfizeti ezért a szolgáltatást... Gáspár nem vállalta el a szörnyű megbízást, hanem faképnél hagyva a leányt, visszautazott Szombathelyre s a múlt szerdán följelentést tett ebben a dologban a rendőrségen. Még aznap este letartóztatták Szombathelyen azt a hölgyet, akit azonban — mivel tagadott — szabadon bocsátottak. A fátyolos hölgy, akitől megállapították, hogy Bauer Ilona a neve s aki jómódú szombathelyi családból származik, két nappal később elutazott Letenyére. Az előre értesített csendőrség rögtön letartóztatta, amint odaérkezett. Kihallgatásakor tagadta, hogy bármiféle sötét szándékot rejteget. Személyazonosságának megállapítása végett a csendőrségre hívták dr. Farkas László királyi járásbíró, aki ellen állítólag merénylet készült. Amikor dr. Farkas belépett a terembe, Bauer Ilona hirtelen revolvért rántott elő a zsebéből.

— Most meghalsz, gyalázatos! — kiáltotta s rá akarta sütni a fegyvert.

A revolver azonban csütörtököt mondott s a csendőrök rögtön lefegyverezték a merénylőt. Megállapították, hogy a fegyver nem volt használható állapotban. Bauer Ilona most már természetesen nem tagadott tovább s megtörtén valott. Elmondta, hogy egy letenyei fiatalembernek volt a menyasszonya, aki azonban nemrég váratlanul visszaküldte a jegygyűrűjét. Csakhamar megtudta ennek az okát is. Állítólag dr. Farkas László kijelentette volna a vőlegénynek, hogy neki szerelmi viszonya volt Bauer Ilonával.

— Pedig ez rágalom. — mondta a szerencsétlen leány a csendőröknek.

Dr. Farkas László járásbíró kinyilatkoztatta, hogy Bauer Ilona vádja nem felel meg a valóságnak. Lehet, hogy valaki félrevezette, vagy hogy az elméje nincs rendben. A vizsgálatot folytatják ebben a rejtélyes ügyben.

— Megfuladt evés közben. Kass Gusztáv lipótmezei ápoló ma evés közben megfuladt, miután elmulasztották a szegény elmebeteg körül a szokásos és megkívánt óvrendszabályokat. A szerencsétlen mindig éhes volt és ha eléje tették az ételt, mohón, két kézzel tömte magába. Ma valami kemény esontos húst adott neki ebédre. Kass hozzálátott az evéshez, kidülledt szemekkel, kékes arcuzal nyelte a húst, amikor egy esont akadt meg a torkán. Kétségbeesetten kapkodott levegő után, de segíteni nem lehetett rajta: megfuladt.

— A vonat elé vetette magát. Eledről jelentik: Indrej János bánlaki lakos a falun, éjjel 2 órakor áthaladó gyorsvonat elé vetette magát, mely agyongázolta.

— Megszökött világot látni. A fővárosi államrendőrség megkeresésére a fiúmei rendőrség a gyorsvonat érkezésénél letartóztatta Gömöri Ernő 14 éves gépész-növendékét, aki szüleitől megszökött, hogy világot lásson. Az öt nyelvet beszélő gépész-növendék haza fogják toloncolni.

— Öngyilkos urileány. Egy szép, tizennyolc éves leány dobta el ma az életét magától s ezzel gyászba borította a főváros egyik legtekintélyesebb családját. Burián Béla ügyvéd, udvari tanácsos leánya, a szépséges Burián Erzsike föbelötte magát és kiszenvedett. Az életunt urileány szülei a Kosuth Lajos-utca 1. számú házában, a Ferencz Bazárjának második emeletén laknak. Ma délelőtt nagytakarítás volt a hétszobás lakásban s a leány maga is segített a házimunkánál. Jökdvünek látszott s anyjával, valamint otthon levő három fiatalabb fiutestvérrel vidáman beszélgetett. Félégy óra tájban leányzóbjába vonult vissza s ott követte el az öngyilkosságot. Revolverrel halántékra lötte magát s eszméletlenül terült el a szoba padlóján. A lakásban senki sem hallotta a lövés zaját s csak néhány percczel később, amikor anyja véletlenül benyitott a szobába, tudta meg a megrendítő esetet. A szoba padlóján eszméletlenül feküdt a leány, halántékából ömlött a vér s kezében szorongatta a fegyvert. A kétségbeesett anya nyomban elhivatott egy közelben lakó orvost, aki megvizsgálta a sebesültet s azonnal látta, hogy az életunt leány állapota reménytelen s ezért azt a tanácsot adta, hogy a mentőkkel szállíttassák el a leányt egy szanatóriumba. Mialatt a mentők megérkeztek, hazajött a leány atyja is, akit szintén teljesen lesújtott a tragikus eset. A mentőkocsin az életunt leányt a Pajor-szanatóriumba szállították s nyomban utána követtek kocsin atyja, anyja, nagyanyja és nagybátyja, dr. Hainiss Géza egyet. magántanár. A szerencsétlen leány még élt, amikor a mentőkocsin a szanatórium elé érkezett. Felvitték az egyik betegszobába, ahol néhány perc múlva, anélkül, hogy csak egy pillanatra is visszanyerte volna eszméletét, meghalt. Hogy a feltűnő szépségű fiatal urileány miért követte el az öngyilkosságot, azt nem tudják, mert levelet, vagy irást, a mely végzetes elhatározását megmagyarázná, nem hagyott hátra. Hozzá tartozói azt hiszik, hogy beteg idegessége miatt szánta magát halálra, de azt is beszélnek, hogy boldogtalan szerelem adta a kezébe a fegyvert.

— Taxi-síralom. Október 15 a kitűzött határidőben, melynek betartására szerződés kötelezi a taxaméterek szállításával megbízott két vállalkozót, a budapesti bérkocsik nem lesznek teljes számban ellátva taxaméterrel. Mintegy ötszáz kocsin felszerelése van még hátra, s miután másfél hónap alatt nyolc száz kocsinál alig többel készültek el, bizonyos, hogy a munka hátralévő részét időre befejezni nem lehet. Komplikálja még a dolgot az a körülmény, hogy október 23-án a zárt kocsik időszakára következnek s most ezekre kell a készüléket átszerelni. Ez a munka gyorsabb tempóban fog haladni, mert most már nem kell várakozni a taxaméter-szerkezetek elkészítésére, de viszont nehézséget támasztanak a bérkocsisok, akik az átszerelési díjon kívül felmerült új költséget, a zárt kocsikra nem alkalmas hajtókészülékek díját vonakodnak megfizetni. A bérkocsitulajdonosok sérelmesnek látják, hogy a zárt kocsikat nagyobbára új, hosszabb hajtókészülékkel kell ellátni. Eredetileg husz koronát kellett fizetniük a hajtókészülékért, melyhez most az átszerelési díj fejében 10 korona járul s ahol a nyitott kocsin hajtókészüléke nem felel meg, ott újabb husz korona költségű van a bérkocsitulajdonosoknak. Ezt többen nem akarják megfizetni s nagy az elkeseredés közöttük, annál is inkább, mert a taxaméter tarifája körül felmerült sérelmeket se teljesítették.

— A milliomosok klubjának betörői. Tegnap a Hungária Klub Dorottya-utca 1. számú irodahelyiségében észrevették, hogy a vasszekrény zárja romlott. Lakatost hívtak, aki megállapította, hogy a vasszekrény zárjában egy álkules eltörtött vége van. Valaki megpróbálkozott a vasszekrény kifosztásával, amelyben 10.000 korona volt. A nyomozás során a gyanu Vraga József huszonhét éves szolgára irányult, aki be is vallotta, hogy ő akarta kifosztani a pénzszekrényt két társával, Zimmer Károly huszonegy éves lakotossal és Durányi Pál huszonhárom éves urasági inassal. A három betörőt a rendőrség letartóztatta.

— Beégett fűszerüzlet. Az éjszaka a kiskunfélegyházi Népbank épületében beégett a Beregi féle fűszerkereskedés. Szerencsére az üzletben főlhamozott szesz, terpentín és petróleum nem robbant föl. Az üzlet fölött van a Kneppel-szálló, melynek vendégei riadtan menekültek szobáikból.

— **A főhadnagy szerelmi drámája.** A szerencsétlen honvédhadnagy, Lázár Ödön felett már sir domborul, de ellenfele, Bartl Róbert főhadnagy dolga s maga a lezajlott szerelmi dráma minden előzményeivel élénken foglalkoztatja a pogári és katonai hatóságokat. A rendőrségnél ma kihallgatták a gyilkosság színhelyének, a Bajnok-utca 21. számú ház lakóit, akik az esetnek tanúi voltak. A hadbíróság pedig Bartl főhadnagyot vallatja s igyekszik a Lázár hadnagy előéletének adatait összeszedni. Miskolczi jelentések szerint ott Lázár Ödön igen költséges életet élt és állandóan pénzügynökkel állott összeköttetésben. Igen sok váltója volt forgalomban, amelyek Lázár Lórántnak, továbbá Lázár Lóránt feleségének, a néhány év előtt fővárosi színpadokon szerepelt Batizfalvy Elzának aláírásával jutottak le számításra. A pénzügynökön kívül ékszerészekkel és kereskedőkkel is sok baja volt Lázárnak. Deusch Ignác ékszerésztől különböző ékszereket vett azzal, hogy gazdagon meg fogósulni s a menyasszonyának veszi az ajándékokat. Az ékszerekért nem fizetett s másnap nyomban zálogba tette. A zálogcédulák Deuschhoz kerültek, aki nem akarta azokat visszaadni Lázárnak, aki kardot rántott a kereskedőre. Deusch erre kést rántott. A jelenet alatt a forgalmas Széchenyi-utcán százakra menő tömeg gyűlt össze. Rendőrök jöttek az üzletbe és igazolásra szólították fel a hadnagyot, akit át akartak adni az őriparatnak. Ebben a percben érkezett oda Lázár bátyja, akinek közbenjárására álltak az elvezetéstől, sőt Deuschnak is szavát vették, hogy nem csinál botrányt a dologból. A rendőrség kihágás miatt mégis eljárás folyik az ügyben, amelyet Kopácsy kapitány referál. Megpróbált Lázár ékszereket szerezni blanco-váltókkal is, de özvegy Schwarz Morné ékszerüzletében csak úgy akartak neki a váltókra ékszer adni, ha előbb meggyőződhetnek az aláírások valódiságáról. Ebbe azonban Lázár nem egyezett bele. Weiszlovits Samu ékszerésztől 800 korona értékű ékszeri rendelt, amit azonnal el is zálogosított 800 koronára. A kártya és a könnyelmű élet miatt felgyülemlett az adóssága a pénzérek-nél is. Bartl Rudolf főhadnagyot szolgálati ügyben helyezték át Szatmárról Miskolcra. Hónapos szobában lakott a feleségével és minden szabaddíjüket az Abbázia-kávéházban töltötték. Az asszony oly feltűnően viselkedett, hogy sok pletykát beszélték róla a miskolczi asszonyok. Sokaknak feltűnt, hogy kokettál Lázárral. A múlt hetekben lezajlott felvidéki hadgyakorlatok a férjét, Bartl főhadnagyot Sztropkóra szólították. A feleségét a nényéhez küldte Szatmárra. A vonatra észrevétlenül fellopódzott Lázár hadnagy civilben és meglepte az asszonyt. Lázár fölutaszt az asszony után Szatmárra s ott megismerkedett a férjével. Kalandját a vonaton később említette miskolczi ismerőseinek, akik akkor még nem is sejtették, hogy a változatos életű, nyughatatlan fiatal hadnagyot ilyen hamar utóléri a végzet egy revolvergolyó alakjában.

— **Tanítók üdülőhelye.** A Magyarországi Tanítók Szanatórium és Üdülőhely Egyesületének választmányja ma délelőtt a Társadalomtudományi Társaság helyiségében dr. Bokay Árpád egyetemi tanár elnöklésével tartotta meg alakulása óta első ülését. Az elnök megnyitó beszéde után Erős Jenő titkár tett jelentést a felterjesztett alapszabályok sorsáról. Ezután Kemény Simon ügyvivő alelnök részletesen referált az egyesület munkaságának megindításáról. Majd dr. Rózsa Ignác előadása alapján a választmány elhatározta, hogy jövedelmének szaporítása céljából már ez iskolai év folyamán gyermek-délutánokat szervez és ennek rendezésére egy több tagú bizottságot küldött ki. Végül Glücklich Vilma indítványára kimondták, hogy előadást tartanak az üdülés szükségéről és a cél szerű üdülés módjairól.

— **Villamos baleset.** Ma reggel Szabó Lajos husz éves joghallgató a Váci-ut 190. sz. ház előtt leugrott egy közúti villamosvasuti kocsirol. A lábát törte. A Rökus-kórházba vitték.

— **Vonatösszeütközés.** Chateaubriand mellett a nyugati államvasuton két tehervonat összeütközött. Olyan heves volt az összeütközés, hogy majdnem minden vagon kisiklott. A személyzet közül négy ember meghalt.

— **Kolerariadalom a vonaton.** Zomborból jelentik: Schneider Jakab 58 éves ujverbázi kereskedő Kulára utazott tüzetli ügyben. Beszélgetés közben egyszerre szívéhez kapott és pár perc múlva meghalt. Holttestét Kulán kitették a vonatból. Az utasok közt a kereskedő halála nagy riadalmat okozott, mert azt hitték, hogy koleras volt, az orvosi vizsgálat azonban megállapította, hogy halálát szívzélhűdés okozta.

— **Szabályrendelet a fogtechnikusokról.** A belügyminiszter a fogművesek (fogtechnikusok) működési körének meghatározása és a kérdés rendezésénél felmerülő átmeneti nehézségek megoldása tárgyában szabályrendeletet bocsátott ki, amelyet a Belügyi Közlöny holnapki száma közöl. A szabályrendelet első szakasza kimondja, hogy a fogászat (a szájüregben való bármiféle fogműtét végzése) az orvosi gyakorlat egyik ága. Ennek folytatására csak annak van joga, aki az 1876. évi XIV. törvényzikk 43. és 44. szakaszaiban körülírt képesítéssel bír. A következő szakaszok lényegesebb rendelkezései ezek: A fogműves (fogtechnikus) az 1903. évi május 16-án 12911. szám alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében képzés igazolásához kötött mesterségi s az 1884. évi XVII. t. cz. rendelkezései alá esik. A fogműves (fogtechnikus) ipar mesterséges fogaknak vagy fogsoroknak kizárólag fogorvosok rendelkezésére, illetőleg a kereskedelmi forgalom céljaira való elkészítésére terjed ki. A fogműves tehát fogászatot nem foglalkozhatik, vagyis a szájüregben semmiféle orvosi gyógykezelést vagy műtétet nem végezhet, közvetlenül hozzáférő magánfelek részére mesterséges fogakat vagy fogsorokat nem készíthet s arra sincs jogosítva, hogy evésből a szájából mintát vehessen, vagy az általa készített fogakat (fogsorokat) a szájba beleillesztesse. Azoknak a fogműveseknek, akik e rendelet kelte idején a fogműves-ipart iparigazolvány alapján önállóan gyakorolták, amennyiben a kifordított gyakorlatához képest a fogászat körébe eső műveleteket is végeztek, méltányosságból megengedhetik, hogy ezeket a műveleteket folytathassák mindaddig, amíg a fogműves-ipart önállóan üzik, amennyiben az e szabályrendeletben felsorolt feltételeknek eleget tesznek, különösen pedig az e szabályrendeletben kötelezővé tett vizsgálatot sikerral megállják. Azok a fogművesek, akik az itt engedett kivételes engedélyben részesülni kívánnak, a szóbanlevő műveletekben való jártasságukat és ügyességüket az a végből szervezett vizsgáló-bizottságok előtt gyakorlatilag igazolni kötelesek. Budapeston és Kolozsváron két-két háromtagú vizsgáló-bizottságot alakítanak s ezek elnökeit, elnökhelyetteseit és tagjait a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával a belügyminiszter nevezi ki. A vizsgálat érvényességéhez az elnöknek vagy elnökhelyettesnek és a két tagnak együttes jelenléte szükséges. Azok a fogművesek, akik vizsgálatra nem jelentkeztek, ugyancsak azok is, akik jelentkeztek ugyan, de vizsgálatra nem bocsátattak vagy a vizsgálatot sikerral meg nem állították, a fogműves-ipar körén kívül eső bármiféle fogászati művelet egyáltalában nem végezhetnek. A fentemlített kivételes méltányosságra vonatkozó intézkedések csak a jelenleg működő fogművesekre vonatkoznak, azok a fogművesek, akik iparigazolványt ennek a rendeletnek kelte után szereztek, a fogászat körébe eső műveletek végzésére a jövőben semmi körülmények között engedélyt nem nyerhetnek. Azoknak a fogműveseknek névsora, akik a szabályrendeletben említett engedélyt elnyerték, annak idején a Belügyi Közlönyben meg fog jelenni. Azokra a fogművesekre, akiknek a fogorvosi gyakorlat folytatása a múltban ö felségének legfelsőbb elhatározása alapján kegyelemből megengedett, a most kiadott szabályrendelet intézkedései nem vonatkoznak.

— **Tévedésből agyonlőtte a leányát.** A Kecskeméttel határos gyóni pusztán az éjszaka rémes gyilkosság történt. Kirták János tanyai lakost éjfél után felesége azzal költötte fel, hogy az udvaron zajt hallott és nyilván a kutájuk marakodik valamelyik szomszéd kutájával. Kirták felkelt, levette a szegről fegyverét, a tornáczra lépett és a kerítés mögött egy fehér, mozgó alakot látott a sötétben. Abban a hiedelemben, hogy tolvaj ólalkodik a ház körül, elsütötte fegyverét; a golyó talált és Kirták a lövés után elhangzott fájdalmas felkiáltásban felismerte 17 éves Róza leányának hangját. A leány testvérbátyja is felriadt a lövés zajára és rögtön az udvarra szaladt, hogy növéren segítsen, de hiába, a leány néhány perc múlva meghalt. A mélyen lesújtott, szerencsétlen apa önként jelentkezett a csendőrségen, ahol nyomban meg is állapították, hogy végzetes tévedés történt.

— **A tisztviselőknek tilos a sörivás.** Németországban, a különféle kis- és nagy „Rathshauskellerek“ és hazájában meglepő, eddig példátlan eset történt. Ott, ahol az egyetemeken a „burschenschaftok“ külön tudományként gyakorolják a nemes sörivászatot, támadt egy polgármester, aki megtiltotta az alárendelt hivatalnokainak, hogy sem a reggelijükhöz, sem a délelőtti „tízórásokhoz“ ne merjenek sört inni. Charlottenburg város a hazája ennek a nagymérvű német podesztának, aki azonban a rendelkezésével nem nyerte el az egri nevet. Az egész Németországban felháborodással tárgyalják a lapok a charlottenburgi polgármester „barbár és ostoba“ rendelkezését. Képtelenségnek bélyegzik, hogy a beamterek a délelőtti munka folyamán ne üdítsék fel a torkukat. És biztosra veszik, hogy a jó podeszt az általános felháborodás sulya alatt vissza fogja szivni „barbár és ostoba“ rendelkezését, így végül mégis háborítlanul hozzájutnak a charlottenburgi tisztviselő urak a reggeli és délelőtti sörösköjükhöz.

— **A résztolvajok.** A rendőrség letartóztatta Horváth István, Dési Lajos, Mészáros Gusztáv és Gutleher József napszámosokat, akik vasuti kocsik kifosztására szövetkeztek, de főképpen rézdarabokat szorítottak csenni. A Déli Vasut állomása körül csatangoltak és sikerült is nekik néhány kocsit felfeszíteniök. Egy alkalommal egy hordó pálinkát loptak ki, elvitték a mezőre és részegre itták magukat. Más alkalommal egy szalonkocsiról leszedtek minden rézalkatrészt. A társaságot ma reggel tettenérték, amikor a Császárfürdő előtt egy bérkocsi kilincseit fészegették. Valamennyit letartóztatták.

— **Hirtelen halál.** A Gyorskocsi-utca 23. sz. alatt levő menedékházban Szabó Anna negyvenhat éves varrónő hirtelen meghalt. Valószínűleg szívzélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényeszi orvostani intézetbe vitték.

— **Megölte a fiát.** Szabó Lajos nagymegyeri gazdát, akit a komáromi esküdtszék gyújtogatás miatt szeptemberben kilencz havi fogházra itélt, vasárnap saját kutyájában halva találták. Eleinte öngyilkosságra gódfolták, de a kedden megtartott törvényeszi boncolás megállapította, hogy Szabó Lajos a fejére mért ütések következtében halt meg és holtan került a kutba. A nyomozó közegek gyanuja a meggyilkolt édesapjára, id. Szabó Lajosra irányult, aki rövidesen be is ismerte tettét. Azzal védekezett, hogy fia részegségében meg akarta ötni s ő önvédelemből ütötte fejbe fiát, a kezében levő baltával, majd megrémülve tettének következményeitől, felesége segítségével a kutba dobta a holttestet. Ugy id. Szabó Lajost, mint feleségét, nyomban letartóztatták. A vizsgálat még folyamatban van.

— **Életuntak.** Ma reggel Luka Ödön tizenkilencz éves hivatalnok az Enyedi-utca 14. sz. lakásán jobbalántékon lötte magát. A János-kórházban ápolják. — Büchler Dezső husz éves hivatalnok az Erzsébet-híd alatt a Dunába akart ugrani. A rendőr észrevette és megakadályozta szándékában. Büchler a főkapitányságon sirva panasolta, hogy a lövésnyen elvesztette nyolcvan korona havi fizetését és ezen keseredett el. — Ma délelőtt a Király-fürdő egyik kabinjában Bunkóczy Lajos huszonhat éves X-ik tüzezredbeli őrmester föbelötte magát. Nyomban meghalt.

— **A csábító halála.** Aradról jelentik: Kövesd községben Sztépan Tódor földesgazda szép feleségének régóta udvarolt Konopán Miklós gazda, akinek felesége és öt gyermeke van. Az asszony mindenkor elutasította az udvarlót, aki azonban nem hagyott fel üldözésével. Sztépan és felesége erre elhatározták, hogy az erzsékes Konopánt elteszik láb alól. Az asszony este találgát adott az udvarlónak a lakásán, ahol a férjével együtt dorongokkal agyonverték Konopánt. A gyilkosok a tett után önként jelentkeztek.

— **Halálozás.** Tomcsányi Gusztáv min. tanácsos, máramarosi erdőgazdát az éjjel szívroham elhuny. Tizenhárom év óta állott az erdszét élén, mely idő alatt egész sor népjóléti intézményt szervezett az erdszét körében. Halála vármegyeszerte mély részvételt kelt.

Özv. Milkó Jakabné, Kunetz Karolina, akit szivnemessége és jótékonyága folytán széles körökben nagyrabecsültek, életének 71-ik évében Budapesten elhunyt. Halála tekintélyes családot borított gyászba. A haitottat Szegedre szállítják.

x **Royal-Orfeum**, Budapest, Erzsébet-körut 81. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Bob hashajtó a legkellemesebb**, 10 fillér.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Czim- és reklámtáblákat, nemesi cimereket** készít **Harsányi László**, Budapest, VII., Hungária-körut 155. Telefon 170-12.

x **A méltóságos kisasszony**, a kopenhágai „Nordisk Film-Compagnie” legújabb szenzációs mozgó-fényképfelvételének a címe. E kétfelvételű társadalmi dráma, amelynek főszerepeit a dán királyi színház világiúrti művészei játsszák, remek szép új műsor keretében kerül bemutatásra az Apolló-Színházban.

x **Royal-Orfeum**. Szemképrázatában gazdag és páratlanul szórakoztató a **Royal-Orfeum** új műsora. A variété-részben: *The Hamamura Family*, a japán mikiadó udvari artistái hihetetlen ügyességgel végzett csodás mutatványai, *Reuter Brothers* gladiátorok Budapestén még nem látott izomjátékai, a *Piccard-csoportnak* „A newyorki betörők” című végtelenül kaczagtató némajátékát, *The Prince of Wales* táncos angol fiúk és lányok, *Lise Ripper*, a bájos fiatal párisi üdöz ösztönök az orfeumot minden este szüfőfény megöltözött közönség viharos tapsaiban. A színházi rész legnagyobb slágere *Zerkowicz* Béla nagysikerű operettje, *Szalontai Ferike*, *Mezei Ilonka*, *Viola Giza*, *Doktor, Dezsőffy* és *Máté* előadásában, amelynek minden számát viharos tapsok közt újrazza a közönség. Ezenkívül *Bársony* és *Tihanyi* mókája, a *Tutista* és *Pitiáner* és *Az alvó király* című darab aratnak óriási sikert. A *Royal-Orfeum*-ban 40 új ének- és tánc attrakció lép fel. Vasárnap október 8-án délután 3 és fél órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás lesz az összes attrakciók felleptével.

Hamburg csapszékeiben.

— Gonosztevők tanyái. —

Hamburg, szeptember végén.

Az óriási német Hansavárosnak szédítő forgalma, mesés gazdagsága és ragyogó fénye mellett éppen úgy meg van a félelmetes sötétsége s undorító salakja is, mint minden nagy városnak.

Ott a bámulatos kikötői sürgés-forgás töszomszédságában van a St. Pauli városrész, mely nem csupán a tengerésznép és a munkások tanyája, hanem egyszerűen a mindenféle gonosztevők buvá és mulató fészke is. Hosszu utcákon végig minden házban van csapszék, variété, kávéház, melyek egytől-egyig a legalsóbbrendű élvezetet nyújtják a legalsóbbrendű publikum számára.

Minket különösen ezek a hamburgiasan „Kaschemme”-nek nevezett csapszékek érdekeltek. Ezek is többfélék. Az egyik főképpen a *zsebmetészek* klubja. Amikor a helyiségek ittas vendégeinek felváltva arcazt és zavaros tekintetét látjuk, nem értjük meg, honnan veszik ezek az enervált emberek a mesterségükhöz szükséges ügyességet?

De a következő pillanatban látjuk, hogy az egyik rosszul világított sarokban egy gyanús alak emelkedik föl egy padról, ahol látszólag egy társával birkózott. Mind a kettő ittas; a padon fekvő aludt is s a másik felhasználta ezt a kedvező alkalmat, hogy a zsebeiben kotorásszon. E művelete közben ébredt fel amaz s ebből támadt a parázs verekedés.

A vendéglős engedelmével bejártuk a csapszék hátsó helyiségeit. Sötét kamrák. Mindegyikben szerelmes párok. Jöttünk nem hozta zavarba azokat a szemérmetlen némbereket. Némelyik már őszhajú, egyik se szép, mindegyik visszataszító.

Egy másik pincevendéglő közönsége nem volt annyira undorító. Meredek, alacsony lépcsőn, majdnem meggörnyedten jutottunk le. Ez leginkább a *betörők* találkozási helye. Egyikük, egy kellemetlen külsejű, hosszú legény, az egyik rendőrségi kísérelésköz furakodott.

— Ha megint nyakon csip — mondta neki — várjon, míg előbb a keresett pénzt elhelyezhetem. Azután tehet velem, amit akar.

Hasonló csöcselékkel van a harmadik csapszék is tele, melynek moskos sötétségéből a tulajdonos tisztá irodájába jutottunk. Ő maga még egészen fiatal ember, a csinos menyasszonyával és két törzsvendéggel egy kerek asztalt ültek körül.

A házigazda előzékenyen fogadott s egy pohár jó sör elfogyasztása után körülvezetett a helyiségekben. Megmutatta azt a boltives kamrárt is, ahol gyömbérszeszt — koresmájának specialitását, rumot s egyéb italokat gyártják. Láttuk azokat az edényeket, melyekben mintegy huszezer litert tar-

tanak; a kemenczékét, amelyekben desztillálnak; a chianti-palacsokkhoz hasonló üvegedényeket, amikben a messze földön is híres italokat elszállítják.

— Hogy van az — kérdeztem a vendéglőt — hogy ilyen nevetszékes szeszgyártás mellett helyet adnak az afféle csöcseléknek, aminőt a sötétségben láttam?

— Így van ez ösidők óta — felelte. A csapszék hozzátartozik a gyárhoz. Különbösen is sokkal többet jövedelmez, mint a szeszgyártás és az en gros-eladás. Rendszeresen három-négy száz márka folyik be naponként 10—15 pfennigese tételéből. Nem megvetendő ügyebár?

— De hogyan tud ezzel a népséggel elbánni?

— Egyszerűen. A lármat és a veszekedést már úgy megszoktuk, hogy nem is halljuk. Ha pedig egyik-másik nagyon handabandázik, úgy a csapszék legények kiteszik a szűret.

A legközelebbi vendéglőben hasonló kép. Elöl a szurtos sötét, hátrafelé egy alig megmászható lépcső. Lámpással kísérik a sötét helyiségekbe. Az ablaktalan szobában keresztül-kasul fekvő tiz-tizenkét alvó ember. Alkoholtól terjeszt a levegőben. Hortyogásuk jöttünkör se szűnt meg: nem ébredtek fel. Az éjjeli szállásért tíz pfenniget fizetnek fejünkint. Ágynemű nincs, a párnát a csizmájuk pótolja. Négy órakor felverik őket és a hálóputrit kitakarítják.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az „Ödipusz király” a Magyar Színházban. Hogy a Hoffmannsthal átírásában és Reinhardt rendezésében beállított Ödipusz király mennyire a cirkususra, a nyílt térhatásokra, a nagy méretekre volt építve, azt legjobban talán ma érezhetjük, amikor az Ödipusz királyt áthozták a cirkuszból a Magyar Színház színpadára. Reinhardték nem-hogy segítségül, de ugyiszlóan aktív szereplőül, közreműködőül vették azokat az évekre óta ismert hatásokat, amelyek az aréna nyújt és amelyek az új kor színpadán részint elvesztek, részint átalakultak. A nagy dimenzióknak, a térnek, az egyszerűségnek a hatása közel áll a fenséghez és a Reinhardt-féle rendezés ezeket a hatásokat vette közreműködőül a görög tragédia méltóságos páthoszána, fenségességének a megérzéskísérésére. Ma, amikor ez a rendezés egy szigorúan határolt és nem is nagy terjedelmű színpadon hozta előnk a görög tragédiát, mintha letörpült, elvészett, kicsuszott volna belőle mindaz, ami az arénában még valamiképpen érezhető volt és ami ennek a tragédiának ilyen nagy apparátussal és — valljuk meg — reklámmal és hűhóval való beállítását és előadását némiképpen jogosulttá tette. Egy zárt, fedett és eléggé intim jellegű színházban nem hatottak úgy a nagy, méltóságos gesztusok a fenségességnek, a lesújtó, megfélemlítő hatása elveszett, ami a tömeg mozdulataiban az arénában grandiózus volt, az itt a mesterkéltétség látszatát keltette. Hozzájárult ehhez az is, hogy a térhatásokat fényhatásokkal próbálták pótolni. Nagyon is működtek a reflektorok. — És a színészek is, mintha érezték volna ezt az önkéntelen letörpülést, levetették a koturnasúikat, letompították a hangjukat, igyekeztek alkalmazkodni a megváltozott viszonyokhoz, a tragédia valahogyan esőndesen, halkan lezárult és mi, akik végignéztük ezt a játékot, nem a sors tragédiájának megdöbbentő erejét, megfélemlítő fenségességét, borzongató, misztikus erejét éreztük, hanem mikor a nézőtérben kigyultak a lámpák, megdörzsöltük erősen káprázó szemünket és valami kis kiábrándulással, leverten, kedvetlenül mentünk ki az utcára. (—lassa.)

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön Matzenauer Margit bajor kir. kamaracénekesnő vendégfellépésével „A Walkür” kerül színre. A vendégművésznő Brünnhilde szerepét énekli, kivülé Vasqu:znő (Sieglinde), Flattné (Fricka), Anthes (Siegmond), Venczell (Hunding), Várady Sándor (Wotan), továbbá Sebecz, Ambrus, Payer, Szilágyiné, Fodor Aranka, Váradi Margit, N. Valent, R. Bertis (walkürök) lépnek fel a dalmüben. Vezényli ifj. Ábrányi Emil karmester, rendező Al-

szeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 121. sz., rendszer helyáru, kezdeté hét órakor.) — Pénteken, október 6-án „Toldi szerelmét” adják Medek, Ambrusné, Környey, dr. Dalmoki, Szemere, Pichler, Venczell és Ney B. közreműködésével. (Évi bérlet 122. sz.) Kezdeté hét órakor.

(*) **Bemutató-előadás a Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színházban már az utolsó próbák folynak a legközelebbi üdonsüggől, Márkus László „Attila” című három felvonásos hun legendájából, amelyre már több mint egy hónap óta készül a színház és elsőrendű szereposztásban s ragyogó, korhű kiállításban viszi a bemutatóelőadás közönsége elé. A darab első felvonása az alföldi rónaságon, a második Attila favázas palotájának egyik termében, a harmadik pedig a palota udvarán történik. A bemutatóelőadás a jövő hét péntekjén lesz.

(*) **Góthék a Vigszínházban.** Góthné-Kertész Ella és Góth Sándor, akik egyévi távollét után visszatértek a Vigszínház kötelékébe, szombaton lépnek fel először első nagy sikereik színhelyén. Ez alkalomból a „Tolvaj”, Bernstein Henri szenzációs színműve kerül felújításra.

(*) **Pozsonyi színészet.** A pozsonyi új társulat primadonnája, Széchy Magda, tegnap mutatkozott be a „Luxemburg grófia” női főszerepében, Angéliában. Sok tapsot kapott, amire izléses játékkal, kiváló iskolázottságu hangzával és illúziót keltő színpadi megjelenésével rá is szolgált.

(*) **Lejáró Kossuth-szobor pályázat.** A Gyergyószentmiklóson felállítandó Kossuth-szoborra hirdett pályázat határideje október 6-án, pénteken déli tizenkét órakor lejár. Kötelesek a pályázaton résztvevő művészek a határidőig pályamunkáikat a városligeti Műcsarnokba beküldeni. Később érkező műveket nem bocsátanak pályázatra. A műveket a pályabírók néhány nap alatt elbírálják és a bírálat után a pályaműveket nyolcz napra közszemlére teszi a Műcsarnok tanácskozó-termében.

(*) **A Könyves Kálmán kiállításának bezárása.** Vasárnap délen zárul be Vészi Margit és Kubinyi Sándor gyűjteményes kiállítása. Az érdekes kiállítás addig is hétköznapokon délelőtt 9-től esti 7 óráig hatvan fillér belépődíj mellett megtekinthető.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Kisfaludy-Társaság felolvasó ülése.** Ma délután tartotta meg a Kisfaludy Társaság rendezésű felolvasó ülést *Beóthy* Zsolt elnöke alatt. Az elnök néhány szavas megnyitóját után *Vargha* Gyula főtítkárr folyó ügyekről tett jelentést. Ezután a felolvasásokra tért át a társaság.

Az első ülés tárgya *Angyal* Dávid rendezésű székfoglaló tanulmánya volt Gyulai Pálról, a társaságnak egykori főtítkárról, majd mintegy harmincz éven át volt elnökről. A kritikai tanulmány röviden megemlékezik Gyulai Pál családjáról, ifjúságáról és kezdő írói éveiről. Gyulai, aki önmagának is szigorú bíráló volt, épp ezáltal tanult meg másokat bírálni. Kritikáiban legtöbbször ingerkedő volt és sokszor gyilkos gunnyal támadt különösen a közepes tehetségű és a léha költészet művelőire. Arany János irodalomtörténeti tanítását habozás nélkül követte és épp ezért dogmatikus kritikusként mondták. Velős rövidséggel foglalta mondatba kritikáit, de azokban mindig szubjektive maradt. Még Kossuth Lajost, Petőfit és Jókait sem kímélte, de azért sohasem feledkezett meg azoknak nagy érdemeiről. A tanulmány ezután elbeszélő és hazafias költeményeiről, szépirodalmi munkáiról, megírt életrajzairól és emlékbeszédeiről számolt be és hosszasan foglalkozik Gyulai Pál dramaturgi munkásságával. *Angyal* végül Gyulai Pált mint szerkesztőt és politikai íróit méltatta, valamint ismertette Gyulai Pál felfogását az ifjabb irodalommal szemben. Utána *Kozma* Andor titkárr bemutatta *Lévay* József „A szobor beszéd” című sikerült költeményét, amelyet az agg költő Tompa legutóbbi leleplezett szobráról írt. A tetszéssel fogadott felolvasás után *Vargha* Gyula főtítkárr ismertette *Szász* Béla vendégnek négy szakasz Horatius műfordítását. A sikerült fordításokat a közönség szívesen hallgatta. A felolvasó ülés előtt a társaság Shakespeare-bizottsága tartott ülést *Berzeviczy* Albert

Ovjuk meg gyermekeinket a gyomor- és bélhuruttól! Ez alattomos betegség oly sok gyermek életét rövidíti meg, hogy alig találunk hozzá hasonló veszedelmet. Minden anya kötelessége tehát, hogy gyermekének már a legkisebb gyomorrontásnál is 2—3 evőkanálnyi **Fercenz József**-késérővizet adjon. Ez a legenyhébb tiszta természetes hashajtó, melyet a gyermekorvosok mindig ajánlanak. Óvakodjunk értéktelen utánzásoktól.

az egyik az elsőrendű olajat 10 korona 50 filléért, a másodrendű olajat 8 korona 30 filléért, a harmadrendűt 7 korona 75 filléért s a különleges másodrendűt 8 korona 30 filléért hajlandó adni métermázsánként, míg a másik ajánlat az elsőrendű olajat 11 koronáért, a másodrendűt 8 korona 35 filléért és a különleges másodrendűt ugyancsak 8 korona 50 filléért adja.

(A főváros telekvásárlása. A közgyűlés elhatározta, hogy a III. Bihar-utczában 33.130 koronáért iskolaépítés céljaira telket vásárol. A belügyminiszter a telekvételt jóváhagyta.

Nyiltter.

Provótban közzétett nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. Hertzka Tivadár fájdalomtól megtört szívvel tudatja a saját és gyermekei, Koenigsdorff Elsa grófné, Dr. Hertzka Lotár és Lebrecht Bettina, vejel, gróf Koenigsdorff Eberhard, Dr. Lebrecht Hugó, menyee Hertzka Mária, szül. van Glabbeke, unokái, gróf Koenigsdorff Chlodwig, Hertzka Róbert, Lebrecht Erzsébet, sógora, Dr. Modern Henrik, sógoróni, Modern Emy szül. Modern, Modern Klára szül. Mauthner, nevében, forrón szeretett neje

Hertzka Jozefin szül. Modern

1911. október hó 3-án, kedden reggel történt gyászos elhunytát.

A megboldogult drága földi maradványai a bécsi Szentháromság plébánia templomban, VIII., Alserstrasse 17., október hó 5-én, délután 3 órakor fognak tüneményesen beszéltetni és a bécsi központi temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmiseáldozat 1911. október hó 6-án délelőtt 10 órakor fog a fentnevezett plébánia templomban bemutatni.

Wien, Budapest, Berlin, Wiesbaden, 1911. október hó 3-án.

(Mindenkülön értesítés helyett.)

TOKAJI BOR

a BOROK KIRÁLYA!

Legpompásabb élvezeti cikk,
a leghatásosabb gyógybor!

Feltétlenül HERCZEG
WINDISCHGRAETZ LAJOS
eredeti vartöltésű legyen.

Kapható mindenütt!!

Pinczészet: Sárospatak—Tokaj.

FORGALMI IRODA: Budapest, VI., Teréz-
körút 25., I. emelet.

KÖZIGAZGATÁS.

A községek és az elhagyott gyermekek.

Budapest, október 2.

Kérdést intéztek hozzánk, hogy a községnek jogában áll-e a kiskoru, elhagyottá nyilvánított gyermek után az állami gyermekmenhely pénzárába, annak 7. éve betöltése után 15. életéve betöltéséig fizetett gondozási költségek visszatérítése erejéig keresetet indítani a tartásra kötelezettek vagy maga a kiskoru ellen, amennyiben akár azok, akár ez oly vagyon, vagy jövedelem birtokába jutottak, amely képessé teszi őket a gondozási költségek megtérítésére.

A kérdés oly fontos érdekeket érint, hogy az azal bővebben foglalkozni érdemesnek tartjuk.

Az 1901. XXI. t.-cz. 1. szakasza elrendeli, hogy az elhagyottá nyilvánított gyermekek 7-ik életévük betöltése után is az állami gyermekmenhelyek kötelekékben maradnak, 3. szakasza pedig kimondja, hogy az állami gyermekmenhelyeken elhelyezett gyermekeknek 7-ik életévük betöltése után, 15 éves korukig felmerülő gondozási költségeit az illetőségi község fizeti.

E költségek évről-évre súlyosabban nehezednek egyes községekre s azoknak amugy is magas pótdadó százalékát meglehetősen emelik és sok esetben nemcsak terhet képeznek a községre, hanem még a legnagyobb fokú méltánytalanságot is, különösen akkor, amidőn az elhagyottá nyilvánított gyermek illetőségének megállapítása az 1886. XXII. t.-cz. 16. szakaszának b) pontja értelmében történik s így a községnek oly gyermekért kell gondozási költségeket fizetnie, aki éppen csak született a község területén, de soha semmiféle hozzátartozója ott nem lakott s a község közterhéhez sem közvetlenül, sem közvetve nem járult.

Maga az 1901. XXI. t.-cz. 3. szakasza, amidőn az elhagyott gyermekek gondozási költségeinek viselésére azok 7-ik életévük betöltése után a községeket kötelezik, igazságtalan, mert e kiadás joggal csak magát az államot terhelhetné, mint amelynek polgáiraiva válnak az állami gyermekmenhelyen felnevelt gyermekek.

Ami magát a kérdést illeti, nem ismerünk ez irányú döntést s úgy látszik, még e tárgyban kezdeményezőleg egy község sem lépett fel. De azt tartjuk, hogy a községeknek igenis joguk van arra, hogy az állami gyermekmenhelyeken gondozott gyermekek után felmerült s általuk az 1901. XXI. t.-cz. 3. szakasza alapján fizetett költségek megtérítését akár a fizetőköteles hozzátartozóktól, akár magától a gondozottól követelhessek, ha ezek oly anyagi helyzetbe jutnak, hogy a gondozási költségek megtérítésére képesekké váltak. Ez állításunkat több indokra alapítjuk.

Ugyanis az 1877. XX. t.-cz. 11. szakasza értelmében a kiskoru gyermekek eltartására az atya, az anya, s ha ezek nem képesek, a nagyszülők kötelesek.

Az 1903. I.—V.—c. 1903. számú, gyermekvédelmi szabályzat 4. szakasza kimondja, hogy a fent nevezett tartásra kötelezettek az árvaszékek által — amennyiben erre képesek — kötelezettek az állami gyermekmenhelyen elhelyezett, elhagyottá nyilvánított gyermek gondozási költségeinek részben való viselésére.

Mi következik ebből? Az, hogy maga az elhagyottá nyilvánítás ténye nem zárja ki a fizetésre kötelezetteknek a gyermek gondozási költségeihez való hozzájárulását, vagyis, ha a gyermek, hatóságilag elhagyottá nyilvánított is, a fizetőköteles hozzátartozók ily kötelezettsége továbbra is megmarad; ha már most a gyermek gondozási költségeihez való hozzájárulásra lehet kötelezni az 1877. XX. t.-cz. 11. szakaszában felsorolt hozzátartozókat az elhagyottság tartama, a gyermeknek a menhely

kötelekékbe való tartozásának ideje alatt: az észszerűség azt hozza magával, hogy az elhagyottság megszűnte után is lehet ezekkel szemben érvényesíteni a követelési jogát annak a községnek, mely helyettük a fizetéseket teljesítette, ha vagyoni viszonyaik előnyös változása az érvényesítést indokoltá teszi, még pedig annál is inkább, mert ha vagyoni viszonyaik olyanok lettek volna az elhagyottá nyilvánítás időpontjában, mint a község részéről szándékolt visszkereget megindítása idején, ugyis kötelezettek volna az árvaszék által a tartási költségeknek vagyoni viszonyaihoz mért arányban való viselésére.

A mi magával az elhagyottá nyilvánított kiskorúval szemben illeti a község visszkeregeti jogát, erre nézve támpontul szolgál bírói gyakorlatunkban meghonosodott azon elv, hogy a kiskoru tartozik megtéríteni mindazon szükséges kiadásokat, amelyeket reá bárki is fordított, már pedig éppen a kiskorúnak gyámhatóságilag lett elhagyottá nyilvánítása bizonyítja azt, hogy az illetőségi község éppen a legszükségesebb kiadások megtérítését veszi követelésbe a kiskorúval szemben.

Ismételjük, hogy a mi nézetünk az, hogy a községek az általuk elhagyottá nyilvánított gyermekek után befizetett gondozási költségeket joggal követelhetik az 1877. XX. t.-cz. 11. szakaszában megnevezett hozzátartozókon és magán az illető kiskorún is, a 32 évi elévülési időn belül, amennyiben ezek vagyoni helyzete oly változást mutat, amely szerint a gondozási költségek megfizetésére képesek.

Községi választások Fiumében. A rappresantanza május tizenötödiki rendkívüli ülésén dr. Vio Ferenczet podesztának választották meg. A választást a kormányzóság a napokban terjeszti fel a király elé legfelsőbb jóváhagyás céljából. A felterjesztés azért készt eddig, mert a községi választások elleni petíciók miatt be kellett várni a közigazgatási bíróság ítéletét. Miután a döntés most megtörtént, a választásokat felterjesztik jóváhagyás végett.

A miniszterrelük, mint virilista. A vármegyékben most állítják össze a virilisták névsorát. Gróf Khuen-Hédervárynak, a miniszterelnöknek Győrme gyében is van nagy birtoka, de mégsem első virilista. A pannónalmi apátság vezet 41.987 korona adóval, a második gróf Esterházy Miklós Móricz 36.272 koronával, a harmadik megint a szegény egyház győri székeskáptalana, amely 31.157 koronát fizet és csak utána jön gróf Khuen-Héderváry Károly. A miniszterelnök adója pontosan 27.328 korona 60 fillér. Mint ebből látható, nem szorul rá a miniszteri fizetésre. Khuen gróf Wenckheim Frigyes követi, de hatodik helyen ujra az egyház szerepel; a győri püspökség 12.181 koronával adózik. Messze mögötte marad a bakonybéli apátság, ennek csak 5203 korona az adója. Sok földje lehet a népnek Győrme gyében, az már bizonyos.

Városi képviselők irás-olvasás vizsgálja. Márkón különös honyodalmak és izgalmak támadtak a legközelebb lezajlott városi képviselőválasztások után. A követ Ranki József városi képviselő, továbbá Sirokmán Mihály és társai dobták a botrányt, akik úgy találták, hogy a IX. és a XI-ik kerületben megválasztott városatyák közül többen nem bírnak a törvényben előirt minősítéssel, mert írni és olvasni nem tudnak és ebből kifolyólag felelőzést adtak be a IX-ik kerületben megválasztott Király Pál, Juhász Antal és Kiss János megválasztása ellen s kérték ezen választások megsemmisítését. Miután a felelőzések csak állításokat tartalmazott, bizonyították azonban nem volt, Gera Sámuel főjegyző, hogy az igazoló választmány tisztán lásson a dolgon, az új városatyákat tegnap az irás és olvasásból vizsgára hívta meg a hivatalába. A vizsgára mind az öt képviselő, akiknek a mandátumát meglátták, pontosan megjelent. A vizsga eredménye az lett, hogy Kiss Já-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi jószág gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomor
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza

Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

nos kivételével valamennyi új képviselő megfelel a törvényes követelménynek és így a felelősség nagyrésztben megcáfolt. Kiss János azonban, aki a vizsgán megbukott, duzzogva távozott a jegyzői hivatalból és keserűen mondta:

— Ha jó voltam katonának Boszniában, azt hiszem, városi képviselőnek is jó lennék!...

A kártyajáték ellen. Aradon a multkor lőtt le egy hamiskártyázással vádolt kávé egy toladó kibiczet, aki többször megszarolta a hamiskártya híri kávést. Ez a véres botrány nem maradt következmények nélkül. A lanyhatag rendőrséget is felébrésztette. Sarlot aradi rendőrkapitány az elfajult kártyázások ellen rendeletet adott ki. Elrendelte, hogy minden kávéház kártyaszobáját szigorúan ellenőrizze a rendőrtisztek és kiméletlenül jelentenek fel mindenkit.

Polgármester-választás Szolnokon. Szolnokról jelentik: Szolnok város képviselőtestülete Kludik Gyula polgármestert ma tartott közgyűlésén nyugdíjazta. Az így megüresedett polgármesteri állásra dr. Szendrei Henrik, dr. Harsányi Bálint és dr. Körösy Lajos ügyvédek pályáznak. A választás néhány hét múlva lesz.

A nyugdíjasok temetési járuléka. A mennyiben a szabályrendelet másképp nem rendelkezik, a községi nyugdíjas igényjogosult hozzátartozóit úgy megilleti a temetési járulék, mint a tényleges szolgálatban elhaltak hozzátartozóit. (A m. kir. közigazgatási bíróság 1910. évi 8423. sz. hat.)

A hatásközi bíróság illetékessége. Az 1907. évi LXI. t. cz. szerint a hatásköri bíróság a rendes bíróság és a közigazgatási bíróság vagy a közigazgatási hatóság, ugyiszintén a közigazgatási bíróság között felmerült hatásköri összeütközések elintézésére van hivatva. Egyfelől a főszolgabíró és alispán, másfelől a posta- és táviratigazgató és pedig ez utóbbi mint fél között támadt összeütközés ügyében a hatásköri bíróság döntésének nincs helye. A hatásköri bíróság 1910. évi 100 számú határozata.

A rovatvezető üzenetei.

Kérdés: Magát baptistának nevező egyén valása az anyakönyvbe hogy jegyzendő be?

Válasz: A baptista felekezethez tartozók vallásának az anyakönyvbe való bejegyzésénél követendő eljárást a m. kir. belügyminiszter 12.684—1907. sz. rendelete szabályozza. E rendelet szerint azok, akik valamely vallásfelekezethez kitéptek anélkül, hogy 1905. november 2-a, vagyis a baptista vallásfelekezet törvényes elismerése óta a baptista vallásfelekezetbe beléptek volna, vagy a most jelzett vallásra áttértek volna: törvény szerint baptistának nem tekinthetők. A vallásuk az állami anyakönyvbe „baptista”-nak be nem vezethető, jóllehet magukat baptistának nevezték és nevezik. Azoknak vallása azonban, akik a baptista vallásfelekezet törvényes elismerése után a baptista vallásfelekezetbe beléptek, vagy a most jelzett vallásra áttértek, az állami anyakönyvbe „baptista”-nak jegyzendő be.

Kérdés: Ha egy atya életében átruházza védköteles korban álló fiára birtokát, utóbbi kérelmezhet-e „öröklött mezei birtok tulajdonosa” czimben besoroztatása esetén póttartalékba helyezését?

Válasz: Kérelmezheti az esetben, ha az atya a kérelmezés időpontja előtt meghalt, vagyis ha a birtok az örökösödés természetes rendje szerint különben is az illető védkötelest illetné meg, ha azonban a szülő életben van, akkor kérelmét el fogják utasítani.

Kérdés: A. B.-nek lábán álló tengeryében marháival 27 koronára becsült kárt okozott, most B. A. ellen mezőrendőri kihágás miatt feljelentést tett, de megbüntetését nem kívánja; eljárhat-e ez ügyben a mezőrendőri tanács?

Válasz: A mezőrendőri kihágásból eredő kártérítési követelések elbírálása csak akkor tartozik a közigazgatási hatóság hatáskörébe, ha a károsult a kártétő megbüntetését kifejezetten kívánja, ellenkező esetben a kártérítési keresetre nézve az összeg szerint illetékes polgári bíróság köteles eljárni s így a kereset is ennél adandó be.

EGYESÜLETEK

(—) **A Budapesti Egyetemi Gyorsíró Egyesület** ma délután hat órakor tartotta IX. alakuló közgyűlését **Bálint Antal** elnöke mellett. Jelen volt dr. Téglás Géza, az egyesület tiszteletbeli elnöke is az alakuló ülésen. Az alakuló gyűlés **Létay Etelka** okleveles gyorsíró-tanárnőt az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. Az egyesület vezetősége a következőképen alakult meg: elnök: **Radnay Béla** okleveles gyorsíró-tanár, alelnökök: **Vargha Endre** és **Pataky Ferenc** okleveles gyorsíró-tanár, titkár **Gyenes Ferenc**, főjegyző **Pereszély István**, jegyző **Fuchs József**, **Quittner Alfréd**, pénztáros **Stéger Béla**, főkönyvtáros **Szatmáry Sándor**, könyvtáros **Seewald Ferenc**, kiadó-hivatali főnök **Gáldonyi László**, háznagy **Kolárovi Szilárd**, szerkesztő **Radnay Béla** és **Bihari Mihály**. Felügyelő bizottság **Schág Károly**, **Heródk József** és **Vavró Bálint**.

(—) **A Kereskedelmi Tisztviselők Országos Egyesülete** f. é. október 8-án (vasárnap) délelőtt tízenegy órakor hivatalos helyiségeiben (V., Holdutca 15.) rendkívüli közgyűlést tart a tisztikar kiegészítése céljából.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A bírák pozsonyi közgyűlése.** Az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület igazgatósága közli, hogy a vasárnap Pozsonyban tartandó évi rendes közgyűlésre a budapesti tagok szombaton délután két óra 30 perckor indulnak a nyugati pályaudvarról a részükre fentartott külön másodosztályú kocsiában.

§ **Jogászok továbbképző tanfolyama.** Ma délután felöt órakor nyitották meg a régi képviselőház nagytermében a jogi és államtudományi továbbképző tanfolyamot, amelyet a közoktatásiügyi kormány az igazságszolgáltatás és a közigazgatás terén működők számára rendez. A tanfolyamon körülbelül kétszáz hallgató vesz részt. A tanfolyamot dr. **Balogh Jenő** vallás- és közoktatásiügyi államtitkár nyitotta meg.

— Ennek a tanfolyamnak, melyet a vallás- és közoktatásiügyi miniszter megbízásából szerencsém van ezenel megnyitni, — mondotta — Magyarország továbbfejlesztése, a magyar igazságszolgáltatás és közigazgatás haladása célja és rendeltetése. Szükségessé teszi ennek a megtartását az az örvendetesen rohamos haladás, amely az életviszonyok fejlődésében epugy, mint a technika előbbremenetelében egyformán tapasztalható az utolsó évtizedekben. Ha az ember élete delén túl visszatekint csak néhány évtizedre is, kétségtelenül egészen új Magyarországot lát a szemé előtt, egy olyat, amely sokban bizonyára elvesztette régi keleti jellegét. Hogy csak azokra a tárgyakra utaljak, amelyek az én korábbi s remélem jövődöbéli hivatásommal közelebbi összeköttetésben állnak, például a büntető igazságszolgáltatás terén, mekkora, milyen meglepő az átalakulás. Milyen kezdetlegesek voltak néhány évtized előtt azok az eszközök, amelyekkel a rendőri hatóságok és a közigazgatás organumai a kriminalitás különböző alakulataiban akkor küzdöttek és mennyire felette áll ezeknek a modern rendőrségi intézményeknek hosszú sorozata, a bünyügyi nyilvántartás, a daktiloszkópia, a fényképezés és a modern technika minden ágának felhasználása, amelyet szerencsénk lesz az uraknak a legközelebbi napokban bemutatni. Vagy nézzük a dolgokat más téren. Ki gondolhatta, ki remélhetette egynehány év előtt, hogy a szociálpolitikai akciózión terén, különösen a gyermekvédelem vagy a fiataloknak pártfogásbavétele vagy a munkásjelöltei intézmények terén olyan szervezetek fejlődjenek s álljanak rendelkezésre, mint amilyeneket e tanfolyam hallgatói bizonyára kiváló érdeklő-

déssel, sok lelki gyönyörűséggel fognak megismerni. Akkor, amidőn ez előadások első gondolatát megpendíteni szerencsém volt, még haboztam ama két változat közt, hogy ezen előadások specializálva egyes külön tudománykörök vagy szakmák szerint szétválasztottan történjenek-e, vagy pedig első kísérlet gyanánt megpróbálkozzunk egy olyan tulságosan vegyes és talán sokak előtt bizonyára éles bírálattal találkozó módozattal, amelynek első változatát ez a programm tünteti fel.

Ennek az előadássorozatnak az volt az egyik célja, hogy az igazságszolgáltatás és közigazgatás tisztelt munkásai, akik a mai fejlődés mellett még ha polihisztor, enciklopedikus, teljes műveltséggel rendelkeznek is, lehetetlen, hogy minderről alaposan tájékozva legyenek, általános áttekintést nyerjenek az egyes dolgokról. Abban a záróelőadásban vagy értekezésben, amelyet tizenegyedikén fogunk tartani, le fogjuk vonni e tanfolyam tanulságait és élénk eszmésere folytán az ellentétes felfogások vitájában fog kialakulni az igazság. Megállapodás fog történni arra nézve is, hogy későbbi években a tanfolyamok minő változásokkal jöjjenek létre.

Méltóztassanak megengedni, hogy hálás köszönetet mondhassak azoknak a tisztelt előadó uraknak, akik a közoktatásiügyi kormány felszólítására a legnagyobb készséggel és önzetlenséggel az előadások megtartására vállalkoztak.

Ezek előrebocsátásával a vallás- és közoktatásiügyi miniszter nevében és megbízásából igaz tisztelettel és rokonszenvvel van szerencsém az urakat üdvözölni. A tanfolyamot megnyitottnak jelentem ki.

Az élénk éljenzéssel fogadott megnyitó után **Némethy Károly** belügyi államtitkár lépett az előadói emelvényre s a következőket mondotta:

Jól tudja a belügyi kormány, hogy a közigazgatási tisztviselők jelenleg törvényesen megkívánt elméleti és gyakorlati képzettsége nem üti meg általában a kellő mértéket. Mi érezzük legjobban, hogy az általában szükséges szakképzettségnek szervezeti biztosítékairól kell gondoskodnunk. Remélhetőleg a közeljövő ugy az elméleti, mint a gyakorlati szakképzettség biztosítékait intézményesen meg fogja tehetni. (Tetszés.) Legalább is a kormánynak komoly törekvése ez. Ennek a törekvésnek egyik láncszeme a ma megnyitott jogi és államtudományi továbbképző tanfolyam is, amely szintén saját szakmánknál marad, a közigazgatási tisztviselők színvonalának emelését célozza. Amidőn a belügyi kormány nevében is a legmelegebben üdvözölöm e tanfolyam illusztris előadói és az ország minden részéből összesereglett tisztviselő kartársaimat, annak a remélem nem alaptalan kívánságnak adhatok kifejezést, hogy igen tisztelt kartársaim ezt a már első megjelenésében is igen értékes programu tanfolyamot nemcsak buzgósággal, de eredményesen fogják végezni s az itt szerzett impressziókat, az itt hallottakat és látottakat a közigazgatás terén gyümölcsözőleg fogják értékesíteni. (Élénk tetszés és éljenzés.) Ezután **Plósz Sándor** belső titkos tanácsos, egyetemi tanár tartotta meg nagy tetszéssel fogadott előadását. A tényállás megállapítása a polgári perrendtartásban” czimben. Utána dr. **Friedmann Ernő** „Kriminologia” czimben ismertette tudománynak újabb fejlődését. Mind a két előadást holnap folytatják.

§ **A kereskedelmi törvényszék alakója.** A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknek elbocsátott napidijasa, **Horváth János** elárulta, hogy a hivatalban már évek óta bélyegeselés folyik. **Handa** Gyula írrok, aki a czéggjegyzést veszi fel, hamis huszkoronás okmánybélyegeket árusítat a hivatal szolgáival. A vizsgálat során a hivatalszolga ártatlansága kiderült. Ő jóhiszeműen vette át **Handától** a levélborítékba zárt hamis bélyegeket, amelyek még a szakértőket is megévesztették. A budapesti büntetőtörvényszék, miután a gyárat, ahol a hamisítványok készültek, nem lehetett felkutatni, egyedül **Handa** Gyulát ítélte el, közhivatalnokai minőségben hamis bélyegek forgalomba hozása által elkövetett csalás büntetteért három évi börtönrre s ezer korona pénzbüntetésre. A királyi tábla a vádolt cselekedetét bélyeghamisításnak minősítette s büntetését két esztendei fogházra szállította le. A Kuria második büntető tanácsa ma a vádolt semmisségi panaszt elutasította.

30.000 Koronás Ceres-Pályázatról

ne feledkezzék el!

Közelebbi felvilágosítás minden kereskedőnél nyerhető!

§ Megrágalmazott postafelügyelő. Bányai Albert postafelügyelő valami csekély mulasztás miatt feljelentette Tábort Margit kiadónót. A kiadónó a fegyelmi vizsgálat során azzal védekezett, hogy a feljelentés boszu műve, mert ő a felügyelő szerelmi ajánlatait visszautasította. Bányai rágalmazás miatt panaszkolt be Tábort Margitot, akit a budapesti Ürvényszék becsületsértés miatt negyven korona pénzbüntetésre ítél. A királyi tábla első büntetőtanácsa ma jóváhagyta az elsőbíró ítéletét.

SPORT.

Budapesti őszi lóversenyek.

— Nyolczadik nap. —

A nyolczadik nap programja — habár klasszikus verseny nem kerül dülőre keretében — élénk érdeklődést fog kiváltani a sikerülten összeállított futamok következtében, amelyek mindegyike mozgalmas képet fog nyújtani.

A nap főszáma a 10.000 koronával dotált Háromévesek őszi nagy handicappja, melynek 1800 méterén tizenegy telivérnek van indulási joga s ezek egy-két kivétellel starthoz is fognak állani. A súlyelosztó munkáját teljes siker koronázta, minnek következtében teljesen nyílt a verseny sorsa, olyannyira ki vannak egyenlítve az esélyek. Lógós kapta a top weightot, de indulására nem számítunk, mert csak súlytartónak maradt állva az istálló másik lova: Komorna számára, melynek 48 és fél kilójával esélye van arra, hogy megnyerje a versenyt. Hogy föltétlenül nem állunk mégis a pártjára, annak oka az, hogy Ruth nevét látjuk a programon szerepelni s annak dacára, hogy 56 kilóval semmit sem kapott ajándékba, eminens esély illeti meg. Jól áll még sulyban Titural és Re-Contra is s ezek bármelyike könnyen szerezhet meglepetést.

Az Államdíj 2800 méterén csak hét telivér mérheti össze tudását, ami elég kis mezőnynek mondható, pláne ha ezek közül még egynéhány távol is marad a starttól, ami több mint valószínű. De ezen már nem is kellene esedákoloznunk, hiszen már számtalanszor felemlítettük azt, hogy ownereink mennyire elhanyagolják a sokkal szebb stayer-konkurrencziákat s lovaikat csak rövid distancziájú vesenyekre trainiroztatják. Falsitto távol fog maradni a starttól s így Saprissi és Quartus fogják egymás közt elintézni a versenyt.

A napot megnyitó Kőbányai díj kísérleti jellegű futam, a másodklasszishoz tartozó háromévesek találkoznak ugyanily kaliberű youngsterekkel. Mi úgy vélekedünk, hogy Gerbeaud revancheot fog venni Robinette-n, a meglepetést pedig egy kétéves: Merengő szerezheti meg.

Jelöltjeink:

- I. Gerbeaud—Robinette—Merengő
- II. Saprissi—Quartus
- III. Ruth—Komorna—Titural
- IV. Bug—Azután—Fandangó
- V. Roda-Roda—Springer-ist—Etelka
- VI. Menkő—Szökevény II.—Wetter.

() FTC—BTC. Régi riválisok találkoznak vasárnap az üllői-uti pályán. A Ferencvárosi Torna Clubnak a Budapesti Torna Club lesz az ellenfele s így a match méltán számíthat nagy érdeklődésre. A piros-fehérek még az újabb időben, a FTC hegemoniája idején is veszélyes ellenfelei voltak a magyar bajnokcsapatnak és most csak fokozza a bajnoki mérkőzés jelentőségét az, hogy a Torna Club esetleges győzelmével utoléri a bajnoki listán a zöld-fehéreket. A BTC a Törökvis ellen aratott értékes győzelmével szép javulást tett tanúságot, aminek alapján sokan benne vélik megtalálni azt a csapatot, amely a Ferencvárosiakat bajnoki diadalutjukban megakadályozza. — A FTC—BTC-match előtt a Magyar Testgyakorlók Köre a Magyar Athletikai Clubbal mérkőzik az elsősz. tályu bajnokságot.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdéről. Mintha az olasz-török viszálynak már semmi jelentősége sem lenne, olyan nyugodt volt ma már a tőzsde irányzata, melyre egy kis jóindulattal rá lehet fogni azt is, hogy hosszmozgalom észlelhető rajta. Ma már az áremelkedés az egész vonalon általános volt s a hangulatot legjobban jellemzi az, hogy a tőzsdéken (egész Európában) az a felfogás jutott ma kifejezésre, hogy a pénzpiac megkönnyebbülésének már rövid idő múlva el kellett következnie. Ezt a meggyőződést nem ingatta meg az Angol Bank kamatlábemelésének híre sem, mert mindenki tisztában van azzal, hogy ez egyáltalában nem a háborus eseményekkel áll összefüggésben, hanem csak a londoni piac egész speciális viszonyainak következménye. Nálunk ugy a nemzetközi, mint a helyi értékek iránt élénk kereslet uralkodott a mai tőzsdén, ami — mint már jeleztük — ha nem is feltűnő, de általános árfolyamemelkedésekben jutott kifejezésre.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága tegnap Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, amelyen főként a munkás-betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár bajaival foglalkozott. Lovag Pálk Zsigmond alelnök, dr. Fekete Ignác és Sziklai Zsigmond számos konkrét panaszt hozott fel az intézet működése ellen és különösen kiemelték azt, hogy teljesen hiábavaló adatfeltételek elrendelésével tetemes költséget és munkát okoztunk magának az intézménynek, mint az érdekelt iparosoknak. Az elnök javaslatára kimondotta az végrehajtó bizottság, hogy a munkás-biztosítási bajainak tárgyalására az egyesület közlönyében állandó rovatot nyit, a panaszokat pedig egy később megszerkesztendő, konkrét adatokat tartalmazó memorandum számára összegyűjti. Gelléri Mór igazgató bejelentette, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter jóváhagyta a Mártonffy Mártonról nevezett iparos, illetve kereskedőinas alapítvány alapító levélét, minnek következtében az alapítvány kamatai ezután már rendelkezésükre átadhatók lesznek. A morvaországi iparegyesület október 7—9. napjain tartja Brünnben fennállásának ötvenéves jubileumát. Az ünnepélyen az egyesület képviselőiben dr. Fekete Ignác, Palóczy Antal, Sziklai Zsigmond, Vikár Béla és az igazgató vesznek részt. Kimondta a végrehajtó bizottság, hogy a szakmaszerinti telefonkönyv ellen felgyülemlt nagyszámu panaszokat összefoglalva a kereskedelmi miniszter elé terjeszti és ennek a megtévesztő jellegű kiadványnak a forgalomból való kivonását és az egyesület eredeti javaslatához képest az összes czégeknek magában foglaló szakmaszerinti telefonkönyv kiadását forja kérelmezni. Több belső jellelű és adminisztratív ügy elintézése után az ülés véget ért.

Lánczy Leó az élelmiszer drágulás enyhítése érdekében. Az a rendkívüli drágaság, amely mind fokozottab mértékben az országban mutatkozik és amely a kereskedelmi és ipari körben foglalkozók ezreit is súlyosan sújtja, arra indította kereskedelmi és iparkamara elnökségét, hogy a tagok köztől folytonosan jelentkező panaszok miatt ezzel a kérdéssel a maga részéről is foglalkozzék. Az előző 5-én tartandó kamarai ülésben Lánczy Leó kamarai elnök javasolni fogja, hogy a kamara a folyamatban lévő kormánybeli tárgyalásokra való tekintettel is az inség kérdésének egész komplexumával ez idő szerint ne foglalkozzék ugyan, de legalább abban a tekintetben intézzon a kormányhoz sürgős felterjesztést, hogy az inség lehető enyhítése végett a mi vasutaink is tegyék meg legalább azt, ami Ausztriában már régebben megtörtént. Logy t. i. az élőállatok, friss hús, burgonya és hüvelyes vetemények, de állatállományunk lelőfentartása érdekében mindennemű szállítás és erőtakarmányok is százalékos viteldijkedvezményben részesüljenek. Ebben a felterjesztésben kifejtetni fogja a kamara, hogy már egymaga az a

körülmény, hogy Ausztriában szintén messzemenő díjkedvezmény van érvényben, könnyen arra vezethet, hogy exportunk Ausztriában még fokozódna és hogy a drágaság Magyarországon ezzel ugyeszőlván mesterségesen még előmozdítatik. A kedvezmények természetesen csak a főváros, hanem az egész ország részére hozzáférhetővé teendők és mindenestre, oly korlátozó intézkedésekről kell gondoskodni, melyek egyenesen kizárják azt, hogy a kedvezmények az exportban is felhasználhatók. Végül a multban tett e részbeni szomorú tapasztalatok alapján kívántos az arról való gondoskodás, hogy a kedvezményeket mindenestre ugy kell felállítani, hogy a közvetítő kereskedelem az e részbeni legitim ténykedéséből valahogyan ki ne zárassék.

Ipartestületek országos szövetsége. A budapesti asztalos-ipartestület október 15-én tartja meg negyedszázados fennállásának jubileárius ünnepét. Az ünnepen minden fővárosi ipartestület és sok vidéki ipartestület is résztvesz azért az Ipartestületek Országos Szövetsége a maga közgyűlését, amelyet eredetileg szintén október 15-re hívtak össze, október 22-ére halasztotta el. Október 22-én lesz az Ipartestületi Tisztviselők Országos Szövetségének közgyűlése is.

A pozsony—bécsi villamosvasut építése. A pozsony—bécsi villamos vasut osztrák vonalrészén a munkálatokat már megkezdették, a magyar vonalrészén azonban még semmiféle intézkedés nem történt, mert a kereskedelmi miniszter a munkálatokra az engedélyt nem adta meg. Mint Pozsonyból jelentik, Lukács László kereskedelmi miniszter most leiratot intézett a városhoz, melyben tudatja, hogy a vasutvonal építésének földmunkálataira az engedélyt megadja, de a magasépítmenyi és pályaberendezési munkák részletterveit még átkülvánja vizsgálni és azért annak beküldését várja. Ugyancsak kizárta az engedélyből a pozsonyi Dunahidon vezetendő pályarészek munkálatait. Ez a halasztás ez egyszer valóban nem árt. Elég korán fogják Bécsbe szállítani Pozsony környékéről az élelmi czikkeket és elég korán fogja Pozsony megtudni, hogy milyen az igazi drágaság.

Bécsből jelentik: Az alsóausztriai tartománygyűlés elfogadta a vasutügyi bizottságnak azon indítványát, mely felhatalmazza a tartományi választmányt, hogy a pozsony—bécsi villamosvasut elsőbbségi részvényei közül 1.150.000 korona értékűeket vegyen át a kormány által megállapított árfolyamon, levonva a nevezett összegből azt a 100.000 koronát, amely az alsóausztriai tartományi alaphoz csatolandó.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

Tízszor koronát nyertek: 29835 72469 90671.

Ötször koronát nyertek: 34285 45109 47465 50619 62603 75297 87550.

Kétször koronát nyertek: 13962 21063 22462 28685 29395 32106 37053 37587 38030 43267 75108 45570 46250 48685 58569 70216 71156 72492 73670 86967 87477 98671 99553 99912.

Eszor koronát nyertek: 733 11426 13215 15554 16179 18758 19265 20098 23133 25616 29242 29339 32928 40798 41890 44187 44297 43732 46368 48050 56630 59096 59386 63450 65280 66064 66150 67926 68073 70196 73281 73613 73744 75972 82089 86464 87480 87665 88399 92069 92923 949470 97152 97272 98396 109020 109423 103700 106499 109805.

Ötször koronát nyertek: 3727 3873 5217 6262 7267 8556 9079 16337 16769 17744 20283 22682 23503 24389 28272 29471 29951 30693 37422 37669 40212 40288 41047 42871 43452 44907 45807 47410 47731 50741 52896 53435 58089 65715 71992 73690 75516 73690 75516 80594 80646 83840 82263 87624 89385 90070 90265 90296 90630 90796 91770 92119 93675 94071 94156 95722 95962 96323 98070 99592 101585 106091 106466.

A magyar kir. szab. osztályorsjáték mai húzásán a 10.000 koronás főnyereményeket a 29835 és 90671 számú, az 5000 koronás nyereményeket a 87550 és a 34285 számú sorsjeggyel Kiss Károly és Társa bankrészenytársaság Budapest, Kossuth Lajos-utca 13. szerencsés vevői nyerték, mert: Kiss Szerencsésje Nagy!

A Köztelek jubileuma. Ma ünnepelte huszéves fennállásának jubileumát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos lapja: a „Köztelek”.

Csak a minőség

réven lett világhírű a valódi

PALMA
kaucsuk
Cipősarok

Ez alkalomra a szerkesztőség jubileumi számot adott ki, amelyben részletesen beszámol a huszévi nagyarányú munkásságról és annak kiváló gyakorlati eredményéről. De nem csak a Köztelek jubilált ma, hanem Rubinek Gyula is, az OMGE. jelenlegi igazgatója, a Köztelek főszerkesztője, aki 1891. októberben lépett mint társszerkesztő a Köztelek kötelékébe. Rubinek munkássága nem csak a gazdaközönség körében vált ismertté és becsültté, hanem nevének tisztelgetet szerzett még ellenfelei körében is. A kettős ünnep alkalmából ma este 9 órakor lakoma volt, melyen részvett a gazdatársadalmi életnek jóformán valamennyi kiválósága.

A kirakatverseny plakettje. A budapesti második kirakatverseny rendezője elhatározta, hogy tisztes plakettet adományoz a kirakatverseny nyertesének, valamint a nyertes kirakatot rendező segédnek. A rendező bizottság a plakettek tervezésével és elkészítésével Murányi Gyula kiváló szobrászművészt bízta meg, aki már hozzá is fogott a plakettek mintázásához. Murányi Gyula csak most fejezte be Lukács László pénzügyminiszter plakettjét, amelyet a Pénzügyminiszter Egylete rendelt meg a mesternél. A plakett nagyszerűen sikerült s általános tetszést keltett. Murányi Gyula egyébként legközelebb Augustia főhercegnő plakettjét készíti el.

Az Union Bank új elnöke. Bécsből jelentik: Az Union Bank kormányzótanácsa ma ülést tartott, melyen betöltötték a gróf Dubsy halálával megüresedett elnöki állást. Dubsy utódja a bank eddigi első igazgatója, Minkus Jenő lett.

Fölmondás a gabonátörsén. A külső politikai helyzetéről érkező híreket a helybeli spekuláció természetesen most is nagy érdeklődéssel várja, megállapíthatjuk azonban, hogy ezeknek ma már csak nagyon kevés hatása van a buza és a többi czikk ár alakulására. Most már teljesen az októberi határidő köti le a spekuláció érdeklődését. Ma volt az első fölmondó nap, amelyen buzából 25.000, rozsból 71.000, tengeriből 1000, zabból 71.000 métermázsát jelentettek be szállításra. Az üzlet irányja mindvégig szilárd volt, mert azt a hírt korpoltálták, hogy a buzából és rozsból fölmondott tételekre lesznek átvevők.

A Hermes — Bécsben. Ismeretes, hogy a „Hermes“ magyar általános váltóüzlet részvénytársaság átvette a bécsi Epstein-féle banküzletet s fiókot nyitott Bécsben. Az új fiók megkezdte működését. A „Hermes“ igazgatóságát az új intézet megnyitásán Stein Emil igazgató képviselte, aki még egész héten ez ügyben Bécsben marad.

A petroleumárak emelkedése. Bécsben tegnap döntő tanácskozás volt a petroleum-kartel ügyében. Megjelentek a tanácskozáson a Vacuum Oil képviselői is és kijelentették, hogy a kartel föltételét nem fogadják el. Most már, ha meg is alakul a kartel, a petroleumharc tovább fog tartani Ausztriában és nálunk is, mert a Vacuum nem vesz részt a kartelben Hanem ez egyáltalában nincs hatással arra, hogy a nagy finomítók ne emeljék az árakat. Ez tegnap meg is történt, úgy, hogy ma bázis Budapest 37, bázis Oderberg 35 korona az ár kilónként. Híre jár annak is, hogy a felsőmagyarországi kisebb gyárak, amelyek a nagyobb finomítókkal szemben nehezen tudnak boldogulni, egy nagyobb részvénytársaságba fognak tömörülni. Ez a hír azonban alig vehető komolyan, bár a fogyasztók érdekében kívánnunk kell, hogy a még meg sem alakult, de mégis működő kartellel szemben a kisebb gyárak az erők egyesítésével fölvehessék a versenyt.

Morzolt új (friss) tengeri soronkivüli elszállítás. A magyar királyi államvasutak igazgatósága a folyó évben is megkezdte az új, hogy a morzolt új (friss) tengeri, akár zsákokban, akár ömlesztett (allainfusa) állapotban kerül feladásra, folyó évi október hó 1-től kezdve visszavonásig, legkésőbb azonban 1912. évi február hó végéig — az első állatok, a friss hus, a friss gyümölcs, a friss főzelék és a tojásküldemények kivételével — a vasúti üzletszabályzat 67. szakasza (5) bekezdése alapján minden egyéb kocsirakomány teheráru és gabonaszállítmány előtt, sorrendben kívül, de az új (friss) tengeri feladásának sorrendjében rakassék a kocsiba és szállíttassék el. Amennyiben a befuvarozás alkalmával a berakásra kocsit nem állana azonnal rendelkezésre, a morzolt új (friss) tengeri az üzletszabályzat 64. szakasza (2) pontjának alkalmazása mellett átvétetik mindaddig, míg az állomás tárolási hely felett rendelkezik. Árufelvételi korlátozás esetén, ha az árufelvétel csak állatok és gyorsan romló élelmiszerekre nézve tartatik fenn, az állomások a morzolt új (friss) tengerit sem vehetik fel.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonátörsde.

Budapest, október 4.

A készáru piacra kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmozt tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak, de azért elég jó árat ígértek. Mivel azonban az árubirtokosok sem nagyon erőltették a dolgot, élénkebb forgalom nem is fejlődött ki. Mindössze alig 20.000 q buza kelt el, 5 fillérrel a tegnapiaknál drágább áron. A legdrágább eladási ár 12.45 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.90 korona 79 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a tengeri 5-5 fillérrel, az árpa 10 fillérrel drágább, a zab változatlan. Forgalomba került: 1900 q rozs 10.00-10.05 koronás áron, 300 q árpa 9.00-9.10 koronás áron és 400 q zab 9.55 koronás áron. A határidőpiacra kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál csekélységgel alacsonyabb jegyzésekkel nyílt meg a mai üzlet. Kezdetben tartózkodó volt a spekuláció, csak nagyon gyöngye forgalom fejlődött ki, mert mindenki várta a felmondások jegyzékének a ki-függesztését és csak amikor ez megtörtént, élénkült az üzlet. A felmondásoknak nem volt meg az a hatása, amelyet ettől vártak. Az irányzat annak üzezára, hogy csak nagyon kevés átvevő jelentkezett, mégis szilárdult és emelkedtek az árfolyamok. Az októberi buza ma 2 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.91 koronán indult, előbb csekély forgalom mellett 11.94 koronáig javult, ettől fogva 1-2 fillér keretén belül ingadozott, később aztán fedezések által előidézett sürgős keresletre 12.04-ig tovább emelkedett és zárlatkor 12.03 koronán maradt. Az októberi rozs 10.17 koronán indulva, 10.28 koronáig javult és zárlatkor 10.27 koronán maradt. Az októberi zab 9.27 koronán indult, 9.25-ig emelkedett, aztán ismét 9.26-ig ment vissza és zárlatkor 9.28 koronán maradt. A májusi tengeri 8.42 koronás kezdő árfolyama 8.49-ig emelkedett és zárlatkor 8.46 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 10 fillérrel, az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi rozs 8 fillérrel, az áprilisi rozs 6 fillérrel, a májusi tengeri 5 fillérrel emelkedett, ellenben az októberi zab 4 fillérrel, az áprilisi zab egy fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kéző volt:

	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki, új	75	—	79	23.95-24.25
"	76	—	80	24.05-24.40
"	77	—	81	24.30-24.60
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	23.75-24.00
"	76	—	80	23.90-24.20
"	77	—	81	25.00-24.40
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	23.85-24.10
"	76	—	80	24.00-24.35
"	77	—	81	24.15-24.50
"	78	—	82	—
Bánsági, új	75	—	79	23.90-24.20
"	76	—	80	24.05-24.35
"	77	—	81	24.15-24.50
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	23.95-24.25
"	76	—	80	24.05-24.40
"	77	—	81	24.20-24.60
"	78	—	82	—
Rozs	I. rendű új	—	—	20.25-20.45
	középmínőségű új	—	—	19.95-20.15
Árpa	takarmány I. rendű	—	—	18.30-18.70
	II.	—	—	17.70-18.00
Zab	I. rendű	—	—	19.30-19.00
	II.	—	—	18.90-19.10
Tengeri	belföldi új	—	—	18.00-18.20
Köles	—	—	—	—

Kötetett:
Buza, Tiszavidéki: 100 q 81.5 k 24.55 K, 2300 q 81 k 24.80 K, 500 q 81 k 24.80 K, 700 q 81 k 24.80 K, 100 q 81 k 24.65 K, 100 q 80.5 k 24.55 K, 100 q 80 k 24.55 K, 1400 q 80 k 24.90 K, 1550 q

80 k 24.80 K, 100 q 80 k 24.55 K, 200 q 80 k 24.55 K, 200 q 80 k 24.40 K.

Fejérmegyei: 200 q 79.5 k 24.50 K, 100 q 79.5 k 24.25 K üszkös.

Pestvidéki: 3400 q 81 k 24.70 K, 500 q 80 k 24.40 K, 200 q 79.5 k 24.40 K, 200 q 79.5 k 24.30 K, 500 q 79 k 24.30 K, 200 q 79 k 23.80 K keverékes.

Bácskai: 800 q 79 k 24.20 K, 650 q 79.5 k 24.20 K, 1000 q 79.5 k 24.60 K, 650 q 78 k 23.80 K, 1150 q 78.8 k 23.80 K, 500 q 80 k 23.80 K.

Rozs: 300 mm 20.10 K kpf pp, 80 mm 20.05 K, 500 mm 20 K, 200 mm 20 K, 100 mm 19.79 K kpf pp.

T-árpa: 200 mm 18.20 K, 100 mm 18.00 K kpf pp.

Zab: 200 mm 19.19 K, 200 mm 19.10 K kpf pp.

A határidőpiacra kötetett:
Déllet:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	12.17-18-14-23-18-22
Buza októberre	11.91-99
Rozs áprilisra	10.4-62
Rozs októberre	10.17-16-28-27
Zab áprilisra	9.64-65-58-68-61
Zab októberre	9.27-35-26-28
Tengeri 1912 májusra	8.42-49-46

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	12.21-12.22
Buza októberre	12.03-12.04
Rozs októberre	10.27-10.28
Zab októberre	9.28-9.29
Zab áprilisra	9.61-9.62
Tengeri 1912 májusra	8.46-8.47

Kimutatás
a hazai nyilvános áruraktárak és szövethozott gabonáraktárak gabona és örmény forgalmáról és készleteiről 1911. szeptember 23-tól szeptember 30-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
mennyisége métermázsákban							
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1911. szept. 23-án	781019	237577	115752	187658	482821	41908	1919
Buza 1911. szept. 23-án	80846	81859	26595	53767	16481	9284	502
Rozs 1911. szept. 23-án	41181	4227	19847	18847	65664	7855	277
Készlet 1911. szept. 30-án	826704	815209	123500	228078	388788	48532	2148

II. Az 1911. szeptember hó 30-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Baja	7061	8060	—	24710	8650	—	—
Barcs	10898	1953	—	8874	217244	1107	—
Beregyonfalva	6773	401	2040	877	—	—	—
Békéscsaba	89313	510	262	1278	7470	11485	408
Braşó	—	—	416	37	—	—	—
Budapest	43998	13200	620	12527	154381	2859	—
Csáktornya	—	500	—	571	8606	14	—
Czegled	1506	2735	1198	552	4926	158	—
Debreczen	24933	20999	493	158	1485	28	—
Dévényványa	18807	556	14.00	278	298	—	—
Ermihályfalva	4157	10271	—	278	7827	—	—
Fiume	5537	909	8924	6952	31262	32583	—
Győr	226	2725	1275	—	38982	—	—
Kába	15809	223	218	149	1081	—	—
Karczag	21895	—	—	—	812	—	—
Kassa	7246	1489	3974	2192	1874	—	—
Kisújszállás	46254	924	300	248	750	1603	—
Kisvárd	—	100	204	159	793	251	—
Kolozsvár	642	115	281	85	15860	—	90
Marosludas	—	128	49	24	591	170	—
Marosvásárhely	76	38388	—	37	1763	—	—
Mátészalka	1191	183	3	437	847	—	—
Mézöskaszony	843	1102	1247	550	156	—	—
Mézstúr	34059	806	3057	1306	805	912	—
Miskolc	14187	1	—	1963	508	—	—
Nagybecskerek	6423	2159	4401	417	12930	—	—
Nagykanizsa	5667	6226	1179	641	14224	—	65
Nagykaroly	10721	835	242	266	216	—	269
Nagyszalonta	—	238	78	—	814	—	—
Nagyzeben	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	11920	1887	2332	318	832	216	238
Nyíregyháza	5887	47403	21	474	3156	1423	—
Nyitra	154	22	6778	1085	—	58	—
Páncsova	85073	—	—	—	1496	—	—
Pozsony	11844	6305	6349	182	1857	559	—
Szarvas	18974	666	666	2	6569	—	—
Szatmárnémeti	4518	1703	100	1632	13251	—	—
Szeged	2270	423	—	1033	0128	102	—
Szoboszló	—	—	—	—	—	—	445
Szombathely	—	101	435	645	12	1725	—
Temesvár	369	561	—	6343	378	255	804
Versecz	5103	284	762	1432	6651	—	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	573
Szizsek	1156	51	—	1825	27340	24	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	10
Zimony	—	—	558	—	—	—	—
B) Szövetkezetek gabonáraktárak.	13243	5331	6222	3445	93	1890	100

Budapesti gabonaforgalom.
1911. október 2-től 1911. október 3-ig.

Erkezett Elszállított

	m é t e r m á z s a
Buza	56342 3101
Rozs	15 22 4681
Árpa	20998 200
Zab	734? 3809

SALVATOR a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.
Főraktár Budapest: EDESKUTY L.-nél.

Tengeri	4469	700
Liszt	1074	26456
Korpa	10000	3907

Ertéktőzsde.

Ma igen szívesen fogadták a békésebb politikai hírt, eleinte igen szilárd és élénk volt az üzlet, mert a bécsi piacon az Angol bank kamatlábemelésétől tartanak. A vezető értékek 1-2 koronával javultak és nyugodtan zárultak. A helyi piacon a Rimamurányi részvényt favorizálták, azonkívül a Közuti vasutársaság, a Városi vasutársaság és a Magyar bankrészvény a tegnapi drágább áron kelt el. A készáru piacon igen szilárdan folyt a vásár. A Magyar cukorrészvény 40-50 koronával, a Gázizzófény részvény 10 koronával, a Salgótarjáni részvény 5-6 koronával, az Általános Köszénrészvény 8 koronával, az Agrár-bank részvény 6 koronával emelkedett. A zárlat nyugodt volt. A déli tőzsde irányba igen szilárd volt, mert Berlinből szilárd jelentés érkezett és a pénzpiac megnyihülését biztosan várják a külföldön. A nemzetközi pénzpiac értékei 2-3 koronával emelkedtek és igen szilárdan zárult. A helyi piacon a Rimamurányi és a Közuti, valamint a Városi 6-8 koronával drágult a készáru piacon szilárd. A járadékpiacon esendés. A valuta és érczaváltó gyöngült. A zárlat igen szilárd volt.

Az előzőszen kötetett: Osztrák hitelrészvény 640-641.50, Magyar hitelrészvény 834-835.75, Osztrák-magyar államvasutársaság részvény 732.50-733, Jelzálogbank részvény 484.50-485.50, Leszámitolóbank-részvény 567.75-569, Rimamurányi részvény 687-689.75, Közuti vasutársaság részvény 788.50-790, Városi vasutársaság részvény 410.50-411, Magyar bankrészvény 717-718, Agrár-bank részvény 514.50-516.50, Csemer-bankrészvény 4095-4100, Salgótarjáni részvény 673-674, Általános Köszénrészvény 830-835, Ganz-féle részvény 4125-4140, Lég-szer-részvény 1425, Magyar cukoripar részvény 3160-3190, Gázizzófény részvény 957-960, Neuschloss-féle részvény 628-632, Naszici tanninrészvény 249.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitelrészvény 640-642.50, Magyar hitelrészvény 834-836.50, Osztrák-magyar államvasut 731-732, Jelzálogbankrészvény 485-485.50, Leszámitoló bankrészvény 568.50-568, Rimamurányi részvény 688.50-691.75, Közuti vasutársaság részvény 790.50-796.50, Városi vasutársaság részvény 411-415.50, Magyar bankrészvény 717.50-720, Általános Köszénrészvény 833.50-836, Magyar cukoripar-részvény 3165-3190, Ujlaki téglagyár-részvény 412.50-413, Naszici tanninrészvény 629.

Az utózsde irányba esélyek forgalom mellett nyugodt maradt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 640.75, Magyar hitelrészvény 836, Rimamurányi 690, Közuti villamos 795.50-796.50, Hazai bank 306.75.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 4. (Saját tudósítónktól.) A külföldi gyengült árjegyzések és az enyhe időjárás ellenére az itteni piac irányzata szilárd, az árak alig változtak, csak rozs lett 5 fillérrel és tengeri 10 fillérrel drágább.

Jegyzetelt búza: Tiszavidéki 12.60-12.85, bánáti 12.40-12.80, mosoni és győri 12.20-12.45, felsőmagyarországi 12.20-12.45, déli vasuti 12.10-12.30, alsó-ausztriai 12.25-12.50, bécskai 12.40-12.80.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.60-10.80, csepeli 10.50-10.70, pestmegyeri 10.60-10.80, déli vasuti 10.55-10.70, különféle magyarországi 10.50-10.70, ausztriai 10.75-11.

Árpa: Morvaországi 9.80-10.60, marchfeldi 9.20-9.75, bécsvideki 9.30-9.70, felsőmagyarországi 8.90-10.20, csepeli 8.80-9.30, győri és északmagyarországi 8.80-9.30, déli vasuti 8.70-10, takarmány 8.70-9, malta 9.25-9.50.

Magyar tengeri 9.70-9.80, Cinquntin 10-10.40, Magyar sós válogatott 10.15-10.40, elsőrendű 10.05-10.20, közepes 9.80-10.10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 4. A piac nyugodtabban ítélte meg a háborús híreket s erre az előzőszen szilárd irányzattal nyílt meg az árfolyamok tartottak. A szilárd irányzat a déli tőzsdére is áterjedt, mert

helyi visszavásárlások és véleményvásárlásokra az árfolyamok emelkedtek. Hírel és államvasut értékek élénkek. A forgalom későbbi során berlini jelentésekre még inkább javult a hangulat.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 640.25, Magyar hitel 835, Laenderbank 540.25, Anglobank 326, Allamvasut 731.50, Déli vasut 113.75, Alpési 824.25, Skoda 667, Török sorsjegy 238.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 642.25, Magyar hitel 835, Anglobank 325, Bankverein 540, Osztrák föld-hitel 1287, Laenderbank 543.25, Unionbank 620.50, Magyar jelzálogbank 485, Allamvasut 832.25, Déli vasut 114, Dunagőzhajózási 1138, Alpési 824.25, Prágai vasut 2745, Rimamurányi vasut 690.50, Brüxi köszénbánya 763, Török sorsjegy 239.50, Skoda 665, Keleti vasut 717, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 268.25.

Bécs, október 4. (Magyar értékek zárlata), 4 száze léko arany-járadék 110.65, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 302, Magyar hitelbank részvény 836.25, Magyar leszámító és váltó részvény 568, Rimamurányi 688.50, Magyar cukoripar 3140, Adria hajózási részvénytársaság, Magyar koronajáradék 90.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény, Magy. nyerem-köles. sorsjegy, Kassa-Oderbergi Vasutársz. Magyar jelzálogbank 4.5, Magy. Kereskedelmi bank 4085.

Bécs, október 4. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 száze-ékos papír-járadék 91.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75, 1860-as sorsjegy, Osztrák hitel sorsjegy, Angol-osztrák bankrészvény 324.50, Bécsi Bankverein 549.50 Osztrák-magyar bank 1977, Déli vasut 113.75, Dunagőzhajózás. r-t. 1135, Dohány részv. 314.50, Cs. k. arany (vert) 11.40, Német bankv. 117.82, Osztr. Lloyd 664, 4.2 szaz. ezüst jár. 91.40, 94.65, Osztr. koronajáradék 91.40, 1864-es sorsj., Osztrák hitelintézeti részvény 610.20, Union-Bank 620.75, Osztrák Landerbank 547.75, Osztrák-magyar államvasu 730.50, Elbevölgyi vasut, Alpési részvény 822.75, 20 frankos 19.23, Londoni váltóár 241.75, Lipótkohó 956, Török sorsjegy 238.75.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 4. (Értéktőzsde.) A pénz olcsóbbodására és a politikai helyzet optimiztikusabb megítélésére visszavásárlások történtek, amelyek emelkedéseket vontak maguk után és ezek anatóliai értékeknel 3 és fél százalékot, török sorsjegyeknél 4 és egynegyed márkát tettek ki. Más keleti papírok, valamint nemzetközi járadékok, köztük a német kölesönkötvények és egyes orosz értékek kedvező diszpozíciót mutattak. Bányáértékekre német gyártmányok között álló áremelkedése és a belga vaspiac áremelése kedvező hatásokkal voltak. Vil-lamossági értékek és bankok szintén emelkedtek, utóbbiak azonban esélyebb mértékben. Vasutak közül varsó-bécsi, Santung és nem utolsó sorban Kanada Pacific-részvények iránt kedvező megítélés kapott lábra, amivel szemben amerikaiakat, tekintettel a tegnapi newyorki tőzsde lefolyására, nem éppen kedvezően ítelték meg. A folytatólagos for-galomban az üzlet szűkebb határok közé szorult, részben le is morzsolódtak az árfolyamok és végül az utózsde túlnyomórészt gyöngébb irányzatot mutatott. A készáru piacon ipari értékek szilárdak voltak. Napi pénz 4-4 és fél, magánkamatláb 4 százalék.

Berlin, október 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatok jegyzeteltik: 4.2 százalékos papírjáradék, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 91.20, osztrák hitelrészvény 231, Déli vasut 20.70 orosz bankjegyek 216.50, 4 százalékos új orosz kölesön 91.50, Discontó Commandit 185, Dinamittruzst 177.70, Harpeni 175.40 Unifikált török járadék 88.75, 4.2 százalékos ezüst jár, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magya koronajáradék 90.40, Osztrák-magyar államvasut 155.60 Bécsi váltóár 84.80, Olasz járadék, Alt. villamos-sági Edison 263.40, Gelsenkircheni 184.90, Laurakohó 156.70

Frankfurt, október 4. Zárlat. 4.2% papírjáradék, 4 szaz-os osztr. ar-jár. 97.50 Magy. ar-jár. 92.55 Osztr. hitelint. részv. 200.50 Osztrák-magyar államvasut 155.75 Északnyugati vasut, Bustleh radi vasut, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bank verein 135.50 Villamos részvény, 3 százaléko-magyar aranykölesön, 4.2 százalékos ezüstjáradék 94.40, Osztrák koronajáradék 92.30, Magyar korona-járadék 90.20 Osztrák-magyar bank 141.70, Déli vasut részvény 20.75 Elbevölgyi vasut, Bécsi váltóár 84.75, Párisi váltóár 814.25, Union bankrészv.

Hamburg, október 4. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 94, 1860. sorsjegy, Déli vasut 20.85 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 200.75 Osztrák-magyar államvasut 155.50, Olasz jára-dék 99.75, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.55

London, október 4. Angol consol 77 1/16.

Páris, október 4. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94.15, Osztr. aranyjáradék 98.80 Magyar arany járadék 95.20, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505, 3/4 százalékos Olasz járadék 100.50, Déli vasut elsőbbségi kötv. 284, 5 százalékos marokkói jára-dék 523, 4 százalékos 1890. román köles 94.75, 4 százalékos amort. románjár. 1905, 5 százalékos orosz járadék 104.85 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.45 4 százalékos spanyol jár. 92.80 4 százalékos unifikált török jár. 87.57 Török sorsjegy 197.25 Török dolányrészvény 83, Osztrák földhitel-intézet, OsztrákLänderbank 580, Magyarjelzálog-bank 505, Banque de Paris 17.22 Banque Ottomane 664, Osztrák-magyar államvasut, Déli vasut 119, Meridionalvasut 585, Hartmann gépgyár 619, Rio Tinto 15.49, Suererie d'Egypte 78, Tula 481, Uríkányi köszén, Chartered 38, De Beers 446.50 East Rand 84.75, Jagersfontein 185.50, Trans. Land Comp. 46, Váltó Amsterdamba (rövid) 207.75, Váltó német piacokra (rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.12, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz arany-váltó rövid 1 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 251.90, Magánkamatláb 2.50.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	67.—	73.—
Október-decemberre	66.75	72.75
Október-augusztusra	67.25	73.25
Október-májusra	66.50	72.50
Irányzat: állandó.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	62.50	63.50
Prágai	58.50	59.—
Lembergi	37.50	58.—

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	12.70-12.90
1911. szept.-decz-re	12.90-13.10
Durva korpa azonnali szállításra	13.30-13.50
1911. szept.-decz-re	13.60-13.80

Zsiradékok.

Disznózsir budapesti	166.—167.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbos	145.—146.—
3	146.—147.—

Kőbányai sertéspiacz.
Október 4. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű fiatal nehéz (páronként 320 kgron felül) 157-158 fillérig, közep (páronként 251-320 kgr.) 163-165 fillérig. — Magyar szedett: Közep (páronként 240-280 kgr.) 170-174 fillérig. — Sertésletszám: Október 2-án volt készlet 29966 drb, 3-án felhajtott 143 darab, 3-án elszállított 211 drb, 4-ére maradt készlet 29898 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Sertéskonsumvásári jelentés.
A székesfővárosi állatvásár és közbizárid igazgatóságától. Október 4. Előző napi eladatlan maradvány 198 drb sertés. Pótfelhajtás 153 drb sertés. Mai felhajtás 807 drb sertés, összesen 1158 drb sertés. Eladott 981 drb sertés. Mai maradvány 177 drb sertés.

Árjegyzés. Zsirsertés, Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 160-164 fillér, Öreg II. rendű életsúlylevonással 152 fillér, Öreg súlyú életsúlylevonással 150 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 164-168 fillér. Fiatal közep 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 167-179 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 168-180 fillér, Huszsertés nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 160-161 fillér, Huszsertés könnyű 140-300 klg.-ig életsúlylevonással 172 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 98-122 fillér. A vásár irányzata vontatott. Az árak változatlanul magasak.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Heti műsor:

Október ho	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Fővárosi Városi-lyeti Színház	Uránia
6 Péntek	Az ember tragédiája	Toldy szerelme	—	Nyári szerelem	Ódipusz király	A kis gróf	—	*annhúsor vagy verokécs; Wail-burghen	A fehér ember utja
7 Szombat	Marjorye nénike	Fidélő	Suzette	A tolvaj	Az élet szava	A kis gróf	—	Trilby	—
8 Vasárnap	Délután: Este:	Suzette Báljáték	Aida	A nőgyek öröme	Karenia Anna	János vitéz	—	Trilby	—
				Nyári szerelem	Az élet szava	A kis gróf	—	Az ártatlan Zennai	—

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 4. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Entz Ferenc budapesti büntetőtörvényszéki joggyakorlókat a budapesti büntetőtörvényszékhez jegyzővé; a pénzügyminiszter Ferenc Lajos segélydíjas pénzügyi számgyakorlókat a szombathelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt szombathelyi pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztijé; Sladovics Antal zágrábi lakos, végzettség nélküli ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi fogalmazó-gyakorlókat; Révész Imre kiskunfélegyházi lakos ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakorlókat;

a budapesti főügyész Fischer Mihály es. és kir. 12-ik utaszállóaljbéli igazolványos alulbírt az ipoly-sági ügyészséghez irnokká;

a nyitrai törvényszék dr. Guth Jenő érsekújvári ügyvédet az érsekújvári járásbírói mellé a német és tót nyelvre állandó hités tolmácsolásá;

a beregszászi törvényszék elnöke Gál Endre Károly beregszászi törvényszéki kézbesítő napfényes szolgát a beregszászi törvényszékhez hivatalosolgávé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Pogonyi Nándor aradi ügyészt a budapesti és Csajághy Károly komáromi ügyészt az aradi ügyészséghez helyezte át; dr. Rádi Timót lugosi járásbírói és dr. Putnoky Miklós lugosi törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte; Bánhidy Gyula esikszentmártoni járásbírói jegyzőt a esikszentmártoni törvényszékhez helyezte át; a vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Péteri Lipótka kolozsvári állami felsőbb leányiskolai rendes tanítónót jelenlegi minőségében a győr áll. fel-sőbb leányiskolához.

Névmagyarisítások. A belügyminiszter Kohn Móricz budapesti lakos saját, valamint Magolna és László nevű kiskorú gyermekei Kardosra, Steiner Adolf budapesti lakos saját, valamint Jenő, Elvira, Sándor, Beila és Ibolyka nevű kiskorú gyermekei Siklósrá, kiskorú Klein Sándor és László budapesti lakosok Kovácsra, kiskorú Misraely Richárd budapesti lakos Már-gittaira, kiskorú Mandler Gyula, József és László bu-dapesti lakosok Márkusra, Vojtkó János kissezbeni la-kos saját, valamint Mária, Ilona, Sarolta, Zoltán és Hajnalka nevű kiskorú gyermekei Várnaira, Fitzmeyer, helyesen Merteche Péter billéi lakos Parkasra, Blau Abraham kolozsvári lakos Biróra, Prerecz János szora-bathelyi lakos saját, valamint Amália nevű kiskorú gyermeke Pirosrá, Zsidó Máttyás szekszárdi lakos sa-ját, valamint Ferenc és Erzsébet nevű kiskorú gyer-mekei Szabóra, kiskorú Grosz Sándor budapesti lakos család névének Halászra kért átváltoztatását megeng-edte.

Pályázatok. A losonci járásbírói ságnál hiva-talszolgái állásra 6 hét alatt; a győri ítélőtáblánál jog-gyakorlóki állásra 2 hét alatt; a magyaróvári adóhi-

vatalnál tisztii állásra 2 hét alatt; az ipoly-sági pénz-ügyigazgatóságnál több pénzügyi vizgázói állásra 4 hét alatt; a kolozsvári ítélőtáblánál, a budapesti tudománycetemnél szolgái állásra 2 hét alatt; a kassai pénzügyigazgatóságnál három fővizgázói és négy vi-gázói állásra 4 hét alatt; Békirálymezőn és Korol-nyán postai ügynöki állásra október 27-ig; Nyitra-ron postamesteri állásra október 13-ig; a nagykaniz-sai törvényszéknel jegyzői állásra, a szilágyséhi adó-hivatalnál ellenőri állásra 2 hét alatt; a nagyberzeznai és a szászsebesi járásbírói ságnál irnoki állásra 4 hét alatt; a nagysebeni pénzügyigazgatóságnál pénzügyi számtisztii állásra, a körmenedi járásbírói ságnál telek-könyvezetési állásra 14 nap alatt lehet beadni a pá-lyázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Ónna, Móra, Vág, Rába, Oráva, Mura, Száva, Szamos, Krassz, Latorca, Latorca, Ung), river name, and water level measurements for different dates (okt. 3, okt. 4, okt. 5, okt. 6).

Hova menjünk ki-tűnő Bowlé-t inni? Köressük Gárdonyi Sándor Kolozsvári éttermét. Elővő-teleza 17. sz. Andrássy-ut sarkán, ahol jó és olcsó házi kenyérvára akadunk.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban tegnap az északkeleti Felföldön, Erdélyben és a Nagy Alföld déli megyében volt kisebb mennyiségű eső. — A hőmérséklet keleten süllyedt, eloszlása ezáltal egyenetlenebb lett a or-szágszerte 3—9 fok C-al a normális alatt volt; a maximum 21 fok C volt Orsován, a minimum pe-dig 1 fok C Nagyszébenben.

Prognózis a következő huszonnégy órára: Változóan felhős idő várható, elvélve esővel és némi hőemelkedéssel. (Sürgöny-progn.: Elvélve csapadék, enyhébb.)

Weather forecast table with columns: Állomás (Station), Légnyomás (Pressure), A hőmérséklet (Temperature), Szélirány és erője (Wind direction and force), Felhőzet (Cloudiness), Csapadék mm. (Precipitation), Hőmér-séklet (Temperature).

EGYETERTÉS politikai napilap. Elővő-teleza igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Main financial table titled 'Budapesti értéktársaság' (Budapesti értéktársaság) with columns for 'Mai záró ár-folyam' (Today's closing price) and 'Márc. az utolsó üzlet. évre' (March, last trade of the year). It lists various companies and their stock prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

A távozó.

Megyek. Isten megáldjon!
Nem láttok többé e bús, bérezi tájon.

Megyek. A esend barátja;
Rontok a fénybe, a világ zajába.

Megyek. Merész-kevényen,
A fejem megszegem daczos-keményen.

Megyek. Vissza se nézek,
Pedig tudom, hogy mind szemmel kísérték.

Megyek. Nem is sóhajtok,
Pedig halom: ti sirva úgy sirattok.

Megyek. Pillám se rebben — —
En' sírok még a legkeservesebb . . .

Megyek . . . Nem adják könnyen;
Szemem megcsillan . . . hull immár a könyvem . . .

Megyek . . . S ha már nem láttok;
Lassabban lépek . . . egyszer csak — megállok.

Titkon körültekintek;
Keblembe lopva egy göröngyöt rejtek . . .

S tovább megyek . . . fejem lehajtva,
Fakó ködökbe, zizzenő avarba' . . .

Megyek — elmegyek. Isten megáldjon!
Találkozunk majd . . . majd — egy szebb határon!
Elekes Dezső.

(Ibsen életéből.) Egy könyv jelent meg legutóbb Németországban, a címe: „Jonás Lie elménei”. Ebben van elmondva a következő kis történet, amelynek hőse Ibsen Henrik, a halhatatlan norvég drámaíró. Egy salzburgi falucskában együtt nyaraltak egyszer Ibsen és Lie Jonás. Délután öt óra tájban lehetett, amidőn Ibsen megjelent Lieék házában és nagy komolyan a háziasszonyt kereste, akivel — ugymond — fontos beszélni valója van. Rögtön előhívták a háziasszonyt, akinek Ibsen előadta azután, hogy délután két óra óta próbálja odahaza befűzni a varrójút, hogy a nadrágjára egy gombot varrasson, de sehogy sem sikerült. Kéri ennélfogva ónagyságát, legyen

olyan jó és fűzzön neki be a tübe, igen hálás akar érte lenni. Az asszony mosolyogva teljesítette az író kívánságát s ajánlkozott, hogy majd ő fogja felvarrni a gombját. Ibsen azonban erről hallani sem akart, hanem a befűzött tűt a két ujja közé szoritotta és elment vele haza, ahol azután maga végezte el ezt a komoly mütétet. Egy hétre rá találkozik Liené Ibsennel s nem mulasztja el megkérdezni, hogy nincs-e szüksége újabb befűzésre. Ibsen mosolyogva köszönte meg a figyelmet és azt mondta: Nincs rá szükségem, kérem szépen, mert gondoskodtam róla, hogy olyan hosszú szálat fűzsek be, aminek elégnek kell lenni egész nyáron át.

(Hasznos tanácsok.) A salerno'i iskola egyik orvosa a következő jó tanácsokat adja:

Kevés tiszta bort igyál, ne egyél este, mozogj minden étkezés után, ne kövesd azt az általános szokást, hogy aludj ebéd után.

Ha nincs orvos, akitől tanácsot kérhess, mindig ezt a három dolgot tartsd szem előtt: Jókedy, korlátolt nyugvás, józanság.

Ami a bort illeti, véd emlékedbe, hogy keveset igyál, de jót. A jó bor lehet orvosság, a rossz mindig méreg.

(Uban a kincsek szigetére.) Angliából a napokban ismét elindult egy expedíció a Panamától keletre mintegy ötszáz kilométernyire fekvő Kókusz-sziget felé, amelyen állítólag száz és száz millió értékű kincs van elrejtve. Ezt a kincset évtizedek óta hajszolják már, egyik expedíció a másik nyomába hágtott fölkeresésért, de az egyik éppen úgy, mint a másik, kénytelen volt eredménytelenül visszatérni. E nem mindennapos expedíció élén három olyan ember áll, akik jótékonyságukért egész Angliában ismertek. Ezek Pile oszsony, azután Mackintosh és Bickerton urak. A mesebeli kincset megsárgult krónikák és a szájhagyomány szerint a 19-dik század végén tengeri kalózok rejtették el a magánc Kókusz-szigeten. A mostani expedíciót tulajdonképpen az a monda indította, hogy 1846-ban a szigeten járt egy újfundlandi tengerész. Ez megismerkedett a kincse-rejtő kalózdanba utolsó, életben maradt tagjával és attól megkapta a kincs rejtékhelyének térképét. Az újfundlandi tengerész állítólag járt is a szigeten és el is vitt a kincsből annyit, amennyit elszállíthatott, de nemszokára meghalt és a kincs holéitén a titkát magával vitte a sirba. Azt állítják, hogy a kincs a legértékesebb rész perui aranyszobrokból áll, amiket a kalózok az Amerika nyugati partjától hazafelé vitorlázó spanyol hajókról lop-

tak el. Az elmúlt évtizedekben újra meg újra fölmerült a Kókusz-szigetre rejtett kincsek kérdése és egész sereg kalandor kísérletezett azzal, hogy birtokába jussanak a mesebeli kincseknek. Így például 1896 óta nem kevesebb, mint hat expedíció indult uti'ak ide, ezek bizony úresen hozták vissza zsákaikat, amelyekről pedig azt hitték hogy az arany terhében szakadnak el.

(A japán fogorvos.) A japán fogorvos ujjával huz fogat, anélkül, hogy bármiféle szerszámot használna hozzá. Egyik kezével leszoritja a páciens állkapcsát, úgy, hogy nem tudja száját becsukni; azután másik kezének hüvelyk- és mutatóujjával benyul a páciens szájába és ha kell, egy perc alatt kihuzza őt, hat, sőt hét fogát is az áldozatának anélkül, hogy emennek módjában volna védekeznie ellene. Aki támaszkodva rázza a fejét ezen a boszorkányos ügyességen, annak elmondjuk, hogyan készül a japán fogorvos a hivatására. Keskeny deszkára lyukakat fúrnak, melyekbe csöveket vernek. Azután a földre erősítik a deszkát és a jövőd fogorvosnak jobbkeze hüvelyk- és mutatóujjával ki kell egyik csövet a másik után rántania, de úgy, hogy a deszka csak egy csöppet se rezdüljön meg bele. Ezt a gyakorlatot először fenyőfával, majd tölgyfával, azután még keményebb fával ismétlik; a csöveket is minden alkalommal jobban beleverik a deszkába. Ha a jelölt ennek az utnak utolsó stációját is sikeresen megjárta, megadják neki a jogot, hogy tudását élő emberen is gyakorolhassa és fogorvosi műtermet nyisson.

(A Mikádó librettistájának hagyatéka.) Annak idején az egész világot bejárta sir Villám Gilbertnek, a híres angol operettírónak tragikus halála. A Mikádó szövegírója tudvalegőleg vízbefuladt. Az elhunyt írónak most leltározták hivatalosan a vagyonát és a leltár megállapítja, hogy kerek három millió korona maradt utána. Egészen csinos kis összeg egy pár gyöngy operett-librettóért. A jómódu kollégának a végrendeletét is most hirdették ki hivatalosan. E végrendelet szerint a Garrick-színház, amely az elhunyt tulajdona volt, az özvegynek maradt. Kivüle nagyobb összeget kap még Nancy Mc. Jutosh színésznő, az író régi barátja. Vagyon többi részét az író barátai és jótékonycélú intézmények között osztotta fel. Nem lesz érdektelen talán, ha itt megemlítjük azt is, hogy míg a Mikádó szövegírója után ennyi tenger-millió maradt az örökösökre, addig maga a világhírű operett komponistája, Sullivan, mindössze százharmincezer koronát hagyott maga után.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

57

Miután utasaink a feltűnés elkerülése végett a falu előtt leszállottak a kocsirol, a postás sokkal hamarabb érhetett a kastélyhoz, ahol átadta a levelet.

József bátya az egész uton egyetlen egyszer sem említette utazásuk czélját. Természete olyan volt, mint a gyermeké: rugalmas. Míg huga sötét sejtelmektől gyötörve, komoran húzódott a kocsi sarkába, József bátya vígan beszélgetett egy öreg, vastag hölgygel, aki szörnnyű feszesen ült a helyén és valami furesa csodálkozással nézte a kis öreget.

De ahogy oda értek a falu előtt az országútra és szembe találták magukat a kastélyig terjedő tőzegföldekkel, alapszában megváltozott a magaviselete és felhagyott a feleséggel.

Miután egy darabig némán ment huga mellett, hirtelen megállt, erősen és bátran szemébe nézett Sarahnak és megfogta kezét.

— Még valamit kell tőled kérdeznem, lányom — szól. — Az utazás majdnem feledtette velem, ámbar egész este erre gondoltam. Ha elhagyjuk ezt a Porthgennát és visszatérünk házámba, ugye nem mégy el mindjárt megint? Nem hagyod el ismét József bátyádat? Ott hagyta az állását, Sarah? Még mindig nem vagy a magad ura?

— Most már szabad vagyok. El kellett hagynom az állásomat.

— Hogyan? El kellett hagynod? Miért?

— Mert nem akartam hagyni, hogy valakit ártatlanul vádoljanak, mert . . .

Itt félbeszakította szavait, de azt a pár szót is olyan izgatottan mondta, hogy az

öreg embert végtelen csodálkozásra ragadta vele.

— Ugyan, ugy-e? Ej, ej! — sopánkodott. — Összekulömböztél valakivel?

— Hallgass, ne kérdezz többet! — kérte Sarah. — Nagyon is nyugtalan és izgatott vagyok ahhoz, hogy most felelni tudjak kérdéseidre . . . Bátyám, itt van a porthgennai tőzegföld, itt az az ut, melyen tizenhat évvel ezelőtt jártam, mikor hozzád menekültem. Gyerünk tovább, kérlek szépen, gyerünk tovább! Nem tudok most egyébre gondolni, mint arra a házra, melyhez oly közel vagyunk . . . És talán a veszedelemre, mely reánk vár.

Némán mentek tovább. Félóra mulva elérték azt a kis halmot, honnan az egész vidéket jól láthatták. Maguk alatt látták a porthgennai kastély sötét, magányos és hatalmas épületét; a napfény már a nyugati szárny ablakaira került át. A kastélyhoz vezető ut vakító fehéren kanyarodott a barna tőzeg között.

Lejebb alul a magányos öreg templom látszott, körülötte a nyugalmas ezinteremmel, amely szorosán simulott hozzá. Még messzebb a halászkunyhók szétszórt födelei látszottak és mindezenek túl a tenger bámulatos pompája ragyogott fehéren tájékozó árjával, amely a sarga part körül hullámozott.

Tizenhat hosszú év — és milyen évek! a szív dobbanásaival számolt hosszú évei a bánatnak, a szenvedésnek és pusztulásnak — haladt el Porthgenna halotti nyugalmá fölélt és épp oly kevésbé változtatta meg, mintha egyetlen nap lett volna csak. Azok a pillanatok, mikor a lélek háborgása a mélyebb, majdnem mindig egyuttal azok a pillanatok is, mikor annak külső jelei a legkevésbé észrevehetőek.

Gondolataink önmaguk fölé kerülnek, érzelmeink mélyebbek, mintsem elérhetők. Milyen ritkán segíthetnek ilyenkor a szavak! Milyen gyakran nincs könyünk, mikor

leginkább vágyakozunk arra, hogy szívünk megkönnyebbüljön!

Idegen ember, aki az öreg embert és hűgát ott látta volna, amint egymás mellett a mezőn álltak, nem is sejtette volna, hogy egyikük a tájat csupán az idegen ember kíváncsiságával, a másik pedig életét félték emlékeinek ködén keresztül nézi.

Mindkettőjük szeme száraz volt. Mindkettő némán és egyforma figyelemmel nézte a tájat.

Hány olyan pillanat van az életben, mikor elhagyja az embert a beszédnek olyan sokat magasztalt és őt az alattól megkülönböztető tehetsége és cserben hagyja a szótár.

Lassan ereszkedve le a halom oldalán, József bátya és huga mind közelebb és közelebb értek a kastélyhoz.

Negyedóránra lehettek tőle, mikor Sarah megállt egy helyen, ahol az utat keskeny ösvény metszette. Balról az ösvény elűnt a tőzegföldek között, jobbra éppen a templomig vezetett.

— Miért álltunk meg? — kérdezte József bátya és jobbra-balra tekintgetett.

— Nem várnál itt reám egy kicsit, bátyám? Nem tudok elmenni a templomhoz vezető ösvény mellett. — Sarah itt megakadt, mert nem tudta, hogyan fejezze ki magát. — Nem mehetek el mellette anélkül . . . miután nem tudom, hogy mi történik azután, hogy voltunk a kastélyban . . . nem mehetek el anélkül . . . hogy ne kívánnék valamit látni, ami . . .

Megint elakadt szava. Szeme vágyakozó pillantással kereste a templomot. A könyvek, melyek Porthgenna megpillantásakor nem érték meg, most elhomályosították szemét. József bátyának természetes tapintata megsugta, hogy most a legjobban teszi, ha nem kíván tőle felvilágosításokat.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. október 5-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Edes a bűn.

Számú 3 felvonásban. Irtá: Henry Lavedan. Fordította: Adorján Andor.

Személyek:

Lortayné	Csillag T.
Lortay	Dezso
Liso Bernin	Aczel I.
Tréquier	Somlay
D'Aprieu	Kürthy
Jeanne Frémy	V. Molnár R.
Szobaleány	Kellemen M.
Első	Sugár
Második	vámör Iványi

Kezdeté 1/2 8 órákor

56órás Városligeti Színház

Kernai Berta felléptével

Tannhäuser

vagy:

Verekedés a Wartburgban.

Operaródiás. Szövegét írta: Nestroy János. Zenejét Wagner nyomán írta: Binder Károly. Fordította: dr. Komor Gyula.

Személyek:

Erzsébet	Kernai B.
Tannhäuser	Szabolcs
Vénusz	Székely R.
Hermann	Szörényi
Wolfram	Ferencz
Walter	Csáky
Isidor	Gábor
Pasztor	Szalay
Aida	Radó N.
Norma	Förmeny I.
Desdemona	Hollay O.
Otello	Török
Tell Vilmos	Nagy

Kezdeté 1/2 8 órákor

M. KIR. OPERAHÁZ.

A walkür.

A Nibelung gyűrűs zenedráma trilogia 1-ső része 3 felv. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Siegmond	Anthes
Hunding	Venczell
Wotan	Várady
Sieglinde	Vasquez
Brünnhilde	Matzauer
Fricka	Flatné
Helmwige	Sebeők Sára
Gerhilde	Ambrusné
Siegfride	Várdi M.
Grimgerde	N. Válföldi
Rossweisse	R. Bertis M.

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferencz. Zenejét szerezte: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Gúldó gróf	Szirmai
László, fia	Király
Howard Dorothy	Lonczay A.
Rózi	Fedák S.
Csibrákné	Gerő I.
Zapolya, igazgató	Rátkay
Kállal, önkéntes	Simai
Hozsonyi, riporter	Balázs
Schwarz, bankhiv.	Dévényi
Latos, színész	Németh
Egredi, színész	Latabár
Kocsanya, nevelő	Boross
Tarjányi	Krisztnáné
Macola	Sós M.
Mimi	Bethlen G.
Thomson	Raskó

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

A fehér ember utja.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Operaház

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Imre igazg.

22 műsorszám!!

A fő attrakciók:

LOLA and OTTO TATE
GEORG NEUMÜLLER
KARTELLI
CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A téli kertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36.

A legjobb zongorák:

Chmel J. és fia

cs. és kir. udv. zongoragyárosoknál.

BUDAPEST,
Gizella-tér,
Haas-palota. é. sz. c.

Büsendorfer, Bechstein,
Schiedmayer, Rönisch,
Steck, Gürs, Proksch,
Dörsam, Wirth sth.

egyedüli képviselő, valamint a „PIANOLA” zongorázó-készlet.

PALACE SZÁLLÓ

éttermei és pincéje
Budapest, VIII.,
Rákóczi-ut 43.

Kitünő ételek, elsőrangú kiszolgálás, jutányos árak.

A t. közönség pártfogását kéri

Unterreiner János.

REICHENBERG JAKAB

szűcsmeister, szőrme- és szűcsáru üzlete
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 7h.
a Dohány-utczai templommal szemben.

Ajánlja olcsó árértékűn a legújabb készletét.

ZONGORA

pianó és harmóniumok elismert gyártmányok, valamint számos kiállításon első díjakkal kitüntetett saját gyártmányú zongorák legmegbízhatóbban részletfizetésre is beszerezhetők az 1881. év óta fennálló zongoragyáros utódnál.

Hevesi Balázs az általa iskolák szállítója Budapest, IV., Váci-utca 19, I. emelet.
Zongora becsérlés, hangolás és javítások szakszerűen végeztenek helyben és vidéken is.

Zongorák oleson bérelhetők.
Használt, jó karban lévő zongorák állandóan raktáron. Árjegyzéket ingyen küldök. Telefon 149-10. 11243

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap, Ujdonság! Kezdeté 1/2 8 órákor, 9 órákor!

Lebovits végakarata

11 órákor! 11 órákor!

KAKUK! KAKUK!

Bohózatok írták: Glinger és Taussig, ford. és áttd. Steinhardt. STEINHARDT és MUYÁDI új kuplékkal és elsőrendű külföldi számok. Vasár és ünnepeken délután előadás. Kezdeté 1/2 8 óráig. Ejjel után a remek téli kertben reggeli 5 óráig színgyűze, cabarett és táncz. Belépődíj nélkül. Jegyek: d. o. 10-1lg, d. u. 3-8lg a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrassy-ut 19 és a Hungaria-fürdő pénztáránál válthatók.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.

Telefon 88-89.

A Kis Svábhegy lankás hegyoldalon, óségi aranyas park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Önzöld levegő. Budapest legcsodásabb területe. Harmat, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai. Szénsavas, sós, mór, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkeznek: emésztőszervek betegségei, anyagcsere bántalmak, cukorbetegség, máj, epekövek, vesebetegség, neurasthenia, hátgerincszorvadás ellen, soványító- és hízalókurák esztére. — Igazgató-főorvos: csornyaifalvi dr. Komutza Béla. — Felvétel a szanatóriumban egész nap.

Megnyilt e héten a

MERÁN-szálloda

Budapest,
V., Váci-körút 82/a.

100 szoba. Központi fűtés. Hideg és meleg vízvezeték. Villanyvilágítás. Lift. Fürdők. Olvasó- és társalgóterem. Kávéház és kávéterem. Közlekedés a város minden irányába. A szobák árai 3.50 koronától feljebb.

TYURIN!!

használat után nincs többé baromfi-vész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vészt.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják a szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfi-vész nincs, s hosszú időre vézmentesíti a baromfiakat. **1 nap alatt megszűnteti a vészt.** Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktáronál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél: **NAGYENYEDEN.**

Sürgőnyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszekélyes. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben)

BUTOR

a legjobb minőségű oleson, közpénzáért vagy részletre, mely banknál törleszthető a legjobb módszer szerint és pedig minden 100 korona után havi 5 koronájával, kapható a

Műbutor Kereskedelmi részv.-társ.-nál
Budapest, VI., Magyar-utca 3. (Kossuth Lajos-utca sarok) azelőtt BUDAPEST, IV., ARANYKÉZ-UTCA 5. szám alatt.

A Harris-bazár új épületebe való áthelyezés miatt **Sport-Szökeinket** mélyen leszállított áron árúsítjuk.

Weinberger és Fodor
áruháza
BUDAPEST
IV., Városház-tér 2. sz.
(magas földszint)

FŐNÖKÖK

ezrel eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható iram, visszaváltós, tabulátoros, összesőbillentyűs, automatikus sorváltós, csupa acézből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kiválasztás

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógéppé

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás ország-szerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellékkezesekre reflektálnak, közöljék onizüket. Vidéki képviselők kerestének.

SZÍNHÁZAK

Csütörtök, 1911. október 5-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Sárga filiom,
Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bíró Lajos.

Személyek:
A nagyherceg Z. Molnár
Thurzó Viktor Sebestyén
Hessen báró Pethő
Bedőházy gróf Vándory
Basárczy András Tarnai
Katalinay eredeas Szirmai
A primadonna Csatai J.
Dr. Ferdi Papp
Peredy Judit Gombaszögi
Bokor Adolf Vágó
Csihás Péter Réthelyi
Rudas Béla Dobi
Zsi Kovács János Körmenydy
Rád János Gere
A főispán Pártos
Emerencia Nagy T.
Náci Császár.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

A hölgyek öröme.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Hennequin Maurice, Fordított: Heltai Jenő.

Személyek:
Blaise Csontos
Papeoin Tapocscay
Pacodier Székely
Planturel Vendrey
Mario Ange Mészáros G.
Kancz Füllay R.
Georgetta Bárdi G.
Prosper Sarkadi
Chales Bárdi
Finette Molnár A.
Herbertes báróné Varga A.
Mariette Makay M.
Blanche Csáky I.
Justine Balázs G.
Rio grófné Gálffy A.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOR

Sépszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.

1911. október 2-től október 4-ig a teljeseen új felhelti műsor:

1. **Mozgófényképsajg** (heti aktualitások). — 2. **A motor-korsolya** (tréfa). — 3. **Istent gondviselés** (dráma). — 4. **Nyári képek** (képek). — 5. **A fladellai egyetemi ifjuság ezidei tornaversenye** (eredeti sportfelvétel). — 7. **Arden Spook lord Tennyson Alfred világhírű költeménye.**

Legközelebbi műsorváltozás október 5-én lesz.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelső-rangú színházi és varieté-előadás.

A New-Yorki betörők! — A világhírű Picard-csoport végtelenül mulatságos néma-játéka. — **The Hamoura Family**. A japán mikádó udvari művészi 72.000 koronás színpadi fölzereletével.

A kék róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. — Játsszák: Szalontai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthe Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. **The Prince of Wales-csoport**, a roppant kedves angol fiúk és lányok. **Reuter Bros** gladiátorok, Budapestben még nem látott mutatványa. **Lise Ripert** a pájkos párisi dísz. **Az alvajáró** párisi bohózat. Játsszák: Mezei Ilonka és Horthy Sándor. **Tutista és Pitianer** móka, Barseny és Tihanyi a tükör előtt. **Der Nachtwandler** pariser Posse.

Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.

A télikerben **Royal-Cabaret** belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vincze** és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Táncz hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely.

Minden ünnep- és vasárnap, d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte. Vasárnap, október 8-án d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

VARSZÍNHÁZ

Marjorie néni.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Zangwill Izrael.

Személyek:
John Danbury Odry
Id. Danbury Harvath J.
Bob Danbury Petbes
Id. Danburyné S. Faj Sz.
Donogal Gal
Marjorie néni D. Ligeti J.
Biddy O'Mulligan Jaszai M.
Peter O'Mulligan Novács
Litchett Haidu
Nikodemus Mészáros A.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legősze-szabó mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 120-40

Kétféle jellem (dráma). **Egy tánczosnó pere** (bohózat)

és az érdekesítő új műsor. Kezdeté d. u. 3/4 órakor, vasárnap 4 órakor.

A mostani

kolerás

időben

kitűnő

fertőtlenítő szer

a

DIANA-

sósorszesz.

A dezinfekció legbiztosabb módja, ugyszólván egyetlen fegyvere a járvány leküzdésének. Ha kezünket állandóan mosuk, szájunkat pedig öblögtetjük s erre a célra kizárólag Diana-sósorszeszt használunk, elkerüljük a legnagyobb veszedelmet.

Az egész országban mindenütt kapható.

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, VII., Rápoly-hőrut 6.

(Postán legkevesebb 3 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegek plombáiba kell lenni.

Egy üveg DIANA- sósorszesz	Egy nagy üveg DIANA- sósorszesz	Egy lagn. üveg DIANA- sósorszesz
44 fillér.	1.10 korona.	2.20 korona.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon 14-22. Előadás kezdete 1/2 8 órakor.

MA!

A KONKURENSEK
Satyrtól.

„DER GUTE TRIC.“

Hirschfeld-től. Továbbá:

PRINZ LUIZA

modern szoubrette.

SZÓKE SZAKÁL, ROTT SÁNDOR, TREBITSCH, RICZA GIZA, PERRY and PERRY, SPRINGER.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagyterembe Andrássy-ut 12. és Soproni nagyterembe Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-5 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók felállításával.

Legelősb
készenzárak.

Kényelmes
részteljesítés.

Farkasházi és Bíró

Zongoratermek

Váci-körút 12. szám.

alatt megnyiták.

Családi házakat építünk

minden tőkebefektetés nélkül köztisztviselőknél és nyugdíj-képes magánhivatalnokoknál, lakberük lekötése ellenében Buda legszébb részén és kitűnő fekvésű helyen a Filler- és Aladár-utakban és ezenkívül bárhol. — Jelentkezések mielőbb eszközöndök, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyújt Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság I., Fehérvári-ut 34-36. szám.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrovidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb. A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden keliével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

Tennis-rakett

Kezdőknek — 8, 9, 11 K
Haladóknak — 12, 15, 17 K
Jó játékosoknak 15, 20, 25 K
Jó játékosoknak
kiváló minőség 25, 30, 40 K
Versenyrakettek 30, 40, 50 K

Az összes rakett-formák egy-egy példány a verseny nélküli olcsó szabott ár feltüntetésével külön osztályba vannak kiállítva s annak megtekintésére a t. vevőközön-séget meghívja

Plökl és Haas

VI. Andrássy-ut 13.

Tennis cikkekről, u. m. labda, prés-táska, kerti és középháló oszlop játsszma és pályajelzők, labdakosarak és Tennis öltözködésről stb. sziveskedjék Tennis-árjegyzékünket kérni. — Saját rakett javító-műhely a házban.

Tennisjáték és pályaépítő könyv
1 kor. 50 fill.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órakor az októberi
FAVORIT MŰSOR.

A new-yorki betörők. A világhírű Picard-csoport végtelenül mulatságos néma-játéka. — **The Hamoura Family**. A japán mikádó udvari művészi 72000 koronás színpadi fölzereletével. — **A KÉK RÓKA** Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. Játsszák: Szalontai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthe Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. **The Prince of Wales-csoport**, roppant kedves angol fiúk és lányok. — **Reuter Bros** Gladiátorok Budapestben még nem látott mutatványa. — **Lise Ripert**, a pájkos párisi dísz. **Az alvajáró** párisi bohózat. **Tutista és Pitianer** móka, Barseny és Tihanyi a tükör előtt. — Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.

A télikerben **ROYAL-CABARET**, belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj **Kukó Vincze** és zenekara hajnalig muzsikál. Bal-mabille. Keringő verseny. A legvilágosabb budapesti hely.

Vasárnap, október 8-án délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében
(VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

A legvilágosabb életutáni szórakozó hely. 40 tánc és énekattrakció. Fellépnék: Lise Ripert, Weksa Duo, Serlegi Franciska, Pelessényi Vali, La Soora, Seffy Lajos, Hilde d'Égard, La belle Carlitta, Louise Delieuse, Prince of Wales Company, Gilda Vincuro, Krasznai Illi, Bezzeg Steh, Várady Aranka, Elekny Anna, Pallai Tusi, Kelemen Böske, Margot, Fodor Vilma, Weltner Elsa, Donauweiberl, Major Mariska, Szóchy Etta, Várady Adél, Welton, Alstrup, Nagyszeghy Mariska, Chitta Dolores, Bertha Andersen, Oilly Derby, Szabó Margit, Piko Jolan stb. **Kezdeté pontban éjfélok.** Belépődíj éjféltől 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj **Kukó Vincze** és zenekara hajnalig muzsikál. — **Ball Mabille**. Keringő verseny. Új nóták. Új táncok.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdeklődésben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmunkában szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötők**ről prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kiviteiben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és díjmentesen küldünk.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi-, kocsi-, kocsi-, páncél-, szett-, utcai-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák

Bárdi József

R.-T.

Gudapest, VI. Liszt Ferenc-tér 15. sz.

Szűrgőgép: Pneumatik.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Telefon 16-28.

MÉG CSAK NÉHÁNY NAPIG!

Húzás már 1911. évi december hó 14-én.

Ezen XXIX-ik magyar királyi jótékonyczélú államsorsjáték

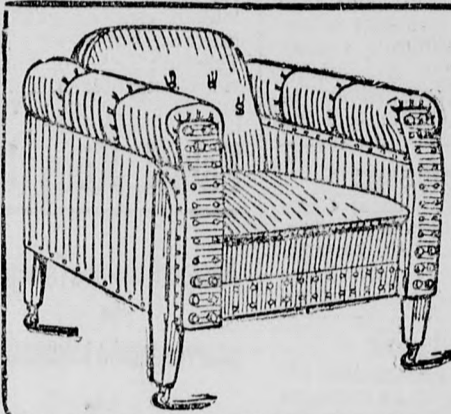
tőnyereménye 200.000 korona készpénzben.

Az összes nyeremények összege 475.000 korona készpénzben.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar királyi lottószedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és -ő-nivattalál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányzószobában é változóhelyen. — Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A magyar királyi Lottószedéki igazgatóság.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédli székek, foteuilok, fértszobák és irodahelyiségek butorzása!

Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapították 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapesten

V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.

(Saját palotájában)

Elterjedt életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös és díjas feltételek mellett. A "Gresham" kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényfelvételének és megtámadhatatlannak. Léghejtás (aviatika) következtében előálló halálesetekben — ha a biztosítás már 3 évig fennáll — a társaság felülteendő kártérítést nyújt, portái és kötelezettség nélkül. Fodorzati letett kötvényeinél felül kivánságára a biztosítás érvénybelépésekor azonnal kártérítési kötelezettséget vállal: öngyilkosság, párba vagy bírói ítélet folytán előálló halálesetekben.

Vagyonállás 1910. decz. 31-én —	251.366.057.15
Ervényben levő biztosítások —	610.000.000.—
Biztosított feleknek kiutalt kártérítés —	642.829.227.92
A magyar üzletre tartalekba helyezendő összeg —	25.764.941.50
Magyar értékben tényleg elhelyezett díjtartalék —	28.042.252.10

Elsőrendű Singer varró-gépeket

negybeni árban és min en árfele emelés nélkül havi 3 és 10 K részletek szállításuk 10 évi jótállással és vidékre is bárhol is bárhol

Láng Jakab

és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedők Buda pest, József-körút 41. szám. Flókiútelek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Múzeum-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Üresedésben

levő számos különféle állás jelentetett be, melyek teljes czimrel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványzám. IX., Üllői-ut 55. (előzőtt József-körút 38. szám.)

BUTOR

készpénzért és részletekért. Nem kell banknál törlesztés és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebédli-, őr- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK. NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰKÉZ-üzletében szerezhettek meg BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

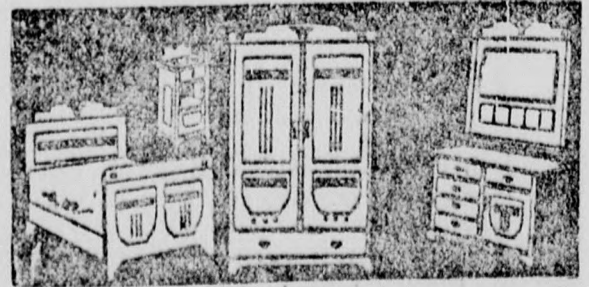
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE HÖLÖNÖS CONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 FLÁZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Finom uri fehérműek legmodernebb kivitelben

SÓS BERNÁT

uridivat üzégnei
VI., Budapest, Andrassy-ut 50. sz.

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlókönzönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítottunk, csupan a tartozás után **6%** kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztési minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— korona után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítőkben **BALÁZS ÉS TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 43. (Saját ház.)**

